

**ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ
ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

Κείμενο Βάσης προς Δημόσια Διαβούλευση

*(Με βάση τις κατευθύνσεις της 2^{ης} Εγκυκλίου Σχεδιασμού και Κατάρτισης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
περιόδου 2014-2020 του Υπ. Α.Α.Υ.Μ.&Δ)*

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής

Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων

Μάιος 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΑΝΑΛΥΣΗ – ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	2
1.1 Εισαγωγή	2
1.2 Το Περιβάλλον σε διεθνές επίπεδο.....	2
1.3 Το Περιβάλλον και η Ενέργεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο	4
1.4 Η κατάσταση του Περιβάλλοντος στην Ελλάδα.....	10
1.4.1 Στερεά Απόβλητα.....	10
1.4.2. Υδατικοί πόροι.....	15
1.4.3 Φυσικό Περιβάλλον – Βιοποικιλότητα - Δάση.....	17
1.4.4 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων.....	23
1.4.5 Χωροταξικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – Αστική Αναζωογόνηση	28
1.4.6 Ενέργεια.....	31
1.4.7. Θεσμική επάρκεια και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης στην άσκηση της χωρικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	41
2.1 Στερεά απόβλητα	42
2.2 Υδατικοί πόροι.....	43
2.3 Φυσικό Περιβάλλον – Βιοποικιλότητα - Δάση	44
2.4 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή – Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων.....	46
2.5 Χωροταξικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - Αστική αναζωογόνηση	48
2.6 Ενέργεια.....	52
2.7 Θεσμική επάρκεια και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης στην άσκηση της χωρικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.....	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΑΔΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 -ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ & ΣΥΝΟΨΗ ΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ–ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ, ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	61
4.1 Στερεά απόβλητα	61
4.2 Υδατικοί Πόροι	64
4.3 Φυσικό Περιβάλλον – Βιοποικιλότητα - Δάση	69
4.4 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή – Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων	74
4.5 Χωροταξικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – Αστική Αναζωογόνηση	77
4.6 Ενέργεια.....	81
4.7 Θεσμική επάρκεια και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης στην άσκηση της χωρικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.....	86
4.8 Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία στους τομείς αρμοδιότητας του ΥΠΕΚΑ.....	89
ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΕΣ – ΤΟΜΕΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ.....	90
ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ.....	108

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΑΝΑΛΥΣΗ – ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Εισαγωγή

Η προστασία του Περιβάλλοντος αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση της υγείας και του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού. Ταυτόχρονα, τα οικοσυστήματα αποτελούν ένα δυναμικό παράγοντα για την ανάπτυξη και, μαζί με οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους, λαμβάνονται υπόψη και συνεκτιμώνται για την επιλογή δημόσιων πολιτικών σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Η έννοια της Αειφόρου Ανάπτυξης αποτελεί, επίσημα, υιοθετημένη Αρχή Δικαίου, που καθορίζει το περιεχόμενο της προστασίας του περιβάλλοντος και της οικονομικής μεγέθυνσης.

1.2 Το Περιβάλλον σε διεθνές επίπεδο

Σε διεθνές επίπεδο εμπλουτίζεται και βαθαίνει διαρκώς ο διάλογος και η συναίνεση για την υιοθέτηση κοινών πολιτικών και δράσεων, με στόχο την υποστήριξη της επίτευξης της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο του ΟΗΕ η Ευρωπαϊκή Ένωση προτάσσει την ανάγκη για αυξημένη περιβαλλοντική μέριμνα, με την ανάδειξη του «περιβάλλοντος» ως προνομιακού πεδίου επενδύσεων, καινοτομίας και τεχνολογικής αλλαγής. Κι αυτό γιατί εκτιμά ότι το αυξημένο κόστος των επενδύσεων αυτών θα ισοσταθμίζεται και θα υπερκαλύπτεται, μεσοπρόθεσμα, από το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που θα προσπορίζεται η οικονομία που επενδύει σε αυτές. Παρά τα επιμέρους αντιτιθέμενα συμφέροντα, μεταξύ αναπτυσσόμενων και αναπτυσσόμενων χωρών αλλά και ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες οικονομίες - συμφέροντα που επιδιώκουν διαφορετικούς ρυθμούς και βαθμούς προσαρμογής στην εισαγωγή ρύθμισης (regulation), ελέγχου (control/enforcement), καθώς και κοινής δέσμευσης για την επίτευξη μετρήσιμων στόχων, η σύγκλιση που επιτυγχάνεται είναι εντυπωσιακή.

Η σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα υπεγράφη από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη κατά τη συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον και την ανάπτυξη, που διεξήχθη στο Ρίο το 1992. Η Ελλάδα αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος σε αυτή τη διεθνή Σύμβαση, την οποία κύρωσε με το Ν. 2204/94 (ΦΕΚ 59/Α/94), «Κύρωση Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα». Στη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα των Ηνωμένων Εθνών, και συγκεκριμένα στο άρθρο 6 αυτής, προβλέπεται η υποχρέωση έκδοσης Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα και Σχεδίου Δράσης από τις χώρες μέλη της Σύμβασης.

Στην τελευταία Διάσκεψη των Μερών της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα (COP 10, Nagoya Ιαπωνίας, 2010) υιοθετήθηκε το Στρατηγικό Σχέδιο για τη Βιοποικιλότητα μέχρι το 2020, το οποίο περιέχει 20 στόχους (γνωστούς ως στόχους Aichi). Στην ίδια απόφαση της COP περιλαμβάνεται η υποχρέωση των Μερών της Σύμβασης να αναθεωρήσουν τις στρατηγικές τους μέχρι το 2015, ώστε να λαμβάνουν υπόψη το Στρατηγικό Σχέδιο, όπως αυτό υιοθετήθηκε (Decision X/2). Η ύπαρξη της Εθνικής Στρατηγικής αποτέλεσε σύσταση του ΟΟΣΑ κατά τις δύο τελευταίες εκτιμήσεις του Οργανισμού για τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της Ελλάδας (Εκθέσεις Περιβαλλοντικών Επιδόσεων, Ελλάδα, 1999 και 2009, ΟΟΣΑ).

Η σύμβαση πλαίσιο για την κλιματική αλλαγή το 1992 (UNFCCC), η οποία αποτελεί τη βάση εξέλιξης της διεθνούς κλιματικής πολιτικής, θέτει ως κύρια επιδίωξη και στόχο της τη δράση της διεθνούς κοινότητας τόσο σε σχέση με τον πυλώνα της καταπολέμησης – μετριασμού των εκπομπών (mitigation) όσο και σε σχέση με τον πυλώνα της προσαρμογής (adaptation). Το άρθρο 4 της σύμβασης πλαίσιο ορίζει ότι πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για τη θέσπιση εθνικών ή περιφερειακών στρατηγικών προσαρμογής. Επίσης, στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινές, αλλά

διαφοροποιημένες, ευθύνες τους και τις ειδικές εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες, στόχους και συνθήκες τους, διαμορφώνουν, εφαρμόζουν, δημοσιεύουν και ενημερώνουν τακτικά τα εθνικά και, όπου ενδείκνυται, τα περιφερειακά προγράμματα, τα οποία περιέχουν μέτρα για τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος, μέσω της αντιμετώπισης των ανθρωπογενών εκπομπών από πηγές και της απορροφήσεως από καταβόθρες όλων των αερίων του θερμοκηπίου που δεν ελέγχονται από το πρωτόκολλο του Μόντρεαλ, καθώς και μέτρων που διευκολύνουν την κατάλληλη προσαρμογή στις κλιματικές μεταβολές.

Το 2009, πραγματοποιήθηκε η Διάσκεψη του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή (Copenhagen), στην οποία συνομολογήθηκε ότι η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη πρέπει να συγκρατηθεί κάτω από τους 2 βαθμούς Κελσίου, σε σχέση με τα επίπεδα της προβιομηχανικής εποχής, προκειμένου να αποφευχθούν, ή έστω να μετριαστούν, οι πλέον επικίνδυνες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Στη συνέχεια των Διασκέψεων του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή στο Cancun (Μεξικό), το 2010, και το Durban της Ν. Αφρικής, το 2011, συμφωνήθηκε η παράταση της ισχύος της Συμφωνίας του Κιότο για μια πενταετία, δηλαδή μέχρι το 2017.

Ο τομέας της Ενέργειας, σε διεθνές επίπεδο, αποτελεί ίσως τον περισσότερο «παγκοσμιοποιημένο» τομέα της Οικονομίας, με άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις σε όλους τους τομείς, καθώς και καθοριστικό παράγοντα για τη χάραξη πολιτικής σε ενεργοβόρους τομείς (μεταφορές, οικοδομή, βιομηχανία), την επίτευξη συγκεκριμένων ρυθμών ανάπτυξης, την έρευνα και τεχνολογία, αλλά και την οικονομία.

Τα θέματα που συνδέονται με την ασφάλεια και τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού έχουν αποκτήσει, τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερη σημασία σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ είναι σαφές ότι οι όποιες αποφάσεις σε πολιτικό επίπεδο, σε θέματα αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, επηρεάζουν, κυρίως μακροπρόθεσμα αλλά ακόμη και μεσοπρόθεσμα, την παγκόσμια ενεργειακή αγορά.

Ως προς το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλού άνθρακα έχει μεγάλες επιπτώσεις στον ενεργειακό τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο, με μεγαλύτερη πρόκληση τη δραστική μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω μεγάλων αλλαγών τόσο στην κατανάλωση όσο και την παραγωγή ενέργειας. Δεδομένου ότι ο ενεργειακός τομέας ευθύνεται περίπου για το 80% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ο στόχος που τίθεται για τη μείωση των εκπομπών από την ενέργεια θα πρέπει να είναι κατ' ελάχιστον συμβατός με τον γενικό στόχο.

Είκοσι (20) χρόνια μετά την Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Ρίο, 1992), τον Ιούλιο του 2012, πραγματοποιήθηκε Παγκόσμια Διάσκεψη στο Ρίο (Ρίο+), η οποία, ως αποτέλεσμα διετών πολυμερών διαπραγματεύσεων, κατέληξε σε κείμενο - Διακήρυξη με τον τίτλο «Το Μέλλον που Θέλουμε» (The Future we Want). Οι κατευθύνσεις που προκύπτουν από τη συμφωνία αυτή συγκλίνουν στα εξής βασικά σημεία:

1. Η «πράσινη οικονομία» αποτελεί σημαντικό μέσο για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων.
2. Τα κράτη ενθαρρύνουν την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών και εταιρικής ευθύνης από τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις βιομηχανικές, αναγνωρίζοντας την προστιθέμενη αξία των επιχειρήσεων στην προσπάθεια για επίτευξη της «πράσινης οικονομίας».
3. Υιοθέτηση θεματικών στόχων και δεκαετούς πλαισίου Προγραμμάτων για τη Βιώσιμη Παραγωγή και Κατανάλωση
4. Έναρξη διακυβερνητικής διαδικασίας ανοιχτής στους κοινωνικούς εταίρους, με σκοπό τη διαμόρφωση στόχων Αειφόρου Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals)

5. Έναρξη διακυβερνητικής διαδικασίας για την ανάπτυξη αποτελεσματικής Στρατηγικής Χρηματοδότησης για την Αειφόρο Ανάπτυξη, με σκοπό την κινητοποίηση πόρων και την αποτελεσματική αξιοποίησή τους.

1.3 Το Περιβάλλον και η Ενέργεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αποτελεί πρωτοπόρο στην περιβαλλοντική προστασία, τόσο για λόγους διατήρησης των οικοσυστημάτων και των φυσικών πόρων όσο και για λόγους τεχνολογικής εξέλιξης και καινοτομίας. Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η τακτική στην αντιμετώπιση των σχετικών θεμάτων απεικονίζει, ακριβώς, τις προσπάθειες της ΕΕ για διεύρυνση του στρατηγικού της οικοσυστημικού και τεχνολογικού πλεονεκτήματος, έναντι άλλων χωρών.

Στον πυρήνα της Στρατηγικής αυτής βρίσκονται:

- Η αποδέσμευση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων
- Η αποτελεσματικότερη διαχείριση των πόρων (κατά την εξόρυξη, μεταφορά, μεταποίηση, κατανάλωση και διάθεση αποβλήτων)
- Ο μετασχηματισμός της οικονομίας κατά την παραγωγή και την κατανάλωση (επανασχεδιασμός προϊόντων, μείωση, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, υποκατάσταση, αποτίμηση των πόρων).

Η Στρατηγική Ευρώπη 2020 προτάσσει τρεις (3) αλληλοϋποστηριζόμενες Προτεραιότητες:

1. Έξυπνη Ανάπτυξη: ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία
2. Διατηρήσιμη Ανάπτυξη: προώθηση αποδοτικότερης, πιο ανταγωνιστικής και πιο πράσινης οικονομίας στη χρήση των πόρων
3. Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς: προώθηση μιας οικονομίας με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Στο πλαίσιο των παραπάνω προτεραιοτήτων προτείνονται ορισμένοι πρωταρχικοί στόχοι μέχρι το 2020 για την ΕΕ, όπως:

- 75% του πληθυσμού, μεταξύ 20-64 ετών, πρέπει να έχει απασχόληση
- 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται σε Έρευνα & Ανάπτυξη
- Επίτευξη των στόχων 20-20-20 ως προς το κλίμα και την ενέργεια (συμπεριλαμβανομένης της αύξησης σε 30% του ποσοστού μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν).

Για την επίτευξη προόδου, σε κάθε μια από τις παραπάνω τρεις (3) προτεραιότητες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να μετασχηματιστούν οι στόχοι της ΕΕ σε εθνικούς στόχους κάθε Κράτους – Μέλους, ενώ ταυτόχρονα προτείνονται επτά (7) Εμβληματικές Πρωτοβουλίες που θα ενεργήσουν ως καταλύτες για την επίτευξη προόδου σε κάθε Προτεραιότητα. Στην Προτεραιότητα «Διατηρήσιμη Ανάπτυξη» αντιστοιχίζεται ευθέως (με δεδομένη την εν γένει αλληλεξάρτηση των προτεραιοτήτων, στόχων και πρωτοβουλιών) η Εμβληματική Πρωτοβουλία «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους», με τους εξής στόχους:

- Αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων
- Στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα
- Αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Εκσυγχρονισμός του τομέα Μεταφορών
- Ενθάρρυνση της Ενεργειακής Αποδοτικότητας.

Στην Προτεραιότητα αυτή αναγνωρίζεται ότι η ΕΕ πρέπει να δραστηριοποιηθεί μέχρι το 2020:

- Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της, με μοχλό τις πράσινες τεχνολογίες και μέσο την εξάλειψη των προβλημάτων στις υποδομές των βασικών δικτύων της

- Στην επίτευξη των στόχων, σε σχέση με το κλίμα και τις εκπομπές αερίων, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας, έναντι των κλιματικών κινδύνων, και την ενίσχυση της ικανότητας για πρόβλεψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών
- Στη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, μέσω της προώθησης της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας.

Παράλληλα, τα Κράτη-Μέλη καλούνται να:

- Εξαλείψουν σταδιακά τις επιζήμιες για το Περιβάλλον επιδοτήσεις, περιορίζοντας τις εξαιρέσεις στα άτομα με κοινωνικές ανάγκες
- Αναπτύξουν μέσα (μηχανισμούς) βασιζόμενα στην Αγορά, όπως κυρίως φορολογικά κίνητρα και συμβάσεις για την προσαρμογή των μεθόδων παραγωγής και κατανάλωσης
- Αναπτύξουν έξυπνες, αναβαθμισμένες και πλήρως διασυνδεδεμένες υποδομές μεταφορών και ενέργειας και να αξιοποιήσουν πλήρως τις Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
- Διασφαλίσουν τη συντονισμένη εφαρμογή των σχεδίων υποδομών, εντός του βασικού δικτύου της ΕΕ, γεγονός που θα συμβάλει αποφασιστικά στην αποτελεσματικότητα του συνολικού συστήματος μεταφορών της ΕΕ
- Εστιάσουν στην αστική διάσταση των μεταφορών, στο πλαίσιο της οποίας δημιουργούνται τα περισσότερα προβλήματα κυκλοφοριακής συμφόρησης και εκπομπών
- Χρησιμοποιήσουν κανονιστικές ρυθμίσεις, πρότυπα απόδοσης και μέσα που βασίζονται στην αγορά (φορολογία, επιδοτήσεις, δημόσιες συμβάσεις κ.λπ.) για να μειωθεί η χρήση ενέργειας και πόρων
- Αξιοποιήσουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία για επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση δημοσίων κτιρίων και την πιο αποτελεσματική ανακύκλωση
- Δώσουν κίνητρα για χρησιμοποίηση μέσων εξοικονόμησης ενέργειας, τα οποία συμβάλουν στην αύξηση της αποδοτικότητας σε τομείς έντασης ενέργειας, όπως αυτά που βασίζονται στη χρήση των ΤΠΕ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει νομικό και θεσμικό πλαίσιο προστασίας της **βιοποικιλότητας**. Θεμελιώδεις είναι οι οδηγίες για τη συγκρότηση του ευρωπαϊκού δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000:

- Οδηγία 92/43/ΕΟΚ (L 206/ 22.7.1992) «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας».
- Οδηγία 2009/147/ΕΚ (πρώην 79/409/ΕΟΚ L 103/25.4.1979) «περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών».

Σε κοινοτικό επίπεδο οι ανωτέρω οδηγίες ενσωματώνονται σε ένα γενικότερο πλαίσιο προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, που περιγράφεται κατά κύριο λόγο στα παρακάτω βασικά κείμενα πολιτικών κατευθύνσεων και Κοινοτικής νομοθεσίας για το φυσικό περιβάλλον:

- το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης, το οποίο υιοθετήθηκε το Μάιο 2006
- η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα (COM (2011) 244 τελικό, Βρυξέλλες 3.5.2011) με τίτλο: «Η ασφάλεια της ζωής μας, το φυσικό κεφάλαιο μας κεφάλαιο: στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020».

Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα, με ορίζοντα το 2020, ορίζει το πλαίσιο δράσης για την επόμενη δεκαετία και περιλαμβάνει έξι αλληλοϋποστηριζόμενους και αλληλένδετους ειδικούς στόχους, που εξυπηρετούν τον πρωταρχικό στόχο για το 2020. Όλοι μαζί συμβάλουν στην ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης οικοσυστημικών υπηρεσιών, ενώ ο καθένας χωριστά επιδιώκεται να καλύψει ένα συγκεκριμένο ζήτημα: προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των σχετικών οικοσυστημικών υπηρεσιών (ειδικοί στόχοι 1 και 2), ενίσχυση της θετικής συμβολής της

γεωργίας και της δασοκομίας και μείωση των βασικών πιέσεων που δέχεται η βιοποικιλότητα της ΕΕ (ειδικοί στόχοι 3, 4 και 5) και αύξηση της συμβολής της ΕΕ στην παγκόσμια βιοποικιλότητα (ειδικός στόχος 6). Κάθε ειδικός στόχος αναλύεται σε μια δέσμη δράσεων οι οποίες ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες προκλήσεις που καλύπτει ο στόχος. Οι ειδικές δράσεις, όπου απαιτείται, θα αποτελέσουν το αντικείμενο περαιτέρω εκτιμήσεων των επιπτώσεων.

Επιπλέον των προαναφερόμενων δύο οδηγιών, υπάρχουν πολλές οδηγίες που συμπληρώνουν το νομικό και θεσμικό πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας στην ΕΕ όπως:

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων ή αλλιώς Οδηγία-Πλαίσιο για τα Νερά, η οποία συνδυάζει ποιοτικούς, οικολογικούς και ποσοτικούς στόχους για την προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων και την καλή κατάσταση όλων των υδατικών πόρων και θέτει ως κεντρική ιδέα την ολοκληρωμένη διαχείριση τους στη γεωγραφική κλίμακα των Λεκανών Απορροής Ποταμών. Επιπλέον, επαναπροσδιορίζει την έννοια της Λεκάνης Απορροής, η οποία περιλαμβάνει τα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα (ποταμοί, λίμνες), τα υπόγεια ύδατα, τα μεταβατικά (δέλτα, εκβολές ποταμών) και τα παράκτια οικοσυστήματα.

Η Οδηγία Πλαίσιο 2008/56/ΕΚ για τη Θάλασσα Στρατηγική, η οποία στοχεύει στην προαγωγή της αειφόρου χρήσης των θαλασσών, τη διατήρηση των θαλασσιών οικοσυστημάτων και την προστασία των βασικών πόρων, από τους οποίους εξαρτώνται οι κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη θάλασσα.

Η Οδηγία 2007/60 για τις πλημμύρες, η οποία έχει σαν στόχο να εναρμονίσει τις επιμέρους εθνικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση των πλημμυρών, αλλά και με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα να πιέσει τα Κ-Μ να υιοθετήσουν μακροπρόθεσμες στρατηγικές για τη διαχείριση των πλημμυρών, με κύρια στοιχεία την πρόληψη και την προετοιμασία.

Το 2008 υπεγράφη το πρωτόκολλο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου (2009/89/CE L34 4.2.2009), στη σύμβαση για την προστασία του θαλασσιού περιβάλλοντος και των παρακτίων περιοχών της Μεσογείου, χωρίς να έχει γίνει, Νομοθετική κύρωση του πρωτοκόλλου. Η ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών αποτελεί συνιστώσα της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ, την οποία ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισσαβόνα, στις 13 και 14 Δεκεμβρίου 2007.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κύρια κατεύθυνση της νέας Ευρωπαϊκής **Ενεργειακής Στρατηγικής**, όπως διαμορφώνεται σήμερα, είναι ο «εξευρωπαϊσμός» της ενεργειακής πολιτικής μέσω της αντιμετώπισης σημαντικών προκλήσεων, όπως:

- Η Ενεργειακή Ασφάλεια. Οι εισαγωγές της Ε.Ε. αυξάνονται σταθερά, ενώ η παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου μειώνεται συνεχώς
- Η Κλιματική αλλαγή. Οι χαμηλών εκπομπών άνθρακα ενεργειακές πηγές και τεχνολογίες εξελίσσονται με αργό ρυθμό
- Οι Τιμές ενέργειας. Παρουσιάζουν διακυμάνσεις και επηρεάζονται από την οικονομική αβεβαιότητα, τις τεχνολογικές εξελίξεις και την πολιτική αστάθεια
- Οι Διεθνείς εξελίξεις. Οι αναπτυσσόμενες χώρες απορροφούν όλο και μεγαλύτερο ποσοστό των παγκόσμιων αποθεμάτων σε ορυκτά καύσιμα,

αλλά και δύο νέων συνιστωσών που αφορούν στις:

- Οικονομικές Εξελίξεις. Η χρηματοοικονομική κρίση και τα προβλήματα των ευρωπαϊκών οικονομιών θέτουν σε κίνδυνο νέες επενδύσεις και τεχνολογικές αγορές, όπου και θα πρέπει να παρακολουθούνται οι επιπτώσεις, ώστε να λαμβάνονται έγκαιρα διορθωτικά/αντισταθμιστικά μέτρα.

- Επενδύσεις σε Υποδομές. Οι ανάγκες σε νέα δίκτυα, ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, απαιτούν τεράστιες επενδύσεις με κρίσιμο το ερώτημα: ποιός αναλαμβάνει το κόστος για αυτές.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20%, αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σε ποσοστό 20% και εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας κατά 20% έως το 2020, προσδίδοντας προτεραιότητα στη διείσδυση των ΑΠΕ στον ενεργειακό μίγμα της χώρας, καθώς και σε δράσεις που συμβάλλουν στην αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί ότι, από το 2013, η ηλεκτροπαραγωγή επιβαρύνεται με το συνολικό κόστος αγοράς των απαραίτητων δικαιωμάτων εκπομπών (παύει να ισχύει η δωρεάν διανομή δικαιωμάτων εκπομπών) και, από το 2015, πρέπει όλες οι αγορές να πληρούν τα κριτήρια του «Μοντέλου Στόχου» (Target Model).

Όπως αναφέρεται στο Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργειακή ασφάλεια και αλληλεγγύη (COM (2008) 781 τελικό, 13.11.2008), η Ευρώπη είναι -και θα παραμείνει για πολλά χρόνια ακόμα- εξαρτώμενη από τις εισαγωγές ενέργειας - πετρελαίου, άνθρακα και ιδίως φυσικού αερίου, καθώς εισάγει το 54% της ενέργειας που χρειάζεται. Η κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση εμπνέει πολύ μεγάλη ανησυχία, καθώς ορισμένα κράτη μέλη εξαρτώνται υπερβολικά από μια και μοναδική πηγή ενέργειας (π.χ. φυσικό αέριο), ή έναν και μοναδικό προμηθευτή, καθιστώντας ευπαθή τον άμεσο ενεργειακό εφοδιασμό τους. Κρίνοντας ότι η ΕΕ χρειάζεται να αναλάβει δράση για να κατοχυρώσει το ενεργειακό της μέλλον και να προστατεύσει τα ζωτικά ενεργειακά της συμφέροντα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε το προαναφερόμενο σχέδιο δράσης, προσδίδοντας έμφαση, μεταξύ άλλων, στα εξής:

- **Ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, με προώθηση των υποδομών που είναι ουσιαστικής σημασίας για τις ενεργειακές ανάγκες της ΕΕ.** Στον τομέα αυτό αναγνωρίζεται η σημασία των σταθερών υποδομών για την περαιτέρω διείσδυση του φυσικού αερίου, δίνεται έμφαση στη διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού με φυσικό αέριο, προτείνεται να αναπτυχθούν νέοι διάδρομοι για την παροχή φυσικού αερίου, από χώρες όπως οι χώρες της Μέσης Ανατολής, και προτάσσεται το υδροποιημένο φυσικό αέριο, καθώς και η κατάλληλη αποθήκευσή του για τη διασφάλιση της ρευστότητας και της διαφοροποίησης των αγορών της ΕΕ.
- **Ώθηση στην ενεργειακή απόδοση, με έμφαση στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων,** τη σήμανση της κατανάλωσης ενέργειας και την προώθηση της συμπαραγωγής.
- **Συστηματική αξιοποίηση των εγχώριων ενεργειακών αποθεμάτων της ΕΕ και ειδικότερα ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ),** που πρέπει να θεωρούνται ως η μεγαλύτερη δυνατή πηγή εγχώριας ενέργειας της ΕΕ. Στον τομέα αυτό διερευνάται και η καθιέρωση κατάλληλων χρηματοδοτικών μηχανισμών για τη μαζική ανάπτυξη των ΑΠΕ, ώστε να προωθηθεί η χρηματοδότηση της βιώσιμης ενέργειας.

Δεδομένου ότι η ανάπτυξη πρέπει να αποσυνδεθεί από τη χρήση της ενέργειας και στόχος είναι να επιτευχθεί μια οικονομία που χρησιμοποιεί αποδοτικότερα τους πόρους της, η Επιτροπή συμπεριέλαβε στην Ανακοίνωση για την Ευρώπη 2020 την εμβληματική πρωτοβουλία «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους», προσδιορίζοντας, μεταξύ άλλων, ως στόχους για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

- ✓ την ενίσχυση ενός πλαισίου για τη χρησιμοποίηση μέσων που βασίζονται στην αγορά, όπως η ενθάρρυνση της ευρύτερης χρησιμοποίησης των πράσινων δημοσίων συμβάσεων,
- ✓ τον εκσυγχρονισμό και την απαλλαγή των μεταφορών από εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα

- ✓ την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και την εφαρμογή στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών με προτεραιότητα στην προώθηση των ΑΠΕ,
- ✓ την αναβάθμιση των διευρωπαϊκών δικτύων ενέργειας με στόχο τη δημιουργία έξυπνων δικτύων και διασυνδέσεων των ΑΠΕ με το ενεργειακό δίκτυο,
- ✓ τη θέσπιση και εφαρμογή αναθεωρημένου σχεδίου δράσης για την ενεργειακή αποδοτικότητα και την αποδοτική χρήση των ενεργειακών πόρων, καθώς και
- ✓ τη διαμόρφωση διαρθρωτικών και τεχνολογικών αλλαγών για τη μετάβαση σε μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, με τη συμβολή των πολιτικών γεωργίας, αγροτικής ανάπτυξης και ναυτιλίας.

Στο Σχέδιο για την Ενεργειακή Απόδοση 2011 (COM (2011) 109 τελικό, 8.3.2011), τονίζεται ότι η ενεργειακή απόδοση είναι ένας από τους οικονομικά αποδοτικότερους τρόπους ενίσχυσης της ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού και μείωσης των εκπομπών αερίων και άλλων ρύπων, ενώ μπορεί να θεωρηθεί ο σημαντικότερος ενεργειακός πόρος της Ευρώπης. Στο εν λόγω σχέδιο αναφέρεται ότι το μεγαλύτερο δυναμικό εξοικονόμησης υπάρχει στα κτίρια, καθώς περίπου το 40% της τελικής ενέργειας καταναλίσκεται σε κατοικίες, δημόσια και ιδιωτικά γραφεία, καταστήματα και άλλα κτίρια, και ο δημόσιος τομέας μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα για την κινητοποίηση όλης της οικονομίας προς την προώθηση της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, δημιουργώντας νέες αγορές για τεχνολογίες, υπηρεσίες και επιχειρησιακά μοντέλα ενεργειακής απόδοσης.

Τέλος, αναφέρεται ότι η ευρύτερη χρήση (υψηλής απόδοσης) συμπαραγωγής, περιλαμβανόμενης της συμπαραγωγής από μονάδες επεξεργασίας αστικών απορριμμάτων, καθώς και τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ενεργειακή απόδοση.

Το Μάρτιο του 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε "οδικό χάρτη" για μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050 (COM (2011) 112 τελικό, 8.3.2011), με σκοπό τον μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής οικονομίας σε βιώσιμη οικονομία μέχρι το έτος 2050.

Στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον Χάρτη Πορείας για να αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη (COM (2011) 571 τελικό, 20.9.2011) τονίζεται ότι οι πηγές ενέργειας μειώνονται, με αποτέλεσμα το 2050 να εκτιμάται ότι θα χρειαστεί τετραπλάσια έως και δεκαπλάσια αύξηση της αποδοτικότητας των πόρων, προκειμένου να αρκούν τα εναπομείναντα αποθέματα για τις μελλοντικές ανάγκες. Για το λόγο αυτό, προωθείται ο μετασχηματισμός της οικονομίας προς μια κατεύθυνση αποδοτικότητας πόρων, που θα οδηγήσει σε αύξηση της ανταγωνιστικότητας και σε νέες πηγές ανάπτυξης και απασχόλησης.

Στην επίτευξη του μετασχηματισμού της οικονομίας θεωρείται ότι μπορεί να συμβάλει:

- η παροχή κινήτρων σε πολίτες και δημόσιες αρχές για την επιλογή αποδοτικότερων από πλευράς πόρων προϊόντων και υπηρεσιών και σε επιχειρήσεις για επενδύσεις στην αποδοτικότητα
- η βελτίωση της κατασκευής και χρήσης κτιρίων, η οποία αναμένεται να επηρεάσει το 42% της τελικής ενεργειακής κατανάλωσης και το 35% των εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων στην ΕΕ.

Στην Ανακοίνωση η Επιτροπή καλεί τα Κράτη Μέλη να αναπτύξουν ή να ενισχύσουν υφιστάμενες στρατηγικές αποδοτικότητας των πόρων και να τις ενσωματώσουν στις εθνικές πολιτικές για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση.

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση προσδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, κυρίως στον κτιριακό τομέα, την αποδοτική χρήση των πόρων και την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς

και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, με αναβάθμιση των υποδομών και διαφοροποίηση του μίγματος, με στόχο την απεξάρτηση από το πετρέλαιο. Επιπλέον, διαφαίνεται η αναγκαιότητα διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης για τις επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας, όπως τα ταμεία που διασφαλίζουν μόχλευση των χρηματοοικονομικών πόρων.

Η ευρωπαϊκή πολιτική για την **κλιματική αλλαγή** εγκαινιάστηκε τυπικά το 2007.

Η πράσινη βίβλος δημοσιεύτηκε στις 29 Ιουνίου 2007 και αποτελεί την πρώτη απόπειρα από την πλευρά της ΕΕ για τη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου πολιτικής (αλλά και θεσμών) προσαρμογής στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Εστιάζει περισσότερο στην προληπτική λειτουργία της προσαρμογής, καθώς αυτή έχει συγκριτικά μικρότερο οικονομικό κόστος από την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και σημαντικά πλεονεκτήματα.

Ειδικότερα, διαχωρίζει τα μέτρα προσαρμογής, τα οποία θα πρέπει να ληφθούν, σε ήπια και δαπανηρά. Προτείνει επίσης την ενσωμάτωση της στρατηγικής – προσαρμογής στην ευρύτερη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα πολιτικής. Τα κράτη μέλη καλούνται να εκπονήσουν εθνικά σχέδια για την προσαρμογή.

Η Λευκή Βίβλος δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τον Απρίλιο του 2009. Προέκυψε μέσω ενός οργανωμένου και ανοιχτού διαλόγου ανάμεσα στην Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τους παραγωγικούς φορείς και την κοινωνία των πολιτών στην Ευρώπη, ο οποίος διεξήχθη με βάση την πράσινη βίβλο. Οι κύριοι λόγοι για τη χάραξη ευρωπαϊκής πολιτικής για την προσαρμογή, σύμφωνα με την Επιτροπή, είναι: α) το γεγονός ότι οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής ξεπερνούν τα εθνικά όρια των κρατών μελών, β) η αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών / προς όφελος των περιφερειών που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και γ) η ανάγκη συντονισμένης δράσης σε σημαντικούς τομείς της Κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής (όπως για παράδειγμα γεωργία, αλιεία, ενέργεια κ.λπ.).

Η Λευκή Βίβλος εντοπίζει τους περισσότερους ευάλωτους τομείς όπως η γεωργία και τα δάση, η υγεία, οι παράκτιες δραστηριότητες, η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες, τα χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα, η ενέργεια, ο τουρισμός, οι υποδομές και οι υδάτινοι πόροι.

Η ΕΕ έχει προχωρήσει τα τελευταία χρόνια στην ανάληψη συντονισμένης δράσης για τη διαμόρφωση μιας στρατηγικής για τη μείωση του κινδύνου από τις φυσικές καταστροφές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Οδηγία 2007/60 για τις πλημμύρες, η οποία έχει σαν στόχο να εναρμονίσει τις επιμέρους εθνικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση των πλημμυρών, αλλά και με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα να πιέσει τα Κ-Μ να υιοθετήσουν μακροπρόθεσμες στρατηγικές για τη διαχείριση των πλημμυρών, με κύρια στοιχεία την πρόληψη και την προετοιμασία. Ταυτόχρονα εξελίσσεται και η συζήτηση για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας, αλλά και η καλύτερη οργάνωση της πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών στην Ευρώπη.

Τέλος, όσον αφορά στο ρόλο των πόλεων στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως ως κέντρα επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, και την ανάγκη αντιμετώπισης των προβλημάτων τους, η σημασία τους έχει διαπιστωθεί, την τελευταία δεκαετία, μέσα από διαδικασίες και πληθώρα επίσημων κειμένων (όπως Agenda 21/1992, Aalborg Charter 1994, Vienna Declaration 1993, Bristol Accord 2006, Στρατηγική για το Αστικό Περιβάλλον 2006, Leipzig Charter 2007, Toledo declaration 2010), καθώς και σειρά χρηματοδοτικών δράσεων, πρωτοβουλιών και προγραμμάτων (όπως Urban, Urbact, Ecocity, Eurocities, Jessika). Συμπέρασμα όλων των προηγούμενων είναι ότι οι πόλεις παίζουν ιδιαίτερο ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη. Η ελκυστικότητα και η δικτύωσή τους είναι καθοριστικοί παράγοντες εξόδου από την κρίση. Επομένως, πρέπει να αποτελέσουν πεδίο κοινής

πολιτικής και ενισχυμένης χρηματοδότησης. Οι ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις θεωρούνται η κύρια απαραίτητη πολιτική πρακτική.

1.4 Η κατάσταση του Περιβάλλοντος στην Ελλάδα

Δεδομένων των σημερινών συνθηκών, στις οποίες βρίσκεται η Ελλάδα, καθώς και των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το Μνημόνιο που υπέγραψε η χώρα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, εκφράζονται, βάσιμα, ανησυχίες ότι το Περιβάλλον διατρέχει τον κίνδυνο να θεωρηθεί «βάρος», πολυτέλεια ή και μέσο για το ξεπέραςμα της κρίσης, με όρους ανάλωσής του. Ωστόσο, το Περιβάλλον, σε μια οργανωμένη προσπάθεια βιώσιμης ανάκαμψης, θα πρέπει να κατέχει κεντρική θέση, γιατί αποτελεί απόθεμα ανάπτυξης που πρέπει να προστατεύεται, ώστε να επενδυθούν σε αυτό πόροι. Ιδιαίτερα λόγω της ύφεσης ο Τομέας του Περιβάλλοντος θα πρέπει να αποτελέσει πεδίο επενδύσεων με σαφή κοινωνικό προσανατολισμό, που να απευθύνονται στο σύνολο του πληθυσμού, με ιδιαίτερη και διακριτή μέριμνα για τα φτωχότερα τμήματα αυτού. Κι αυτό γιατί, σε συνδυασμό με πολιτικές τόνωσης της εσωτερικής ζήτησης, το Περιβάλλον μπορεί να αποτελέσει παράγοντα υπέρβασης της κρίσης και μετάβασης μεσοπρόθεσμα σε ένα σταθερότερο παραγωγικό υπόδειγμα, βασισμένο σε περισσότερο αειφορικά, συμμετοχικά, κοινωνικά χαρακτηριστικά και σε μικρότερης έντασης καταναλωτικά πρότυπα, προσαρμοσμένα καλύτερα και σταθερότερα στις παραγωγικές δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

1.4.1 Στερεά Απόβλητα

Τα βασικά νομοθετήματα που περιγράφουν τις υποχρεώσεις και το σύστημα διοίκησης της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων είναι:

- Ο Ν. 4042/2012, νόμος πλαίσιο για τα Απόβλητα, που αφορά στο σύνολο των ρευμάτων αποβλήτων και ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2008/98/ΕΚ.
- Ο Ν. 2939/2001 για την εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων, όπως ισχύει με το Ν. 3854/2010 για την τροποποίηση της νομοθεσίας για την εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων και τον Εθνικό Οργανισμό Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και άλλων προϊόντων (Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.) και άλλες διατάξεις.
- Ο Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως ισχύει μετά το Ν.4071/2012 «Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση, Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ».

Παραγωγή αστικών αποβλήτων, συλλογή και διαλογή: Το 2010 η συνολική ποσότητα των παραγόμενων αστικών αποβλήτων ήταν 5.891 kt, που αντιπροσωπεύει περίπου το 2% του συνόλου των δημοτικών αποβλήτων που παράγονται εντός της ΕΕ-27. Το συνολικό ποσό των ετήσιων δημοτικών αποβλήτων που παράγονται ανά κάτοικο αντιστοιχεί σε 460 kg/y το οποίο είναι χαμηλότερο από το μέσο όρο ΕΕ-27. Από αυτά, περίπου, 4.560.000 τόνοι διατέθηκαν σε Χώρους Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤΑ), 300.000 τόνοι, περίπου, σε ΧΑΔΑ ενώ κάποιου είδους κομποστοποίηση υπέστησαν, περίπου, 140.000 τόνοι (οι 52.000 τόνοι σε Εργοστάσια Μηχανικής Ανακύκλωσης & Κομποστοποίησης), οι οποίοι μαζί με τις 870.000 τόνους που ανακυκλώθηκαν, ανεβάζουν τη συνολική ποσότητα ΑΣΑ που αξιοποιήθηκαν / ανακυκλώθηκαν σε 1.010.000 τόνους περίπου, δηλαδή ποσοστό, περίπου, 18% του συνόλου. Η οικονομική κρίση συνεχίζει να επιδρά σημαντικά στις ποσότητες των αποβλήτων συσκευασίας που παράγονται στη χώρα, οι οποίες παρουσιάζουν μείωση.

Η κάλυψη ως προς τη συλλογή των αστικών αποβλήτων είναι 100%, ακόμη και σε νησιά και απομακρυσμένες αγροτικές/ορεινές περιοχές. Η συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας γίνεται, ως επί το πλείστον, με συστήματα στα οποία ο πολίτης μεταφέρει τα απόβλητα στα σημεία συλλογής ("bring"). Η συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας "πόρτα-πόρτα" δεν

είναι κοινή, ενώ, αντίθετα, εφαρμόζεται ευρύτερα για τα σύμμεικτα αστικά απόβλητα. Στο τέλος του 2012 συνολικά 240 ΟΤΑ (το 75% του συνολικού αριθμού) είχαν συνεργασία με σύστημα ανακύκλωσης συσκευασιών, απευθείας ή μέσω φορέων και η ειδική δράση ανάκτησης και ανακύκλωσης των γυάλινων συσκευασιών αυξήθηκε κατά 32%, σε σχέση με το 2011. Έργα ανακύκλωσης έχουν αναπτυχθεί σε 24 νησιά και εξυπηρετούν περίπου 430 χιλ. μόνιμους κατοίκους και σημαντικό αριθμό επισκεπτών. Δεν εφαρμόζεται, προς το παρόν, χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων παρά μόνο σε πιλοτικό επίπεδο.

Κατάσταση υποδομών για τα αστικά απόβλητα: Η Ελλάδα δεν θεωρείται αυτάρκης στη διάθεση των αστικών αποβλήτων. Εκτιμάται ότι η επάρκεια σε υποδομές διάθεσης φθάνει στο 95%. Η υγειονομική ταφή είναι η πιο κοινή μέθοδος για τη διαχείριση των αποβλήτων στην Ελλάδα. Επί του παρόντος, λειτουργούν 77 Χώροι Υγειονομικής Ταφής, δίκτυο 59 Σταθμών Μεταφόρτωσης, συστήματα διαλογής στην πηγή συσκευασιών για περίπου 85% του πληθυσμού, 28 Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών, καθώς και 4 Μονάδες Επεξεργασίας Αποβλήτων. Οι ρυθμοί ένταξης των πρόσθετων υποδομών, που σύμφωνα με τους Περιφερειακούς Σχεδιασμούς απαιτούνται προκειμένου να εξυπηρετείται το σύνολο των Δήμων, έχουν γενικώς εντατικοποιηθεί. Ήδη υλοποιούνται, ή έχουν διασφαλισμένη χρηματοδότηση ΕΣΠΑ, 16 νέοι ΧΥΤΑ, 12 επεκτάσεις ΧΥΤΑ και 23 ΣΜΑ. Η καθυστέρηση στην έναρξη κατασκευής αυτών των υποδομών, προκειμένου να μπορούν να απενεργοποιηθούν οι ΧΑΔΑ, οδήγησε στο σχεδιασμό προσωρινών εναλλακτικών (συνοδών) μέσω μικρής κλίμακας (π.χ εγκατάσταση δεματοποιητών, κινητών ΣΜΑ, συστημάτων κομποστοποίησης, ανακύκλωσης κ.λπ.) σε περιοχές όπως η Ανατολική Μακεδονία Θράκη, η Πελοπόννησος, η Δυτική Ελλάδα, η Στερεά Ελλάδα και το Νότιο Αιγαίο.

Από τις αρχές του 2012 σημειώθηκε πρόοδος στη δρομολόγηση με διαδικασία ΣΔΙΤ έργων επεξεργασίας αποβλήτων, με αποτέλεσμα να είναι εφικτή η ανακήρυξη προσωρινών αναδόχων μέσα στο 2013, για έναν ικανό αριθμό εγκαταστάσεων επεξεργασίας, όπως: 1) Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων Δυτικής Μακεδονίας (Υποβλήθηκαν δεσμευτικές προσφορές), 2) Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων Περιφέρειας Πελοποννήσου (Επικείται η προκήρυξη υποβολής δεσμευτικών προσφορών), 3) Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων Νομού Ηλείας (Έναρξη ανταγωνιστικού διαλόγου), 4) Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων Νομού Σερρών. (Έναρξη ανταγωνιστικού διαλόγου), 5) Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αστικών Αποβλήτων Νομού Αιτωλοακαρνανίας (Έναρξη ανταγωνιστικού διαλόγου). Επιπρόσθετα, δημοπρατήθηκαν οι (4) Μονάδες Επεξεργασίας Αποβλήτων της Περιφέρειας Αττικής και η ΜΕΑ της Αχαΐας και εντάχθηκε στο ΠΕΠ Στερεάς η Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων στη Θήβα. Τέλος, εγκρίθηκε η ένταξη σε ΣΔΙΤ της Μονάδας Επεξεργασίας Κέρκυρας και της Μονάδας Επεξεργασίας Αποβλήτων της Περιφέρειας Ηπείρου, ενώ προετοιμάζεται και αυτή του Ανατολικού τομέα της Περιφέρειας Ανατολικής-Μακεδονίας-Θράκης.

Τα έργα αυτά θα συμβάλουν σε πολύ μεγάλο βαθμό στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων εκτροπής βιοαποδομησίμων αποβλήτων από την ταφή και γενικά στη μείωση ποσοτήτων αποβλήτων που οδηγούνται προς τελική διάθεση, χωρίς όμως να ολοκληρώνονται, στο σύνολό τους, μέχρι το 2015, με αποτέλεσμα να απαιτείται εξασφάλιση πόρων για τα συγκεκριμένα έργα και στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Αντιμετώπιση ανεξέλεγκτης διάθεσης: Τον Οκτώβριο 2005 η Ελλάδα καταδικάστηκε από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για παραβίαση της κοινοτικής νομοθεσίας λόγω της διάθεσης αστικών αποβλήτων σε Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) και, σύμφωνα με το διατακτικό της απόφασης, όφειλε να προβεί σε διακοπή λειτουργίας του συνόλου των ενεργών ΧΑΔΑ (αριθμός που τότε είχε δηλωθεί 1.125) και αποκατάσταση αυτών, καθώς και κάθε (ανενεργού) χώρου ανεξέλεγκτης διάθεσης. Με βάση την πρόοδο των σχετικών ενεργειών, κατά το χρονικό διάστημα από το Νοέμβριο 2005 έως και Απρίλιο 2009, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτίμησε ότι η Ελλάδα δεν έλαβε, ως όφειλε, επαρκώς τα

μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου και κίνησε τη διαδικασία του άρθρου 260 της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για επιβολή χρηματικών κυρώσεων, απευθύνοντας τον Απρίλιο 2009 προειδοποιητική επιστολή και τον Οκτώβριο 2010 συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή του άρ.260 ΣΕΕΛ. Οι ελληνικές αρχές απάντησαν τον Οκτώβριο 2010 με σχέδιο δράσης, το οποίο θα οδηγούσε σε διακοπή της λειτουργίας των 249 ενεργών (τότε) ΧΑΔΑ τον Ιούνιο 2011 και αποκατάσταση του συνόλου των 696 (καταγεγραμμένων τότε) ΧΑΔΑ μέχρι το τέλος 2011 και ξεκίνησε η αποστολή περιοδικών εκθέσεων προόδου. Τον Οκτώβριο 2012 οι ελληνικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι τρεις περιφέρειες της χώρας, η Δυτική Μακεδονία, η Θεσσαλία και η Ήπειρος είχαν οριστικά αντιμετωπίσει το θέμα της ανεξέλεγκτης διάθεσης, ενώ, συνολικά στη χώρα, λειτουργούσαν 78 ΧΑΔΑ και έχρηζαν αποκατάστασης άλλοι 318 ανενεργοί ΧΑΔΑ. Για τους 60 από τους 78 ενεργούς ΧΑΔΑ είχαν ενταχθεί το πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, από το 2012, τα έργα αποκατάστασής τους μαζί με συνοδά έργα που βοηθούν στη διακοπή της λειτουργίας τους. Στις 20 Φεβρουαρίου 2013 η Επιτροπή αποφάσισε την παραπομπή της Ελλάδας εκ νέου στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο με εισήγηση για επιβολή χρηματικής ποινής και ημερήσιου προστίμου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Μαρτίου 2013 ο συνολικός αριθμός ενεργών ΧΑΔΑ μειώθηκε σε 73, ολοκληρώθηκε η αποκατάσταση 18 ΧΑΔΑ και απομένει η αποκατάσταση 378 ΧΑΔΑ, εκ των οποίων προχωρά η εκτέλεση έργων αποκατάστασης σε 75. Εντοπισμένα, σε μικρά νησιά, είναι πλέον τα προβλήματα του Βορείου Αιγαίου (Ικαρία), των Ιονίων (Διαπόντια νησιά), της Αττικής (Κύθηρα, Αντικύθηρα, Ύδρα) και της Κρήτης (Γαύδος). Τα βασικά προβλήματα εντοπίζονται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (συνολικά), την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (Έβρος, Δράμα), το Νότιο Αιγαίο (μεγάλα νησιά όπως Σαντορίνη και μικρότερα νησιά όπως Κάσος, Σίκινος κ.α), τη Στερεά Ελλάδα (Λοκρίδα, Νότια Εύβοια και δευτερευόντως Ευρυτανία, Φωκίδα) και την Ηλεία. Έχει ενταχθεί το 90% των έργων αποκατάστασης ΧΑΔΑ σε προγράμματα του ΕΣΠΑ, και τα υπόλοιπα έργα θα ενταχθούν στο αμέσως προσεχές διάστημα, σε νέα πρόκληση του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.. Ήδη υπάρχει σημαντική πρόοδος στην υλοποίηση των έργων και αναμένεται, εντός του 2013 και 2014, να μειωθούν σημαντικά και οι συνολικοί αριθμοί των ΧΑΔΑ.

Βιομηχανικά Μη επικίνδυνα Απόβλητα (ΒΜΕΑ): Στην κατηγορία αυτή υπάγονται, κυρίως, απόβλητα από την παραγωγή αλουμινίου, χάλυβα και σιδηρονικελίου, από την παραγωγή λιπασμάτων και την παραγωγή ενέργειας. Για το έτος 2010 τα δεδομένα δίνουν, περίπου, 21.000.000 τόνους συνολική παραγωγή. Από αυτούς ποσοστό, περίπου, 8% υφίσταται κάποιου είδους επεξεργασία ενώ το υπόλοιπο 92% είτε διατίθεται (παράνομα) σε ΧΥΤΑ, αναμειγμένο ή όχι με μπάζα, είτε παραμένει σε προσωρινή αποθήκευση σε χώρους των παραγωγών τους. Το βασικότερο πρόβλημα, στην περίπτωση των ΒΜΕΑ, είναι η έλλειψη επαρκών υποδομών τελικής διάθεσής τους, η δημιουργία/διαχείριση των οποίων αποτελεί ευθύνη του παραγωγού ή του τελικού κατόχου αυτών.

Επικίνδυνα Απόβλητα (ΕΑ): Για το έτος 2010 αναφέρεται ύψος παραγωγής 227.000 τόνοι, συμπεριλαμβανομένων και των 17.000 τόνων αποβλήτων υγειονομικών μονάδων. Στα επικίνδυνα βιομηχανικά απόβλητα περιλαμβάνονται: απόβλητα ελαίων και υγρών καυσίμων, απόβλητα από τη μεταλλουργία και χύτευση μετάλλων, από μονάδες επεξεργασίας υγρών βιομηχανικών αποβλήτων, απόβλητα από τις βιομηχανίες χρωμάτων, λιπασμάτων, φαρμάκων, διύλιση πετρελαίου κ.λπ. Από τις παραπάνω παραγόμενες ποσότητες ποσοστό 44% οδηγείται σε εργασίες ανάκτησης, εντός και εκτός της χώρας, ποσοστό 31% οδηγείται σε διαδικασίες διάθεσης, εντός και εκτός της χώρας, και ποσοστό 25% υφίσταται αποθήκευση εν αναμονή άλλης εργασίας διαχείρισης. Κατά το έτος 2010 οι εξαγωγές ΕΑ ανήλθαν σε 39.000 τόνους και οι εισαγωγές σε 11.600 τόνους. Το κυριότερο πρόβλημα στον τομέα των ΕΑ είναι η έλλειψη επαρκούς δυναμικότητας υποδομών τελικής διάθεσης των ΕΑ (ΧΥΤΕΑ) εντός της επικράτειας, η δημιουργία και διαχείριση των οποίων αποτελεί ευθύνη των παραγωγών.

• **Υφιστάμενοι σχεδιασμοί**

Ο ισχύων **Εθνικός σχεδιασμός μη επικίνδυνων αποβλήτων** εκδόθηκε το 2003. Στην ΚΥΑ 50910/2003 περιλαμβάνονται η πολιτική, οι στόχοι, τα μέτρα, οι μέθοδοι διαχείρισης και οι δράσεις υλοποίησης για τα μη επικίνδυνα απόβλητα. Ο Εθνικός Σχεδιασμός εξειδικεύεται για κάθε Περιφέρεια και υλοποιείται σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ).

Περιφερειακοί Σχεδιασμοί Διαχείρισης μη επικίνδυνων Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) υπάρχουν και για τις 13 Περιφέρειες. Η πλειοψηφία των ΠΕΣΔΑ καταρτίσθηκε ή επικαιροποιήθηκε κατά την περίοδο 2003-2005. Οι ΠΕΣΔΑ αυτοί αφορούν, ως επί το πλείστον, αστικά απόβλητα, ορισμένοι από αυτούς έχουν ήδη υποστεί μια (1) σημαντική αναθεώρηση (Ανατολική Μακεδονία Θράκη, Πελοπόννησος), κυρίως λόγω αδυναμίας χωροθέτησης των προβλεπόμενων υποδομών, ενώ σήμερα είναι σε τελική φάση η αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ Κρήτης.

Επίσης, υφίσταται από το 2007 (ΚΥΑ 8668/2007) **Εθνικός σχεδιασμός επικινδύνων αποβλήτων** και ολοκληρώθηκε μελέτη για τον προσδιορισμό κατάλληλων περιοχών για εγκατάσταση επεξεργασίας και τελικής διάθεσης επικίνδυνων αποβλήτων. Τον Απρίλιο 2012 εκδόθηκε και το **Ειδικό Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων** και εκπονήθηκαν προκαταρκτικές μελέτες σκοπιμότητας, βιωσιμότητας και κόστους-ωφέλειας για την κατασκευή σχετικών υποδομών.

• **Νέοι σχεδιασμοί σε εθνικό επίπεδο**

Προς εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΕ είναι σε εξέλιξη η εκπόνηση των βασικών εθνικών σχεδίων, δηλαδή το σχέδιο διαχείρισης και το σχέδιο πρόληψης. Η εκπόνηση της αναθεώρησης του **Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)** ξεκίνησε τον Οκτώβριο 2012. Ο νέος ΕΣΔΑ αφορά στο σύνολο των ρευμάτων αποβλήτων και θα συμπεριλάβει όλες τις αναγκαίες τροποποιήσεις, συμπληρώσεις και βελτιώσεις σε σχέση με τους μέχρι σήμερα εθνικούς σχεδιασμούς, έτσι ώστε να καλυφθούν πλήρως οι απαιτήσεις της οδηγίας 2008/98/ΕΚ. Ο συμβατικός χρόνος εκπόνησης του ΕΣΔΑ για το σύνολο των αποβλήτων είναι δέκα (10) μήνες και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2013 ενώ, εντός του 2014, θα οριστικοποιηθεί και εκδοθεί η σχετική ΚΥΑ για τη θεσμοθέτηση του αναμορφωμένου Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων.

Η εκπόνηση της μελέτης για τη σύνταξη του «**Εθνικού στρατηγικού σχεδίου πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων**» βρίσκεται σε εξέλιξη, με συμβατικό χρόνο ολοκλήρωσης έξι (6) μήνες και υποχρέωση ολοκλήρωσης έως τον Δεκέμβριο του 2013.

• **Τροποποίηση Περιφερειακών Σχεδιασμών**

Το ΥΠΕΚΑ έχει οριστικοποιήσει τις απαραίτητες κατευθύνσεις για την προσαρμογή των ΠΕΣΔΑ στις απαιτήσεις της Οδηγίας 2008/98/ΕΕ. Στις πολιτικές αυτές μεγάλο ρόλο παίζει και ο «οδικός χάρτης» που έχει εκπονήσει η DG ENV για την Ελλάδα, όπου συνοψίζονται βασικές κατευθύνσεις μέτρων που κρίνονται σκόπιμα για την προώθηση της εναρμόνισης της διαχείρισης των αστικών αποβλήτων με τις κοινοτικές οδηγίες. Το ΥΠΕΚΑ επέλεξε να ζητήσει, αρχικά, την αξιολόγηση των ΠΕΣΔΑ από τους φορείς σχεδιασμού, όπως προβλέπεται από την ΚΥΑ 50910/2003, και, εν συνεχεία στη βάση του κειμένου στρατηγικής, να προχωρήσει κάθε Περιφέρεια στις τυχόν απαραίτητες συμπληρώσεις ή επικαιροποιήσεις, προκειμένου τα έργα της επόμενης προγραμματικής περιόδου να είναι εναρμονισμένα με την πολιτική της οδηγίας 2008/98/ΕΚ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η βασική ιεραρχία των αποβλήτων (πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανάκτηση, διάθεση), βάσει της οποίας καταρτίσθηκαν οι ισχύοντες ΠΕΣΔΑ, δεν διαφοροποιήθηκε ουσιαστικά με την οδηγία 2008/98/ΕΚ. Η βασική διαφοροποίηση αφορά στην υποχρέωση εκπόνησης προγράμματος πρόληψης, την υποχρέωση χωριστής διαχείρισης των βιοαποβλήτων, την προώθηση χωριστής συλλογής των βασικών ρευμάτων (χαρτί, γυαλί, μέταλλα) και εν γένει την υιοθέτηση εργασιών

διαχείρισης που στοχεύουν στην ανάκτηση πόρων κοντά στην παραγωγή των αποβλήτων, έναντι της ανάκτησης πριν τη διάθεση ή της ανάκτησης ενέργειας. Η ισχύς της οδηγίας 2008/98/ΕΚ δεν αναιρεί άλλες υποχρεώσεις της χώρας που απορρέουν από ειδικότερες οδηγίες, όπως αυτή της υγειονομικής ταφής (99/31/ΕΚ), που έχουν σε πολύ μεγάλο βαθμό καθορίσει τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα υφιστάμενα σχέδια διαχείρισης, με βασικό παράδειγμα τις Μονάδες Διαχείρισης Απορριμμάτων που στοχεύουν στην επίτευξη των στόχων εκτροπής βιοαποδομησίμων αποβλήτων από την ταφή.

Διοικητική δομή στη διαχείριση αποβλήτων και αναγκαίες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Το ΥΠΕΚΑ, σε θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, είναι υπεύθυνο για τη χάραξη σχετικής πολιτικής και εθνικού σχεδιασμού, την προδιαγραφή και αντιμετώπιση τεχνικών θεμάτων, καθώς και την αδειοδότηση των εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων κατηγορίας Α1. Η υλοποίηση των στόχων των Περιφερειακών Σχεδιασμών Διαχείρισης Αποβλήτων βρίσκεται στη δικαιοδοσία των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Απορριμμάτων (ΦοΔΣΑ), που σύμφωνα με τους Νόμους 3852/1010 και 4071/2012 οργανώνονται σε περιφερειακή κλίμακα. Οι δήμοι είναι υπεύθυνοι κυρίως για τη συλλογή, μεταφορά και διαλογή στην πηγή. Με τον Νόμο 4042/2012 η αρμοδιότητα εκπόνησης του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) μεταφέρθηκε στον Περιφερειακό ΦοΔΣΑ, ενώ η αρμοδιότητα έγκρισης του ΠΕΣΔΑ ανήκει στην Περιφέρεια (απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου). Το γεγονός ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι περιφερειακοί ΦοΔΣΑ δεν είναι λειτουργικοί σημαίνει ότι οι ΠΕΣΔΑ θα πρέπει να αναθεωρηθούν από τις Περιφέρειες, κατόπιν όμως σχετικής διαπιστωτικής πράξης του Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Οικονομικά μέτρα που εφαρμόζονται για να ανέβουμε στην ιεράρχηση των αποβλήτων

Προς το παρόν δεν υπάρχουν περιορισμοί για την υγειονομική ταφή αστικών αποβλήτων. Οι απαιτήσεις για την εισαγωγή ενός φόρου υγειονομικής ταφής συμπεριλήφθηκαν στον Νόμο 4042/2012. Ξεκινώντας από το 2014 οι φορείς θα πρέπει να καταβάλουν φόρο υγειονομικής ταφής για τη διάθεση ανεπεξέργαστων αστικών αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής. Ο φόρος έχει προγραμματιστεί να ξεκινήσει με 35 €/t και προβλέπεται αύξηση ετησίως κατά 5€/t, έως 60 €/t. Οι τρέχουσες τιμές υγειονομικής ταφής είναι σε χαμηλό επίπεδο (δηλαδή 10-48,5 €/τόνο). Δεν υπάρχει κίνητρο που ευνοεί τα συστήματα πρόληψης και τη συμμετοχή σε ειδικούς κάδους (ΠΟΠ συστήματα) και δεν εφαρμόζονται συστήματα επιστροφής.

Απολογισμός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΠΣ (15.04.2013), στη θεματική ενότητα «διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων» του Άξονας Προτεραιότητας 4, έχουν ενταχθεί συνολικά 305 έργα, προϋπολογισμού 594.319.600 ευρώ. Τα 194 εξ' αυτών των έργων έχουν νομική δέσμευση, τουλάχιστον, για ένα από τα υποέργα τους. Το ύψος των νομικών δεσμεύσεων ανέρχεται στα 168.236.500 ευρώ (28,50%) και οι πληρωμές στα 109.183.600 ευρώ (18,40%). Επί των νομικών δεσμεύσεων το ποσοστό των πληρωμών ανέρχεται στο 64,50%.

Το Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. είναι το χρηματοδοτικό πρόγραμμα όπου έχουν ενταχθεί τα περισσότερα από αυτά τα έργα (206 έργα, μαζί με τις εκχωρήσεις στις Περιφέρειες), με συνολικό προϋπολογισμό 334.151.500 ευρώ και νομικές δεσμεύσεις 104.690.600 ευρώ.

Από τα έργα του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. έχουν νομική δέσμευση (τουλάχιστον για ένα από τα υποέργα τους) τα 134. Τα υπόλοιπα 72 έργα κατανέμονται σε 5 Περιφερειακές ενότητες.

Έργα διαχείρισης οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων στο ΕΣΠΑ (ΟΠΣ, 15.04.2013).

Χρηματοδοτικό πρόγραμμα	Αρ. έργων	Προϋπολογισμός (1)	Νομικές δεσμεύσεις (2)	Ποσοστό (2 / 1)
Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.	206	334.151.497,19	104.690.612,98	31,33
Μακεδονίας / Θράκη	32	129.122.606,31	25.338.061,69	19,62
Δ. Ελλάδα/Πελοπόν./Ιόνια	25	51.516.695,18	19.935.158,25	38,69
Κρήτη/Νησιά Αιγαίου	31	39.430.698,76	11.304.226,29	28,67
Θεσσαλία/Στερεά Ελλάδα/Ηπειρος	8	13.671.310,60	7.968.400,57	58,26
Αττική	3	26.426.750		0
ΣΥΝΟΛΟ	305	594.319.558,04	168.966.459,78	28,43

Τα έργα αποκαταστάσεις Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία αυτών των έργων (183 έργα (60,00%) & 15 έργα (4,90%), στα οποία συμπεριλαμβάνονται και «συνοδά» υποέργα, όπως εγκαταστάσεις κομποστοποίησης, Σταθμοί Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ), κ.λπ.

Στη δεύτερη θέση, με ποσοστό 14,90%, ακολουθούν οι προμήθειες (ΣΜΑ, δεματοποιητές, απορριμματοφόρα κ.λπ.), ενώ σε πολύ μικρότερο ποσοστό ακολουθούν τα έργα υγειονομικής ταφής αποβλήτων (ΧΥΤΑ).

Από τα 185 έργα αποκατάστασης ΧΑΔΑ και ΧΥΤΑ έχουν νομική δέσμευση (τουλάχιστον για ένα από τα υποέργα, μελέτη ή κατασκευή) τα 135.

Όσον αφορά στα έργα επεξεργασίας αποβλήτων μέσω ΣΔΙΤ, για τα οποία είναι εφικτή η ανακήρυξη προσωρινών αναδόχων μέσα στο 2013, θα απαιτηθεί η δημόσια συνεισφορά μέσω του ΕΣΠΑ, που εκτιμάται στο 40-60% του μέσου κατασκευαστικού κόστους κάθε επένδυσης.

1.4.2. Υδατικοί πόροι

Τα βασικά νομοθετήματα που περιγράφουν τις υποχρεώσεις και τον τρόπο διαχείρισης των υδατικών πόρων είναι:

- Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ που έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με τον Ν. 3199/2003 και το ΠΔ 51/2007 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ»
- Η Οδηγία 76/160/ΕΟΚ «περί της ποιότητας υδάτων κολύμβησης» και η σταδιακή αντικατάστασή της από τη νέα Οδηγία 2006/7/ΕΚ (η οποία υιοθετεί νέους μικροβιολογικούς δείκτες) μέχρι το 2014. Η νέα Οδηγία έχει ενσωματωθεί στο Εθνικό Δίκαιο με την ΚΥΑ Η.Π. 8600/416/Ε103 (ΦΕΚ 356 Β'/ 26-2-2009) και είναι στενά συνυφασμένη με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, αφού στην ουσία αποτελεί μια από τις θυγατρικές Οδηγίες της και σχετίζεται με την παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων στις περιοχές κολύμβησης αλλά και την αντιμετώπιση των πηγών ρύπανσης
- Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/ΕΚ, που έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με την Κ.Υ.Α. 5673/400/1997 (Φ.Ε.Κ. 192Β/14-3-1997) με τίτλο "Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων". Το 1999 (Κ.Υ.Α. 19661/1982/1999 (Φ.Ε.Κ. 1811Β/29-9-1999) και με αναθεώρηση το 2002 (Κ.Υ.Α. 48392/939/3-2-2002 (Φ.Ε.Κ. 405Β/3-4-2002) καθορίστηκε ο κατάλογος των ευαίσθητων αποδεκτών

- Η Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, που ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την ΚΥΑ Η.Π 31822/1542/Ε103 (ΦΕΚ 1108/Β/21.7.2010)
- η Οδηγία 2008/56 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη θαλάσσια στρατηγική, η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με τον Νόμο 3983/2011 «Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 και άλλες διατάξεις».

Στο πλαίσιο της παραπάνω πολιτικής, κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, το ΥΠΕΚΑ:

1. Προχώρησε στην κατάρτιση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων (ΥΔ) της χώρας, σύμφωνα με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία. Εκτιμάται ότι έως το τέλος της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου θα έχει ολοκληρωθεί η κατάρτιση και η εφαρμογή των απαιτούμενων μέτρων για:
 - τη βελτίωση της ποιότητας των επιφανειακών νερών (ποταμών, λιμνών, εκβολών και παράκτιων νερών)
 - την εξασφάλιση της επάρκειας και τη βελτίωση της ποιότητας των υπόγειων νερών
 - την προστασία των χερσαίων οικοσυστημάτων και βιοτόπων, σε ότι αφορά στις ανάγκες τους σε νερό.
2. Ολοκλήρωσε το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης της ποσοτικής και ποιοτικής κατάστασης των επιφανειακών και υπογείων υδάτων. Με ενοποίηση και επέκταση των επιμέρους δικτύων παρακολούθησης συγκροτήθηκε το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης, με 2000 σημεία δειγματοληψίας σε 1500 υδάτινα σώματα, το οποίο έχει τεθεί σε σταδιακή λειτουργία από το Μάρτιο του 2012.
3. Προώθησε την προστασία ευαίσθητων υδατικών συστημάτων. Παράλληλα με την εκπόνηση των Σχεδίων Διαχείρισης, τα οποία αναδεικνύουν τα απαιτούμενα προγράμματα μέτρων σε επίπεδο χώρας, αναπτύχθηκαν πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που υπάρχουν σε συγκεκριμένες προστατευόμενες περιοχές. Πρόκειται για περιοχές:
 - με ευαίσθητα υδατικά συστήματα, τμήματα των οποίων προορίζονται για την πρόσληψη ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση
 - περιοχές που προορίζονται για την προστασία υδρόβιων ειδών με οικονομική σημασία
 - υδατικά συστήματα που έχουν χαρακτηριστεί ως ύδατα αναψυχής, συμπεριλαμβανομένων περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ύδατα κολύμβησης
 - λίμνες και παράκτιες περιοχές ευαίσθητες στην παρουσία θρεπτικών ουσιών, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως ευάλωτες ζώνες
 - περιοχές που προορίζονται για την προστασία οικοτόπων ή ειδών, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών τόπων του προγράμματος «Φύση 2000» και
 - περιοχές για τις οποίες έχουν εκδοθεί νομοθετικές διατάξεις με τις οποίες θεσπίζονται ειδικά προγράμματα μέτρων.

Ολοκληρώθηκε η κατάρτιση του Μητρώου Ταυτοτήτων των υδάτων κολύμβησης της Ελλάδας (περίπου 1400 ακτές σε όλη τη χώρα). Στόχος του Μητρώου Ταυτοτήτων των υδάτων κολύμβησης είναι η περιγραφή και παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών των ακτών, η αναγνώριση των πηγών ρύπανσης που ενδέχεται να επηρεάσουν την ποιότητα των νερών και η αξιολόγηση του μεγέθους των επιπτώσεων. Το μητρώο ταυτοτήτων αποτελεί οδηγό για την επιλογή των κατάλληλων μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων της μόλυνσης στα νερά κολύμβησης και επιτρέπει την αποτελεσματικότερη διαχείριση των αντίστοιχων πόρων. Παράλληλα, είναι σε εξέλιξη το έργο της παρακολούθησης της ποιότητας των νερών των ακτών κολύμβησης.

Με χρηματοδότηση από το Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και τα ΠΕΠ υλοποιείται μεγάλος αριθμός έργων δικτύων αποχέτευσης και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων κυρίως σε οικισμούς Γ΄

προτεραιότητας. Στο πλαίσιο των απαιτήσεων της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ και για την άμεση παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής της, ολοκληρώθηκε και λειτουργεί η Εθνική Βάση Δεδομένων των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων, με σκοπό την καταχώρηση όλων των στοιχείων και λειτουργικών δεδομένων των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων.

Υλοποιούνται αρκετά έργα ύδρευσης και ελέγχου διαρροών των δικτύων ύδρευσης με σκοπό τη βελτίωση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση του νερού και της ποιότητας του πόσιμου νερού. Συγκεκριμένα, υλοποιούνται έργα των παρακάτω κατηγοριών:

- κατασκευή ή αντικατάσταση δικτύων ύδρευσης
- έργα επεξεργασίας και βελτίωσης ποιότητας νερού (αφαλατώσεις, διυλιστήρια, φιλτράρισμα, κ.λπ.)
- κατασκευή υδραγωγείων, δεξαμενών, αντλιοστασίων
- γεωτρήσεις και φράγματα (μικρός αριθμός έργων)
- έργα ελέγχου και μείωσης διαρροών
- προμήθειες συστημάτων παρακολούθησης, τηλεελέγχου και τηλεχειρισμού.

Ολοκληρώθηκε το πρώτο στάδιο της προκαταρκτικής αξιολόγησης των κινδύνων πλημμύρας των περιοχών λεκανών απορροής ποταμών της χώρας και τα αποτελέσματα υποβλήθηκαν στην ΕΕ. Βάσει της Προκαταρκτικής αξιολόγησης θα καταρτισθούν, στη συνέχεια, οι Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας, καθώς και οι Χάρτες Επικινδυνότητας και Κινδύνων Πλημμύρας (καταγραφή δυνητικών επιπτώσεων). Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη εκπόνηση μελέτης του συνόλου των δράσεων, που προβλέπονται από την Οδηγία, στην πιλοτική λεκάνη του Έβρου.

Έχει ολοκληρωθεί η πρώτη φάση της εφαρμογής της Οδηγίας –Πλαίσιο για τη Θάλασσα Στρατηγική, 2008/56/ΕΚ, που αφορά στην «Προετοιμασία» και περιλαμβάνει (α) την προκαταρκτική αξιολόγηση της περιβαλλοντικής κατάστασης των θαλασσίων υδάτων, (β) τον καθορισμό των ποιοτικών προτύπων της Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης και (γ) τον καθορισμό περιβαλλοντικών στόχων - δεικτών προσανατολισμού προς την επίτευξη της Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης, οι οποίοι και έχουν εγκριθεί με Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 2939 Β/2.11.2012). Επίσης, στο πλαίσιο ενταγμένης στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. πράξης, δρομολογείται η υλοποίηση της εφαρμογής μέρους των υπολειπόμενων απαιτήσεων της Οδηγίας.

1.4.3 Φυσικό Περιβάλλον – Βιοποικιλότητα - Δάση

Το εθνικό θεσμικό πλαίσιο σε σχέση με τη προστασία και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας αφορά κυρίως:

- στις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις με τις οποίες έγινε η εναρμόνιση της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ:
 - ΚΥΑ Η.Π. 14849/853/Ε103/4-4-2008 (ΦΕΚ 645/Β/11-4-08) «Τροποποίηση των υπ' αριθμ. 33318/3028/1998 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β'1289) και υπ' αριθμ. 29459/1510/2005 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β'992), σε συμμόρφωση με διατάξεις της οδηγίας 2006/105 του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 - ΚΥΑ 33318/3028/11-12-1998 (ΦΕΚ 1289/Β/28-12-98) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» καθώς και
- Στις αποφάσεις με τις οποίες έγινε η εναρμόνιση της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ:
 - ΥΑ 414985/29-11-85 (ΦΕΚ Β'757) «Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας»
 - ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/1-9-10 (ΦΕΚ 1495/Β/6-9-10) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατήρησης των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ.»

- ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/17-2-2012 (ΦΕΚ 415/Β/23-2-2012) «Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ...» (Β' 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ» και
- Στον Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60 Α/31-3-2011) για την προστασία της βιοποικιλότητας και

Μεγάλη εξακολουθεί να είναι και η σημασία της δασικής νομοθεσίας. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Ν.Δ. 86/1969 «Περί Δασικού Κώδικος» (Φ.Ε.Κ. 7/18-1-1969/Τ.Α') Ν.Δ. 996/1971 – «Περί αντικατάστασης και συμπληρώσεως διατάξεων τινών του Ν.Δ. 86/1969 "Περί Δασικού Κώδικος" και Κωδικοποιήσεως των υπ' αριθ. 871/1971 και 919/1971 Ν.Δ/των» (Φ.Ε.Κ. 192/6-10-1971.Τ.Α')
- Π.Δ. 996/1971 «Τροποποίηση του Δασικού Κώδικα»
- Ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» (Φ.Ε.Κ. 289/29-12-1979/Τ.Α')
- Ν. 3208\2003 «Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, κατάρτιση δασολογίου, Ρύθμιση εμπράγματων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων και άλλες διατάξεις» (Φ.Ε.Κ. 303/24-12-2003/Τ.Α.)

Με το Ν. 3937/2011 εκσυγχρονίζεται το εθνικό νομικό πλαίσιο που αφορά στη βιοποικιλότητα, ώστε να ανταποκρίνεται στις δεσμεύσεις της χώρας σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι ειδικότεροι στόχοι που θέτει ο Νόμος είναι οι ακόλουθοι:

- α) Αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του διεθνούς δικαίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας
- β) Ενσωμάτωση στόχων διατήρησης της βιοποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού και στις τομεακές και αναπτυξιακές πολιτικές της χώρας
- γ) Απόκτηση επαρκούς γνώσης για την κατάσταση των ειδών και οικοσυστημάτων, ως κύριο εργαλείο για την αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση της βιοποικιλότητας.
- δ) Αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση των σημαντικών περιοχών για τη βιοποικιλότητα, μέσα από τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών
- ε) Επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης της βιοποικιλότητας, στην οποία περιλαμβάνονται οι οικοτόποι και τα είδη χλωρίδας και πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, ιδίως εκείνων που χαρακτηρίζονται ως σημαντικά, σπάνια ή απειλούμενα
- στ) Αποτελεσματικοί μηχανισμοί επιτήρησης, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- ζ) Προώθηση της σημασίας της διατήρησης της βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων περιοχών γενικότερα στην κοινωνία.

Στο Νόμο (άρθρο 17, παρ.3 α) διατυπώνεται ότι “η εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και αναλυτικό Σχέδιο Δράσης που επικαιροποιείται ανά πενταετία, ορίζεται ως βασικό εργαλείο διαχείρισης της βιοποικιλότητας.

Με το Ν.3937/2011, σκοπός του οποίου είναι η αειφόρος διαχείριση και αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας ως πολυτίμου και αναντικατάστατου εθνικού κεφαλαίου, θεσπίστηκαν ορισμένα μέτρα οριζόντιου χαρακτήρα σε όλη την έκταση των περιοχών Natura 2000. Μέτρα οριζόντιου χαρακτήρα προσδιορίστηκαν για τις ΖΕΠ και στο κείμενο της τελευταίας εναρμόνισης της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ (Κοινή Υπουργική Απόφαση στο ΦΕΚ

415/B/23-2-2012). Αντίστοιχα, μέτρα οριζόντιου τύπου που αφορούν στις περιοχές Natura 2000 αναφέρονται στα ειδικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης. Ωστόσο, για την πλήρη εφαρμογή αυτών, υπάρχουν σημαντικές εκκρεμότητες.

Με το Ν.3937/2011 χαρακτηρίστηκαν οι 239 ΤΚΣ ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ). Ωστόσο εκκρεμεί ο καθορισμός, με Απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, εθνικών στόχων διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος, καθώς επίσης και τοπικών στόχων, ανά ΕΖΔ ή ομάδες ΕΖΔ, η διάρκεια των οποίων θα είναι μέχρι το 2020. Οι στόχοι αποσκοπούν στην επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών που απαντώνται σε κάθε μια περιοχή και περιγράφονται στο οικείο Τυποποιημένο Δελτίο Δεδομένων, με εξαίρεση εκείνα που θεωρούνται ως μη σημαντικά στο προαναφερόμενο Δελτίο. Επίσης, για την πλειονότητα των περιοχών αυτών, δεν έχουν καθοριστεί τα αναγκαία μέτρα διατήρησης και τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και των ειδών του παραρτήματος ΙΙ, τα οποία απαντώνται σε αυτές τις περιοχές .

Για την προστασία και διαχείριση των περιοχών Natura 2000 ακολουθείται, κατά κύριο λόγο, η προσέγγιση του χαρακτηρισμού σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τη διαδικασία του Ν. 1650/86, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3937/2011, η οποία λαμβάνει υπόψη το σύνολο των προστατευτέων αντικειμένων των περιοχών.

Σήμερα προστατεύονται 20 περιοχές σύμφωνα με το Ν. 1650/86, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3937/2011, οι οποίες καλύπτουν εκτάσεις εντός του Δικτύου Natura 2000 αλλά και εκτός αυτού. Οι περιοχές αυτές καλύπτουν, περίπου, το 25% της έκτασης του Δικτύου Natura 2000. Ωστόσο, αν και ο χαρακτηρισμός προστατευόμενων περιοχών αποτελεί βασική προϋπόθεση διοίκησης και διαχείρισης, υπάρχουν σημαντικές εκκρεμότητες ως προς τη θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών.

Για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, σήμερα, υφίστανται, μετά τη συγχώνευση τους με το Ν. 4109/2013, 14 Φορείς Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, οι οποίοι εφαρμόζουν προγράμματα εποπτείας και διαχείρισης των περιοχών ευθύνης τους. Για τις λοιπές περιοχές του Δικτύου Natura 2000 φύλαξη ασκούν κατά κύριο λόγο οι Δασικές Υπηρεσίες, οι οποίες εφαρμόζουν και δασική διαχείριση. Στις περιοχές ευθύνης των Φορέων Διαχείρισης εφαρμόζονται και αγροπεριβαλλοντικά μέτρα και άλλα προγράμματα, όπως είναι τα Life+ – Nature και Interreg.

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην «Συνολική έκθεση σχετικά με την κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών απαιτούμενη από το άρθρο 17 της οδηγίας περί οικοτόπων» (COM(2009) 358 τελικό):

- Το 31% των οικοτόπων του παραρτήματος 1 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, που απαντώνται στην Ελλάδα, βρίσκονται σε μη ικανοποιητική/ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης
- Το 80% των θαλάσσιων οικοτόπων/ενδιατημάτων του παραρτήματος 1 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, που απαντώνται στην Ελλάδα και προστατεύονται από την Οδηγία, βρίσκονται σε μη ικανοποιητική/ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης
- Για το 65% των χερσαίων ειδών και το 62% όλων των ειδών που προστατεύονται από την 92/43/ΕΟΚ η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη
- Για όλα τα αρθρόποδα η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη, ενώ ακόμα και για τα θηλαστικά η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη σε ποσοστό μεγαλύτερο του 70%.

Επομένως, προκύπτει ότι είναι άμεση η ανάγκη ενίσχυσης της γνώσης για την εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος που απαντώνται στην Ελλάδα.

Σημαντική έκταση της Ελλάδας έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000. Το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα περιλαμβάνει, σήμερα, 419 περιοχές, εκ των οποίων, με επικαλύψεις, 202 είναι Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ – Οδηγία 2009/147ΕΚ), 239 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ – Οδηγία 92/43/ΕΚ) και 2 Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ – Οδηγία 92/43/ΕΚ). Η έκταση των περιοχών του Δικτύου στην Ελλάδα, εξαιρουμένων των επικαλύψεων, ανέρχεται σε 4.300.000 ha περίπου και καταλαμβάνει 27,2% της χέρσου.

Το ελληνικό θαλάσσιο δίκτυο Natura 2000 καλύπτει συνολικά 690.000 ha περίπου, δηλαδή 6,12% των εθνικών χωρικών υδάτων.

Στον κατάλογο των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 εντάχθηκε το σύνολο σχεδόν των προστατευόμενων περιοχών της Ελλάδας, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ήτοι Εθνικοί Δρυμοί, Αισθητικά Δάση, υγρά τοποι Ramsar, κ.λπ.

Περίπου η μισή έκταση του Δικτύου αποτελείται από δάση και θαμνότοπους ενώ περίπου 16% είναι η έκταση του θαλάσσιου χώρου.

Ο πρώτος κατάλογος των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας της Μεσογειακής Βιογεωγραφικής Ζώνης, στην οποία ανήκει εξ ολοκλήρου η Ελλάδα, δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το Σεπτέμβριο 2006 (L259/volume 49/21-9-2006).

Ο κατάλογος των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας στην Ελλάδα θεωρείται πλήρης, σε πολύ μεγάλο ποσοστό, στη χέρσο. Παραμένει η ανάγκη, για ορισμένες διευθετήσεις, σε σχέση κυρίως με τα συμπεράσματα του 3ου Βιογεωγραφικού Σεμιναρίου για τη Μεσογειακή Ζώνη.

Όσον αφορά στον κατάλογο των ΖΕΠ, μετά από την αποστολή σημαντικού αριθμού νέων ΖΕΠ σε συνέχεια καταδίκης από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), το Κολλέγιο των Επιτρόπων έκρινε ότι ο αριθμός των χερσαίων ΖΕΠ στην Ελλάδα είναι ικανοποιητικός. Ωστόσο οι επιφυλάξεις για το θαλάσσιο χώρο, όπως προσδιορίστηκαν στο Μεσογειακό Βιογεωγραφικό Σεμινάριο για το θαλάσσιο χώρο, είναι σημαντικές. Στις περιπτώσεις που η κατάσταση διατήρησης ενός τύπου οικοτόπου ή ενός είδους δεν είναι γνωστή, πρέπει σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία να εκπονούνται κατά προτεραιότητα προγράμματα συγκέντρωσης στοιχείων και πληροφοριών. Αντίστοιχα, οι στόχοι και τα μέτρα διατήρησης των ΕΖΔ ενσωματώνονται στο σχέδιο διαχείρισης των περιοχών.

Η Ελλάδα χρειάζεται να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την ολοκλήρωση του δικτύου Natura 2000 και να χαρακτηρισθούν επαρκείς Ζώνες Ειδικής Προστασίας και Τόποι Κοινοτικής Σημασίας στον θαλάσσιο χώρο. Για μεγάλο τμήμα της χώρας έχει ξεκινήσει η διαδικασία ένταξής του σε εθνικό καθεστώς προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Ωστόσο, απαιτείται ακόμη μεγάλη προσπάθεια για την ολοκλήρωση του Δικτύου, την προστασία και αποτελεσματική διαχείριση των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος και την αποκατάσταση των οικοτόπων που έχουν υποβαθμισθεί.

Οι εκκρεμότητες που επισημάνθηκαν στο 3ο Βιογεωγραφικό Σεμινάριο για τη Μεσογειακή Ζώνη, ο προσδιορισμός στόχων διατήρησης και η κάλυψη του γνωστικού κενού για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος συμπεριελήφθησαν, σε μεγάλο βαθμό, στο έργο της εποπτείας των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα. Το έργο αφορά στο σύνολο των περιοχών Natura 2000 και σε περιοχές του εθνικού χώρου, εκτός του δικτύου Natura 2000, εκτός όμως των περιοχών αρμοδιότητας των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της χώρας, για τις οποίες θα εκπονηθούν προγράμματα εποπτείας από τους ίδιους του Φορείς. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί το τέλος του 2015.

Η Ελλάδα έχει πλούσια βιοποικιλότητα με υψηλό βαθμό ενδημισμού. Ωστόσο, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί το πλαίσιο των δράσεων που θα στοχεύουν στην ανάσχεση της απώλειάς της. Με αυτά δεδομένα και σε ανταπόκριση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα, της οποίας η Ελλάδα είναι συμβαλλόμενο μέρος, η Ελλάδα έχει συντάξει σχέδιο Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα με χρονικό ορίζοντα την δεκαετία (2012 – 2027), καθώς και σχετικό Σχέδιο Δράσης για την πρώτη πενταετία εφαρμογής της Στρατηγικής. Η Εθνική Στρατηγική έχει ενσωματώσει τους στόχους της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής (COM(2011) 244, ΕΕ C 264 της 8.9.2011), θέτει το πλαίσιο για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των πιέσεων στη βιοποικιλότητα μέσα από έναν ενιαίο, συγκροτημένο και ολοκληρωμένο σχεδιασμό και αναμένεται να θεσμοθετηθεί με Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου. Η προώθηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα και του Σχεδίου Δράσης θα συμβάλλει στην ανταπόκριση της χώρας μας στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο.

Όσο αφορά στη δασοπροστασία, η Ειδική Γραμματεία Δασών καταρτίζει ετησίως Πρόγραμμα Δασοπροστασίας, η υλοποίηση του οποίου περιλαμβάνει:

- απογευματινή εργασία για όλες τις ημέρες της εβδομάδας, καθώς και τις εξαιρετικές ημέρες, με σκοπό την δίωξη δασικών και αγρονομικών παραβάσεων και την οργάνωση ημερήσιων και εποχούμενων περιπόλων για τον έλεγχο, την πρόληψη και γενικότερα τη συστηματική και αδιάλειπτη παρουσία μέσα στα δασικά και αγροτικά οικοσυστήματα των υπαλλήλων των δασικών υπηρεσιών των αποκεντρωμένων διοικήσεων της χώρας
- τη στελέχωση των Επιχειρησιακών Κέντρων της Ειδικής Γραμματείας Δασών (Σ.Κ.Δ./1591), της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.) και του Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ./Σ.Κ.Ε.Δ. (199), από υπαλλήλους της Γενικής Δ/σης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών & Φυσικού Περιβάλλοντος, ώστε να υπάρχει άμεση επικοινωνία και συνεργασία με τις δασικές υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και οι καταγγελίες να διαβιβάζονται άμεσα από το Σ.Κ.Δ, για έγκαιρη επέμβαση και λήψη των μέτρων που προβλέπει η Δασική νομοθεσία και οι σχετικές αγρονομικές διατάξεις.

Μέχρι σήμερα από το πρόγραμμα ΠΑΑ 2007 -13 «Αλέξανδρος Μπαλτατζής», Μέτρο 226, Δράση 1 «Βελτίωση των συνθηκών πρόληψης για την αντιπυρική προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων που έχουν υποστεί καταστροφές κυρίως από τις πυρκαγιές», έχουν εκδοθεί 38 αποφάσεις ένταξης έργων και εργασιών, με δικαιούχους τα Δασαρχεία και τις Δ/σεις Δασών άνευ Δασαρχείων, συνολικού προϋπολογισμού 19.250.000 ευρώ, περίπου, και 15 αποφάσεις ένταξης έργων και εργασιών, με δικαιούχους τους Δήμους, συνολικού προϋπολογισμού 6.070.000 ευρώ. Επιπλέον, από το Μέτρο 125 Β' έχουν εκδοθεί αντίστοιχες αποφάσεις ένταξης έργων και εργασιών για τη βελτίωση της πρόσβασης στα διαχειριζόμενα δάση, συνολικού προϋπολογισμού 15.500.000 ευρώ.

Απολογισμός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013

Στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», στον Άξονα Προτεραιότητας 9 «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ», σε ανταπόκριση των υποχρεώσεων της χώρας μας, έχουν **ενταχθεί**:

1. Το έργο της εποπτείας των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα
2. Το έργο «Κατάρτιση πλαισίου δράσεων προτεραιότητας για χρηματοδότηση στις περιοχές Natura 2000 την περίοδο 2014 - 2020»
3. Το έργο «Οργάνωση των Φορέων Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών και σχεδιασμός της πρώτης φάσης λειτουργίας τους σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας.»
4. Προστασία και Διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ - ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

5. Προστασία και Διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ ΑΧΕΡΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΛΑΜΑ
6. Προστασία και Διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ
7. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
8. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΔΑΔΙΑΣ-ΛΕΥΚΙΜΗΣ-ΣΟΥΦΛΙΟΥ
9. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ
10. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΧΕΛΜΟΥ-ΒΟΥΡΑΙΚΟΥ
11. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΩΝ ΜΕΣΟΛΛΟΓΓΙΟΥ ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΕΧΙΝΑΔΩΝ
12. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΟΡΟΣΕΙΡΑΣ ΡΟΔΟΠΗΣ
13. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΕΛΤΑ ΕΒΡΟΥ
14. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΧΑΡΑΔΡΑΣ ΑΡΑΧΘΟΥ
15. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΑΙΝΟΥ
16. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Εθνικού Θαλασσιού Πάρκου Ζακύνθου
17. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΡΛΑΣ-ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ-ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ-ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ
18. Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΑΜΒΩΤΙΔΑΣ
19. Έργα προστασίας και ανάδειξης ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΑΙΝΟΥ- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.

Τα έργα 4-19 περιλαμβάνουν υποέργα αναφορικά με την παρακολούθηση, καταγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας των Οδηγιών 92/43 και 2009/147 και άλλων σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας στις περιοχές αρμοδιότητας των Φορέων Διαχείρισης.

Έχουν **υποβληθεί** Τεχνικά Δελτία στο ΕΠΕΡΡΑΑ για τα έργα:

- Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών μελετών (ΕΠΜ) του Δικτύου Natura 2000 8 Περιφερειών
- Τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός της κατάρτισης Ειδικών περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) του ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000 στην Ελλάδα»
- Κατάρτιση οριζοντίων σχεδίων διαχείρισης ειδών
- Καταγραφή βιοποικιλότητας μακρομυκήτων
- Δημιουργία μητρώου καταφυγίων φώκιας
- Αναγνώριση θαλασσιών περιοχών Natura 2000 για το είδος φρίσσα (Alosa fallax)
- Επικαιροποίηση καταλόγου Τοπίων Ιδιαίτερου φυσικού Κάλλους
- Ξενικά είδη
- Απολιθωμένο δάσος
- Τεχνική βοήθεια στο Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος

Αποτίμηση αποτελεσμάτων Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων από το **Πράσινο Ταμείο** για το Φυσικό Περιβάλλον:

- Το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Στήριξη Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών 2012» του Πράσινου Ταμείου, με συνολικό προϋπολογισμό 1.000.000 €, αποτελεί τη συνέχεια του αντίστοιχου Χρηματοδοτικού Προγράμματος του ΠΤ του 2011, με στόχο την εξασφάλιση μιας σταθερής χρηματοδότησης των ΦΔΠΠ για συμπληρωματικές δράσεις και λοιπές δαπάνες, οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από το Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α., που αποτελεί και τη βασική πηγή χρηματοδότησης των ΦΔΠΠ

- Το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Περιβαλλοντική έρευνα – καινοτομία – επιδεικτικές δράσεις – διεθνής συνεργασία 2012», προϋπολογισμού ενός εκατομμυρίου ευρώ (1.000.000€) για το έτος 2012.

Αποτίμηση αποτελεσμάτων Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων από το **Life** για το Φυσικό Περιβάλλον:

Σήμερα στην Ελλάδα υλοποιούνται δώδεκα έργα από τη συνιστώσα LIFE-Φύση και Βιοποικιλότητα. Τέσσερα από τα έργα αυτά εστιάζουν στη διατήρηση οικότοπων και ειδών. Τα άλλα έργα έχουν πολύ συγκεκριμένους στόχους, όπως η ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας αποκατάστασης πυρόπληκτων μεσογειακών δασών στις τέσσερις περιοχές Natura 2000 στη Ρόδο, η ανάπτυξη μηχανισμού για την αυτόματη παρακολούθηση της βιοποικιλότητας με ακουστικά μέσα και η βελτίωση των συνθηκών για τη συνύπαρξη αρκούδων και ανθρώπων στον Νομό Καστοριάς. Επίσης υπάρχουν και δύο έργα Βιοποικιλότητας.

1.4.4 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων

Η προσαρμογή (adaptation) του περιβάλλοντος και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην κλιματική αλλαγή είναι ένας σχετικά νεοεμφανιζόμενος κλάδος στην κλιματική πολιτική και επιστήμη, που όμως έχει γρήγορα αναδειχτεί σε βασικό πυλώνα των «κλιματικών συζητήσεων».

Σύμφωνα με μια επιστημονική μελέτη (2009) «Το αύριο της Ελλάδας επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα κατά το άμεσο μέλλον», που εκπόνησε το WWF Ελλάς με το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, οι ήδη υπάρχουσες δυσμενείς συνθήκες για τους κατοίκους στις πόλεις πρόκειται να ενταθούν. Σημαντικά θα επηρεαστούν και οι τουριστικοί προορισμοί της χώρας μας, ενώ οι δέκα μεγαλύτεροι αγροτικοί νομοί της χώρας θα δεχθούν μεγάλη πίεση από την κλιματική αλλαγή, με αποτέλεσμα να αυξηθούν οι μέρες καύσωνα, οι συνεχόμενες μέρες χωρίς βροχή, να μειωθούν οι χειμερινές βροχοπτώσεις και συνεπώς να επηρεαστεί η απόδοση της παραγωγής, η διαχείριση του ζωικού κεφαλαίου και ο γεωγραφικός προσανατολισμός της παραγωγής και να αυξηθεί ο κίνδυνος πυρκαγιάς. Η κλιματική αλλαγή θα θέσει σε τρομερή δοκιμασία τους δέκα εθνικούς δρυμούς, καθώς προβλέπεται η αύξηση των ημερών με το υψηλότερο ρίσκο εμφάνισης πυρκαγιάς σε αυτούς. Γενικά ευρήματα φανερώνουν αυξημένο κίνδυνο για ερημοποίηση νέων εκτάσεων και μείωση της διαθεσιμότητας νερού. Επίσης η αλλαγή του κλίματος θα είναι όλο και περισσότερη υπεύθυνη για την απώλεια της βιοποικιλότητας και την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των υδροτόπων και των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Σοβαρές θα είναι επίσης οι επιπτώσεις στις ακτές και στα θαλάσσια οικοσυστήματα.

Ένα μεγάλο κενό στη βιβλιογραφία για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη χώρα μας, καλύπτεται από την έκδοση της Τράπεζας της Ελλάδας για τις «περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα», που δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 2011. Η μελέτη αυτή συνοψίζει, με ιδιαίτερη πληρότητα, τις επιπτώσεις τις οποίες οι διάφοροι τομείς του περιβάλλοντος και της οικονομίας θα επωμιστούν εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής και παρουσιάζει, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, εκτιμήσεις για το κόστος της αδράνειας και το κόστος της προσαρμογής της χώρας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης το κόστος της αδράνειας αναμένεται να αγγίξει τα 701 δισ. Ευρώ, έως το 2100, ενώ αν αναληφθούν δράσεις προσαρμογής το κόστος της κλιματικής αλλαγής θα περιοριστεί στα 510 δισ. Ευρώ. Μάλιστα εκτιμάται ότι το κόστος των επενδύσεων για την προσαρμογή θα αγγίξει τα 67 δισ. Ευρώ ενώ τα οφέλη που θα προκύψουν (από τον μετριασμό των ζημιών) θα φτάσουν τα 190 δισ. Ευρώ.

Η μελέτη αυτή φανερώνει πως η αδράνεια στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θα επιφέρει ακόμα βαρύτερο πλήγμα στην οικονομία της χώρας και θα οδηγήσει, με μαθηματική ακρίβεια, σε αδιέξοδο. Η κλιματική δράση και η εκπόνηση ενός φιλόδοξου

σχεδίου προσαρμογής των περιβαλλοντικών και κοινωνικοοικονομικών διεργασιών δεν είναι ένα βάρος που, λόγω της οικονομικής κρίσης, αδυνατεί να επωμιστεί η Ελλάδα αλλά μια μοναδική ευκαιρία για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και την εξασφάλιση της μεσο-μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της οικονομίας.

Στην Ελλάδα δεν έχει εκπονηθεί Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή, με την οποία θα αποτιμώνται σε ποσοτικούς, κατά το δυνατόν όρους, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε διάφορους τομείς και την ανθρώπινη υγεία και θα περιγράφονται οι ενδεδειγμένες Δράσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων.

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» χρηματοδοτείται πράξη με σκοπό την ανάπτυξη Εθνικού Σχεδίου Προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Για να είναι δυνατή η λήψη των βέλτιστων αποφάσεων όσον αφορά στους τρόπους προσαρμογής, είναι απαραίτητο να υπάρχει πρόσβαση σε αξιόπιστα δεδομένα σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος, τις συναφείς κοινωνικοοικονομικές πτυχές και το κόστος και τα οφέλη των διαφόρων επιλογών προσαρμογής. Χρειάζονται περισσότερες γνώσεις για τις επιπτώσεις του κλίματος και την ευπάθεια, έτσι ώστε να είναι δυνατή η διαμόρφωση κατάλληλων πολιτικών αντιμετώπισης. Επίσης, διαπιστώνεται αναγκαιότητα για τη δημιουργία και ανάπτυξη ενός μηχανισμού διαλογής πληροφοριών και σύνδεσής του με άλλες βάσεις δεδομένων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, καθώς και ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και την ενσωμάτωση της προσαρμογής σε όλους του τομείς.

Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων

Σε ότι αφορά στην πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, θεσπίστηκε στην Ελλάδα, ήδη από το 1995, ο θεσμός της Πολιτικής Προστασίας (Νόμος 3013/2002), με σκοπό την « προστασία της ζωής, υγείας και περιουσίας των πολιτών από φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές που προκαλούν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης, κατά τη διάρκεια ειρηνικής περιόδου του ο οποίος αποτελεί το βασικό νομοθέτημα της Π.Π. Μέσα για την επίτευξη του σκοπού αυτού αποτελούν κυρίως «η εκπόνηση σχεδίων και προγραμμάτων πρόληψης, ανά κατηγορία κινδύνου, η λήψη μέτρων ετοιμότητας και η ανάληψη δράσεων πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης...» (άρθ. 2, παρ.2).

Σύμφωνα με το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης» (Υ.Α.1299/2003), καθορίστηκαν οι θεμελιώδεις αρχές για τον Σχεδιασμό Έκτακτης Ανάγκης, τα επίπεδα ελέγχου και συντονισμού επιχειρήσεων, αλλά και οι υποχρεώσεις κατάρτισης σχεδίων Πολιτικής Προστασίας, στους οποίους περιλαμβάνονται τόσο φορείς της Κεντρικής Διοίκησης όσο και της Αυτοδιοίκησης. Με το σχέδιο αυτό, καθορίστηκαν αναλυτικά οι αρμοδιότητες των Περιφερειών και των Δήμων/ Κοινοτήτων, καθώς και οι υποχρεώσεις σχεδιασμού για όλους τους φορείς (κεντρικούς, περιφερειακούς και τοπικούς). Με το Σχέδιο αυτό επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός συστήματος αποτελεσματικής αντιμετώπισης καταστροφικών φαινομένων, με σκοπό την προστασία της ζωής, της υγείας και περιουσίας των πολιτών και του φυσικού περιβάλλοντος. Το Σχέδιο αυτό εκτιμά και αξιολογεί τους κινδύνους και επισημαίνει τις ευπαθείς περιοχές, με σκοπό την πληρέστατη σχεδίαση και αποτελεσματικότερη δράση των αρμόδιων υπηρεσιών.

Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας συντάσσει το Γενικό Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ (ΦΕΚ 423/10-4-2003/Β) και εγκρίνει τα ειδικά σχέδια που συντάσσονται από τα αρμόδια υπουργεία και τις περιφέρειες για την αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων. Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας ορίζεται ως Συντονιστής για την αντιμετώπιση των καταστροφών σε εθνικό επίπεδο, ενώ για τις καταστροφές σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο ορίζονται οι ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού αντίστοιχα. Η αρχή της επικουρικότητας είναι σημαντική στην πολιτική προστασία, γιατί καθορίζει τα κριτήρια ενεργοποίησης του κάθε επιπέδου διοίκησης και την κατανομή αρμοδιοτήτων για όλες τις φάσεις του κύκλου

διαχείρισης έκτακτων αναγκών, μεταξύ κεντρικής διοίκησης, αποκεντρωμένης διοίκησης, περιφερειακής αυτοδιοίκησης και δήμων.

Οι αλλαγές που δρομολογήθηκαν με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», δημιούργησαν ένα διαφορετικό πλαίσιο για την πολιτική προστασία σε τοπικό / περιφερειακό επίπεδο, ανοίγοντας νέες προκλήσεις όσον αφορά στις δομές, τον σχεδιασμό, το προσωπικό, τις αρμοδιότητές του και τον εξοπλισμό που θα διαθέτουν οι νέες Περιφέρειες και οι νέοι Δήμοι.

Η αντιμετώπιση των νέων αυτών προκλήσεων, τόσο σε περιφερειακό/τοπικό, στο πλαίσιο της διοικητικής μεταρρύθμισης του Προγράμματος «Καλλικράτης» όσο και σε κεντρικό επίπεδο, στο πλαίσιο του αναμορφωμένου Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ε.Ε., λαμβάνοντας υπόψη και τα νέα δεδομένα από τις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής, αποτελούν μια από τις σημαντικές προκλήσεις της νέας Προγραμματικής Περιόδου.

Οι κυριότεροι κίνδυνοι που έχουν άμεση σχέση με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι:

α. Δασικές πυρκαγιές

Οι Δασικές Πυρκαγιές αποτελούν το κύριο πρόβλημα στα οικοσυστήματα της Μεσογειακής Ζώνης. Προκαλούν έντονες διαταραχές στα οικοσυστήματα, καταστροφές σε περιουσίες και υποδομές και απαιτούν μεγάλο κόστος κατάσβεσης. Οι σημαντικότερες συνέπειες είναι η απώλεια της βιομάζας, της βιοποικιλότητας και της βιοκοινότητας των οικοσυστημάτων, έστω και προσωρινά. Επηρεάζουν το έδαφος και ενισχύουν τη διάβρωση. Οι φωτιές εισαγάγουν αλλαγές στον κύκλο του άνθρακα και ασκούν σημαντική επίδραση στις βιοφυσικές ιδιότητες της επιφάνειας της γης, καθώς και την αλληλεπίδραση εδάφους – ατμόσφαιρας.

Ο αριθμός και η έκταση των πυρκαγιών που εκδηλώνονται κάθε χρόνο στη χώρα μας είναι μεγάλος, με αυξητικές τάσεις, προκαλούν σημαντικές καταστροφές τόσο στο φυσικό όσο και το περιαστικό και αστικό περιβάλλον, αλλά και αρνητικές μεταβολές στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες των κατοικημένων περιοχών, στις παρυφές των οποίων εκδηλώνονται και αποτελούν συνήθως πηγή μεγάλων προβλημάτων.

Οι μεγάλης κλίμακας πυρκαγιές, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη συχνότητα εμφάνισής τους, θέτουν ευπαθή δασικά οικοσυστήματα, όπως τα διάφορα ορεινά δάση κωνοφόρων, σε σοβαρό κίνδυνο. Παρά το ότι οι πυρκαγιές στην Ελληνική χερσόνησο προϋπήρχαν του ανθρώπου, εν τούτοις, ακόμη και μέχρι σήμερα, δεν έχει ακόμη καθοριστεί μια στρατηγική αντιμετώπισης τους σε ότι αφορά στην πρόληψη και διαχείρισή τους αλλά και στην ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας αποκατάστασης των δασών που καίγονται.

Μέχρι σήμερα στη χώρα μας η έλλειψη ενός επιστημονικού σχεδιασμού εφαρμογής των δράσεων πρόληψης, η έλλειψη συντονισμένης συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και η μη αξιοποίηση της προϋπάρχουσας εμπειρίας οδήγησε σε αποτελέσματα όχι ιδιαίτερα ικανοποιητικά. Για να μειωθεί επομένως η πιθανότητα καταστροφών στις επόμενες αντιπυρικές περιόδους θα πρέπει να υπάρξει μια νέα προσέγγιση ως προς την πρόληψη και διαχείριση των δασικών πυρκαγιών, που να βασίζεται στην κατάρτιση ενός ενιαίου Εθνικού Σχεδίου Πρόληψης και Διαχείρισης Κινδύνου, την αξιοποίηση του εθελοντισμού και την αποτελεσματική συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων.

Οι περιοχές με υψηλή επικινδυνότητα για δασικές πυρκαγιές έχουν οριστεί με το ΠΔ 575/80, το οποίο πρέπει να τροποποιηθεί και επικαιροποιηθεί, λαμβάνοντας υπόψη νέα δεδομένα και προκλήσεις, όπως οι συνέπειες της αλλαγής του κλίματος.

Σχετικά με την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, που είναι αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Δασών, έχουν εκπονηθεί τεχνικές προδιαγραφές για τη σύνταξη του Εθνικού Σχεδίου Πρόληψης Δασικών Πυρκαγιών και του Εθνικού Χάρτη Περιοχών Επικινδυνότητας.

Το έργο αυτό έχει ενταχθεί στο Ε.Π Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013 και είναι μέρος του έργου με τίτλο «Επανασχεδιασμός Δασικής Πολιτικής και Πολιτικής Δασοπροστασίας σε εθνικό επίπεδο».

Από το Πράσινο Ταμείο, για την περίοδο 2012 -2013, χρηματοδοτήθηκε ερευνητικό έργο με τίτλο «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA», στόχος του οποίου είναι η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας INCA στην Αττική για τη βελτίωση της πρόληψης των δασικών πυρκαγιών. Η μεθοδολογία INCA είναι μια μεθοδολογία πρόληψης καταστροφών που εφαρμόστηκε σε τρεις περιοχές πιλότους της Ευρώπης.

Επίσης είναι σε εξέλιξη ερευνητικό πρόγραμμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με τίτλο «Δημιουργία Εθνικού Παρατηρητηρίου Δασικών Πυρκαγιών (ΕΠΑΔΑΠ) - Ανάπτυξη δεικτών, προϊόντων και υπηρεσιών σχετικών με την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, καθώς και την εκτίμηση των επιπτώσεων αυτών», που χρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο.

β. Πλημμύρες

Στο χώρο της Μεσογείου καταγράφονται ιδιαίτερες συνθήκες στο καθεστώς των πλημμυρών, δεδομένης της επίδρασης του κλίματος και των ιδιαίτερων γεωλογικών, γεωμορφολογικών και κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών της περιοχής. Οι περισσότερες υδρολογικές λεκάνες των παραλίων της Μεσογείου είναι επιδεκτικές σε αιφνίδιες πλημμύρες (flashfloods), οι οποίες αποτελούν ένα από τα πιο σημαντικά καταστροφικά φαινόμενα στην περιοχή και τον Ελληνικό χώρο. Ωστόσο, ορισμένες ανθρώπινες δραστηριότητες (όπως η αύξηση των ανθρωπίνων οικισμών και περιουσιακών στοιχείων στις πλημμυρικές περιοχές, καθώς και η μείωση της φυσικής ικανότητας του εδάφους, όσον αφορά στην κατακράτηση των υδάτων, κατά τη χρήση γης, και η αλλαγή του κλίματος συμβάλλουν στην αύξηση της πιθανότητας επέλευσης φαινομένων πλημμύρας και των αρνητικών τους επιπτώσεων. Εκτός από τις ανθρώπινες ζωές, οι πλημμύρες έχουν σημαντικές επιπτώσεις σε περιουσίες (οικίες, καταστήματα, βιομηχανίες), τη γεωργία, την κτηνοτροφία, τις υποδομές (τεχνικά έργα, οδικό δίκτυο), τα δίκτυα κοινής ωφελείας και το περιβάλλον, γενικότερα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναγνωρίζοντας μεταξύ άλλων, ότι:

- οι πλημμύρες μπορεί να προκαλέσουν θανάτους, μετακινήσεις πληθυσμών και ζημιές στο περιβάλλον, να θέσουν σοβαρά σε κίνδυνο την οικονομική ανάπτυξη και να υπονομεύσουν τις οικονομικές δραστηριότητες της Κοινότητας
- οι πλημμύρες είναι φυσικά φαινόμενα, τα οποία είναι αδύνατο να προληφθούν
- ορισμένες ανθρώπινες δραστηριότητες (όπως η αύξηση των ανθρωπίνων οικισμών και περιουσιακών στοιχείων στις πλημμυρικές περιοχές και η μείωση της φυσικής ικανότητας του εδάφους, όσον αφορά στην κατακράτηση υδάτων κατά τη χρήση γης) και η αλλαγή του κλίματος συμβάλλουν στην αύξηση της πιθανότητας επέλευσης φαινομένων πλημμύρας και των αρνητικών τους επιπτώσεων

έθεσε σε ισχύ την Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας.

Η Οδηγία αποσκοπεί στη θέσπιση πλαισίου για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, με στόχο τη μείωση των αρνητικών συνεπειών στην ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τις οικονομικές δραστηριότητες.

Η εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη το 2010 με την ΚΥΑ Η.Π 31822/1542/Ε103 (ΦΕΚ Β' 1108/21.07.2010). Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων για την εφαρμογή της υλοποίησε και υλοποιεί σειρά δράσεων, μεταξύ των οποίων καταγράφονται η ένταξη στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. των ακόλουθων έργων:

- «Τεχνικός σύμβουλος υποστήριξης της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων στην εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας»
- «Δράσεις εφαρμογής της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας στη λεκάνη απορροής του ποταμού Έβρου και τις λεκάνες απορροής ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Ηπείρου, Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Δυτικής, Βόρειας και Ανατολικής Πελοποννήσου και Κρήτης»
- «Δράσεις εφαρμογής της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας των περιοχών λεκανών απορροής ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (εκτός της λεκάνης απορροής του ποταμού Έβρου)».
- «Δράσεις εφαρμογής της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας των περιοχών λεκανών απορροής ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας».
- «Δράσεις εφαρμογής της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας των περιοχών λεκανών απορροής ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας και Νήσων Αιγαίου».

Πραγματοποιήθηκε, ήδη, η προκαταρκτική αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας των περιοχών λεκανών απορροής ποταμών της χώρας και υποβλήθηκαν τα αποτελέσματα στην ΕΕ. Για το σύνολο της χώρας καταγράφηκαν 1.627 πλημμυρικά γεγονότα σε 1.076 θέσεις. Με βάση συγκεκριμένα κριτήρια κατάταξης και όρια που σχετίζονται με τον αριθμό των ανθρώπινων θυμάτων που υπήρξαν από τις ιστορικές πλημμύρες, το ύψος των αποζημιώσεων που δόθηκαν στη γεωργία από τον ΕΛΓΑ και στους δήμους από την ΥΑΣ, καθώς και το μέγεθος της κατακλυζόμενης έκτασης οριστικοποιήθηκαν για το σύνολο της χώρας οι Ιστορικά Σημαντικές Πλημμύρες, με 297 σημεία σε 261 θέσεις, οι οποίες έχουν ήδη αναρτηθεί στο Wise (Water Information System of Europe), ικανοποιώντας την αντίστοιχη υποχρέωση σε εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ. Η εκτίμηση των συνεπειών τους έγινε με βάση τον αριθμό των συμβάντων, την κατακλυζόμενη έκταση, το ύψος της αποζημίωσης (κόστος ζημιάς), το είδος των καταστροφών (συνέπειες σε καλλιέργειες και κτηνοτροφία, οικισμούς, τεχνικές υποδομές, ανθρώπινη ζωή). Εφόσον δεν έχουν κατασκευαστεί σημαντικά έργα ανάσχεσης πλημμυρών (φράγματα) ή/και αντιπλημμυρικά έργα εκτιμάται ότι οι πλημμύρες αυτές μπορεί να επαναληφθούν στο μέλλον.

Με βάση τις Ιστορικά Σημαντικές Πλημμύρες και μια σειρά άλλων παραμέτρων, που συνδέονται με τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά των περιοχών, οριστικοποιήθηκαν οι Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας. Για την υλοποίηση του συνόλου των δράσεων της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ, στις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου, δρομολογείται η προκήρυξη 5 μελετών, οι οποίες περιλαμβάνουν τους Χάρτες Κινδύνου Πλημμύρας, τους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας και τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας. Θα υποβληθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι τον Μάρτιο του 2014 ενώ τα Σχέδια Διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας μέχρι τον Μάρτιο του 2016.

Παράλληλα με όλα τα ανωτέρω, συμβασιοποιήθηκε η εκπόνηση μελέτης για το σύνολο των δράσεων που προβλέπονται από την Οδηγία στη λεκάνη απορροής του ποταμού Έβρου, με στόχο την πιλοτική εφαρμογή της Οδηγίας σε μια λεκάνη απορροής, η οποία διαπιστευμένα αντιμετωπίζει σημαντικά συμβάντα πλημμυρών.

Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων Φορέων στη διαχείριση του κινδύνου των πλημμυρών περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 7824/16-11-2011 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας/Δ/νση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

γ. Η Διάβρωση των ακτών ως δευτερογενής επίπτωση της κλιματικής αλλαγής

Η Διάβρωση των ακτών είναι ένα φυσικό φαινόμενο του οποίου οι αρνητικές επιπτώσεις πολλαπλασιάζονται με την ανθρώπινη επέμβαση. Η αύξηση της στάθμης της θάλασσας και οι αλλαγές στην συχνότητα και την ένταση των καταιγίδων, ως επακόλουθα των κλιματικών μεταβολών, αλλά και η ταχεία συσσώρευση πληθυσμού και δραστηριοτήτων κατά μήκος των ακτών επιταχύνουν, με ανεξέλεγκτο ρυθμό σε ορισμένες περιπτώσεις, τη διάβρωση.

Η Ελλάδα με 16.500 km μήκος ακτών (το 18,5 % των ευρωπαϊκών ακτών) αντιμετωπίζει έντονο σχετικό πρόβλημα, μαζί με την Κύπρο, τη Λετονία και την Πορτογαλία. Η οικιστική και τουριστική ανάπτυξη και οι σχετικές υποδομές στις ελληνικές παράκτιες περιοχές, σύμφωνα και με παλαιότερες διαπιστώσεις της Επιτροπής, αλληλεπιδρούν αρνητικά στο φαινόμενο της διάβρωσης των ακτών. Η Επιτροπή εκπόνησε πανευρωπαϊκή μελέτη της διάβρωσης των ακτών. Τα αποτελέσματα δημοσιεύτηκαν το 2004. Η μελέτη περιελάμβανε εκτίμηση της έκτασης της διάβρωσης των ακτών στα Κ-Μ και κατέδειξε ότι το 28,6% των ελληνικών ακτών υποχωρούν. Δεν υπάρχουν λεπτομερή στοιχεία για τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις ή τις περιβαλλοντικές συνέπειες της διάβρωσης. Εκτιμήθηκε ότι το συνολικό κόστος της προστασίας των ακτών στην Ελλάδα θα μπορούσε να ανέλθει 5.377 εκατ. ευρώ για την περίοδο 1990 – 2020.

Από τα παραπάνω κρίνεται επιτακτική η ανάγκη για την εκπόνηση ενός Εθνικού ή Περιφερειακού και Τοπικού Σχεδίου Πρόληψης και Διαχείρισης κινδύνων που συνδέονται άμεσα ή και έμμεσα με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και θα επικαιροποιείται ανά πενταετία.

1.4.5 Χωροταξικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – Αστική Αναζωογόνηση

Η βασική χωροταξική και πολεοδομική νομοθεσία βασίζεται σε 2 νόμους: τον Ν. 2742/1999 «Χωροταξικός Σχεδιασμός & Αειφόρος Ανάπτυξη» για τη χωροταξία και τον Ν. 2508/1997 «Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη των Πόλεων & Οικισμών της Χώρας» για την πολεοδομία.

Επίσης, η Ελλάδα έχει κυρώσει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο με το Ν. 3827/2010 (ΦΕΚ Α 30/25.2.2010) «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου». Η Σύμβαση αυτή υιοθετήθηκε στις 20-10-2000 στην Φλωρεντία και κυρώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης στις 1-3-2004. Οι στόχοι αυτής της σύμβασης είναι η προώθηση της προστασίας των τοπίων, η διαχείριση και ο σχεδιασμός τους και η οργάνωση της Ευρωπαϊκής συνεργασίας σε ζητήματα τοπίων.

Μέσα, για την επίτευξη των στόχων που τίθενται από τον προαναφερόμενο νόμο για τη **χωροταξία**, είναι το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, και τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης,

Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α/3.7.2008) αποτελεί σύνολο κειμένων και διαγραμμάτων με το οποίο:

- καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν την μακροπρόθεσμη χωρική ανάπτυξη και διάρθρωση του εθνικού χώρου,
- αποτιμώνται οι χωρικές επιπτώσεις των διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών και
- προσδιορίζονται με προοπτική δεκαπέντε (15) ετών οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές κατευθύνσεις για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου.

Τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης αποτελούν σύνολα κειμένων ή και διαγραμμάτων με τα οποία εξειδικεύονται ή και συμπληρώνονται οι κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, που αφορούν στην ανάπτυξη και οργάνωση του εθνικού χώρου.

Έχουν εκδοθεί:

- η ΚΥΑ Αριθμ. 31722/4-11-2011, Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού. (ΦΕΚ 2505/β/2011), με την οποία θεσπίζονται ειδικές ρυθμίσεις για τη χωροταξική ανάπτυξη της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, κυρίως στην παράκτια ζώνη (θαλάσσια και χερσαία)
- η ΚΥΑ έγκρισης του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού (ΦΕΚ 1138 Β/11.06.2009)
- η ΚΥΑ έγκρισης του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Βιομηχανία και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού (ΦΕΚ 151 ΑΑΠ/13.04.20090)
- η ΚΥΑ έγκρισης του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού (ΦΕΚ 2464 Β/03.12.2008 και
- η ΚΥΑ έγκρισης του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των Καταστημάτων Κράτησης (ΦΕΚ 1575 Β/28.11.2001)

Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης εξειδικεύουν, σε επίπεδο περιφέρειας, τις κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου. Υπάρχουν ήδη θεσμοθετημένα χωροταξικά σχέδια για τις 12 περιφέρειες της χώρας (για την Περιφέρεια Αττικής ισχύει το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας), τα οποία προέκυψαν από μελέτες χωρικών επιπτώσεων των κοινοτικών προγραμμάτων και πολιτικών, με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη.

Βασική παραδοχή, που προβλέπεται από το ν. 2742/99 του Χωροταξικού Σχεδιασμού, είναι η συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση της τήρησης των βασικών επιλογών, προτεραιοτήτων και κατευθύνσεων τους και, εφόσον απαιτείται, η προώθηση της αναθεώρησής τους, προκειμένου να προσαρμόζονται στις νεώτερες πολιτικές.

Στο πλαίσιο αυτό εκπονούνται σήμερα οι μελέτες Αξιολόγησης και Αναθεώρησης-Εξειδίκευσης των θεσμοθετημένων Περιφερειακών Πλαισίων του συνόλου της Επικράτειας.

Ο Πολεοδομικός Σχεδιασμός σήμερα ρυθμίζεται, βασικά, από τον Νόμο 2508/97 για την Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη, ο οποίος αποτελεί συνέχεια και ολοκλήρωση του πολεοδομικού καθεστώτος που εισήγαγε ο Οικιστικός νόμος 1337/83.

Η καινοτομία του Ν. 2508/97 ήταν ότι καθιέρωσε ρητά δύο επίπεδα Πολεοδομικού Σχεδιασμού (άρθρο 1, παρ.3)

Το πρώτο επίπεδο, στο οποίο ανήκουν δύο ειδών εργαλεία στρατηγικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού:

- Τα Ρυθμιστικά Σχέδια και Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος, για τα μεγάλα αστικά κέντρα και
- Τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) και τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ), τα οποία εκπονούνται στα διοικητικά όρια των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

Το δεύτερο επίπεδο, το οποίο αποτελεί την εξειδίκευση και εφαρμογή του πρώτου επιπέδου, περιλαμβάνει:

- Τις κάθε είδους Πολεοδομικές Μελέτες (ΠΜ), όπως μελέτες επεκτάσεων πόλεων ή οικισμών, μελέτες αναθεωρήσεων ρυμοτομικών σχεδίων, μελέτες Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ), μελέτες άλλων πολεοδομούμενων περιοχών (όπως

παραγωγικών πάρκων κ.λπ.) καθώς και μελέτες Αναπλάσεων ή άλλες ειδικές πολεοδομικές μελέτες.

- Τις Πράξεις Εφαρμογής, οι οποίες είναι τα σχέδια και οι εργασίες επί εδάφους για την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού.

Επίσης, σε αντίθεση με προγενέστερα θεσμικά πλαίσια που περιείχαν μόνο κανονιστικές διατάξεις, ο Ν.2508/97 περιέχει - πέραν των επιτελικών σχεδίων των ΡΣ και ΓΠΣ/ ΣΧΟΟΑΠ - και τις κατευθυντήριες αρχές της πολεοδομικής πολιτικής προκειμένου να επιτευχθεί η βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη.

Κατά την εκπόνηση των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, καθώς και των πολεοδομικών μελετών εφαρμόζονται, σύμφωνα με την απόφαση 10788/5-3-04 (ΦΕΚ 285Δ), πολεοδομικά σταθερότυπα (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων. Τα πρότυπα είναι ποσοτικές και ποιοτικές παράμετροι που εξασφαλίζουν τις ποσοτικές και ποιοτικές απαιτήσεις αντίστοιχα, για οποιαδήποτε λειτουργία χωροθετείται κατά την διαδικασία του πολεοδομικού σχεδιασμού.

Σε προηγούμενη περίοδο, είχε γίνει μια εκτεταμένη προσπάθεια κωδικοποίησης της βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας, με σκοπό την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών για τον πολεοδομικό σχεδιασμό, μέσα από ένα συνοπτικό κείμενο που να προκύπτει από το συνδυασμό πλήθους βασικών νομοθετημάτων. Το αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής ήταν ένα κείμενο που χωρίζεται σε πέντε μέρη και περιλαμβάνει 447 άρθρα, ενώ υπάρχουν και τα απαραίτητα παραρτήματα (συσχέτιση της κωδικοποίησης με το Ν.2508/97, πίνακες αντιστοίχισης διατάξεων με τις πηγές τους, υπουργικές αποφάσεις).

Όσον αφορά στα Ρυθμιστικά Σχέδια Αθήνας & Θεσσαλονίκης, τα δύο πρώτα Ρυθμιστικά Σχέδια στην Ελλάδα, θεσμοθετήθηκαν με Νόμους το 1985 και αφορούσαν στις μητροπολιτικές περιοχές: α) Αττικής (Νόμος 1515/1985) και β) Θεσσαλονίκης (Νόμος 1561/1985).

α) Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (ΡΣΑ) θεσμοθετήθηκε με τον Νόμο 1515/1985, με τον οποίον ιδρύθηκε και ο Οργανισμός Αθήνας. Ο νόμος αυτός ορίζει ότι: Ρυθμιστικό σχέδιο της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας (ΡΣΑ) είναι το σύνολο των στόχων, των κατευθύνσεων, των προγραμμάτων και των μέτρων που προβλέπονται ως αναγκαία για τη χωροταξική και πολεοδομική οργάνωσή της, στο πλαίσιο των πενταετών προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

β) Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης (ΡΣΘΕ) θεσμοθετήθηκε με τον Νόμο 1561/1985, με τον οποίον ιδρύθηκε και ο Οργανισμός Θεσσαλονίκης. Ρυθμιστικό σχέδιο της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης (ΡΣΘΕ) είναι το σύνολο των στόχων, των κατευθύνσεων, των προγραμμάτων και των μέτρων που προβλέπονται ως αναγκαία για τη χωροταξική και πολεοδομική οργάνωσή της, στο πλαίσιο των πενταετών προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Το Σχέδιο Νόμου για το Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης βρίσκεται σε στάδιο διαβούλευσης. Στόχος είναι η εναρμόνιση των στόχων και κατευθύνσεων χωροταξικής και πολεοδομικής οργάνωσης της Ευρύτερης Περιοχής της Θεσσαλονίκης με τις σύγχρονες εθνικές και περιφερειακές πολιτικές.

Όσον αφορά στο Αστικό Περιβάλλον, οι ελληνικές πόλεις συγκεντρώνουν προβλήματα, που διαπιστώνονται συνολικότερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως οικονομικής κατάρρευσης και αναπτυξιακής υστέρησης των δυνατοτήτων τους, έλλειψης ειδικών υποδομών, μαρασμού και υποβάθμισης των ιστορικών κέντρων τους και δυσλειτουργιών στον κοινωνικό τομέα. Η

αντιμετώπιση των σχετικών θεμάτων είναι επιβεβλημένη στο πλαίσιο της προσπάθειας για μια βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη και έξοδο από την κρίση.

Η πρακτική, που ασκήθηκε στην Ελλάδα, διαμόρφωσε μια αντίληψη για το σχεδιασμό ανεξάρτητη από τα αναγκαία προγράμματα εφαρμογής και δράσης, η οποία αδυνατεί σήμερα να αντιμετωπίσει τα οξύτατα προβλήματα των ελληνικών πόλεων στην κατεύθυνση των σύγχρονων βιώσιμων πολιτικών αστικής ανάπτυξης.

Εφαρμοσμένες αστικές αναπλάσεις στην Ελλάδα, κατά τις τελευταίες δεκαετίες (ιδίως μετά το 1990), υπάρχουν, αλλά σχεδόν αποκλειστικά με την περιορισμένη μορφή των πεζοδρομήσεων και των αναβαθμίσεων υπαρχόντων κοινόχρηστων χώρων, ιδίως πλατειών (έμφαση σε δημόσιο χώρο και σε μορφολογικές παρεμβάσεις σε αυτόν). Ταυτόχρονα, θεσμοθετημένοι κοινόχρηστοι χώροι χάνονται υπέρ της ιδιωτικής δόμησης, λόγω αδυναμίας αποζημιώσεων. Αρκετές από τις αστικές αναπλάσεις, που πραγματοποιήθηκαν, είχαν ευρύτερες επιπτώσεις, όπως:

- πολεοδομικές (επίπτωση στις χρήσεις γης, συχνά με υποκίνηση δραστηριοτήτων αναψυχής ή με ενίσχυση εμπορίου),
- εκδίωξη κατοικίας, λόγω σύγκρουσης με τις αναπτυσσόμενες χρήσεις,
- κοινωνικές ανακατατάξεις, κυρίως με τη μορφή «αντίστροφου εξευγενισμού», και
- οικονομικές, στο μέτρο που ενισχύθηκαν οι προαναφερόμενες οικονομικές δραστηριότητες και ενίοτε απομακρύνθηκαν κάποιες παλαιότερα υφιστάμενες, όπως π.χ. η βιοτεχνία.

Αντίθετα, ολοκληρωμένου τύπου αναπλάσεις, όπως αυτές στις οποίες παραπέμπει ο όρος «regeneration» δεν προωθήθηκαν.

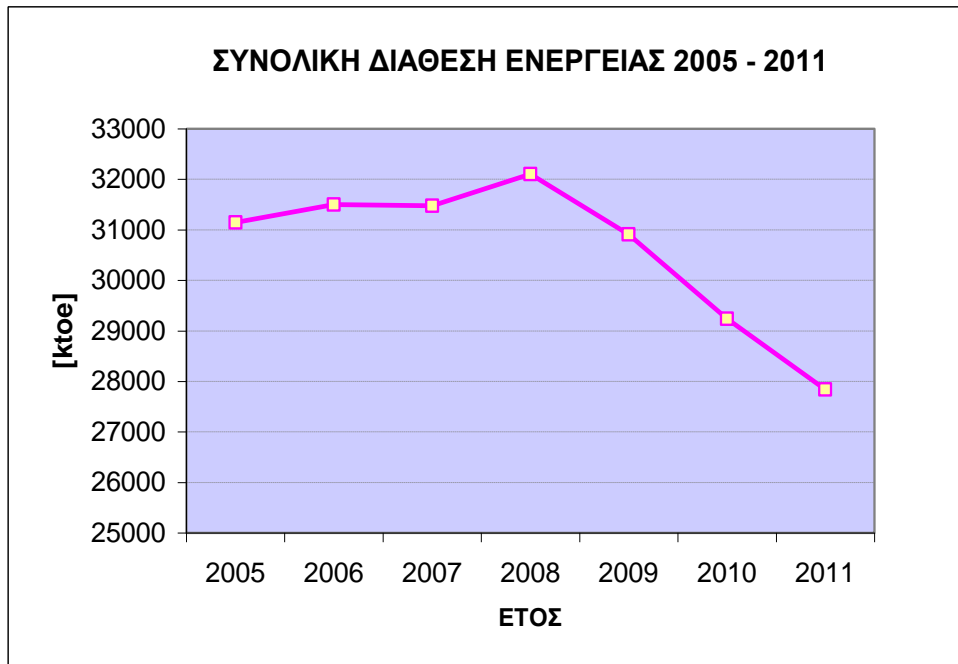
Οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο κοινοτικών πρωτοβουλιών και προγραμμάτων (π.χ. URBAN) είχαν, ως επί το πλείστον, χαρακτήρα σημειακών παρεμβάσεων, με περιορισμένο αναπτυξιακό αντίκτυπο.

Τέλος, από το σύνολο της Παράκτιας Ζώνης της χώρας μόνο για το τμήμα του Αιγαίου και της Παραλίας υπάρχει μέχρι σήμερα ειδική νομοθεσία. Αυτή αποτελεί τμήμα ευρύτερης νομοθεσίας περί δημοσίων κτημάτων, με την οποία επιχειρείται η διοίκηση και διαχείριση των εκτάσεων, και όχι η συνολική διαχείριση, της Παράκτιας Ζώνης, στο πλαίσιο μιας συνθετικής θεώρησης περιβαλλοντικού, χωροταξικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα (Ν. 2971/2001 «Αιγιαλός, Παραλία» και άλλες διατάξεις» (Φ.Ε.Κ. Α' 285 της 19/12/2001).

1.4.6 Ενέργεια

Υφιστάμενη Κατάσταση

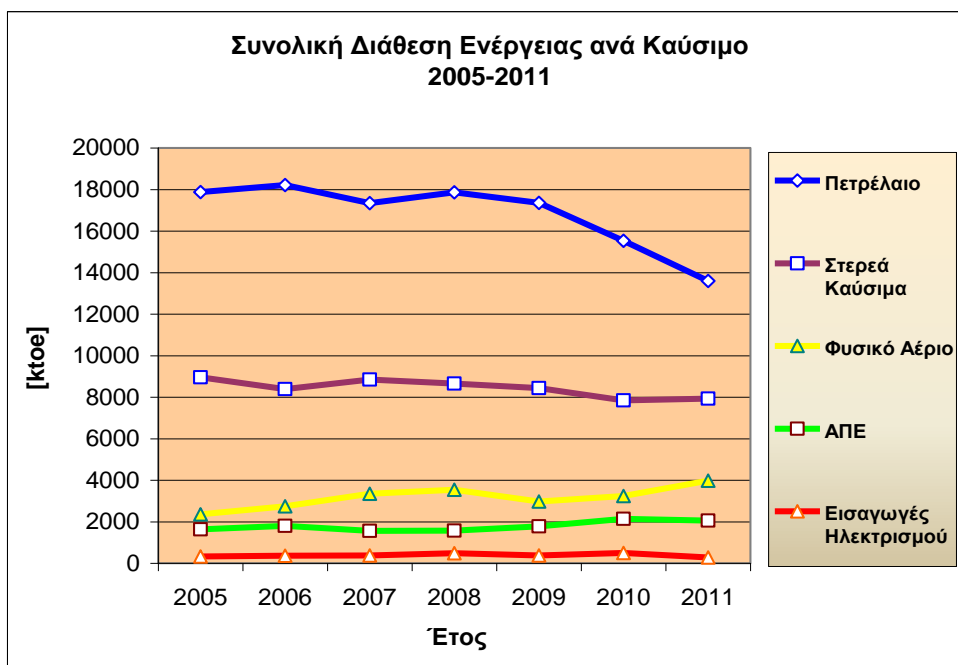
Το εθνικό ενεργειακό σύστημα, κατά την τελευταία 20ετία, εξελίχθηκε σύμφωνα με τα μεγέθη της οικονομικής ανάπτυξης αλλά και με τις νέες καταναλωτικές συνήθειες που υιοθετήθηκαν. Παρατηρήθηκε μια διαρκής τάση αύξησης της ζήτησης ενέργειας σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, η οποία επηρέασε την ανάπτυξη του ενεργειακού συστήματος. Οι τομείς με τη μεγαλύτερη αύξηση στην τελική κατανάλωση ενέργειας είναι οι μεταφορές και ο κτιριακός τομέας (οικιακός και τριτογενής). Όμως, από το 2008, η επίδραση της οικονομικής κρίσης αποτυπώθηκε και στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας, όπου καταγράφηκε μείωση της ζήτησης ενέργειας στους περισσότερους τομείς.

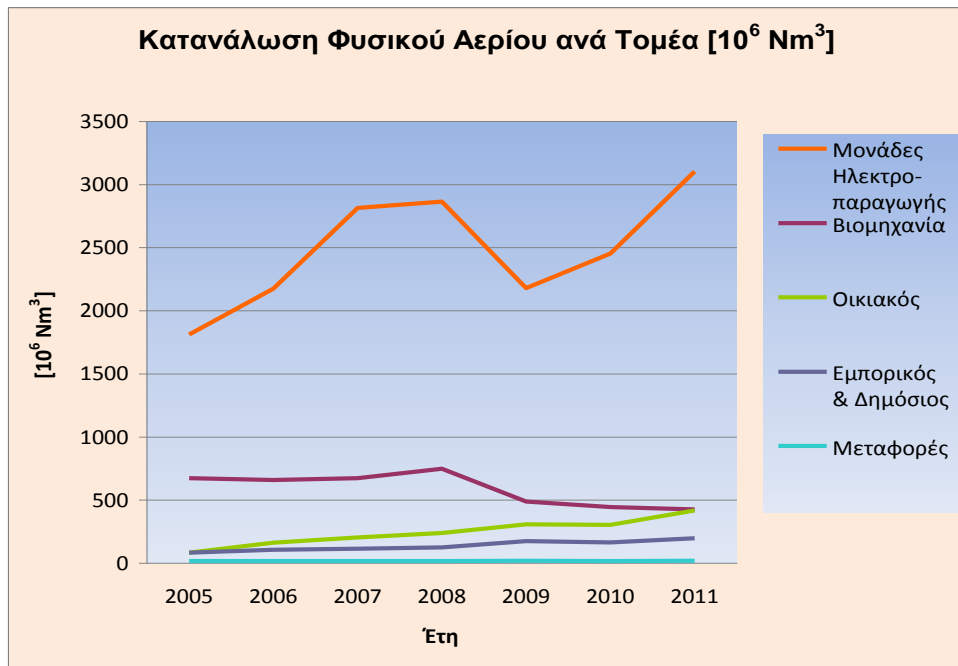
Πηγή: Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής, ΥΠΕΚΑ

Επιπλέον, τα δεδομένα που έχουν συγκεντρωθεί από την έκδοση των Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) καταδεικνύουν ότι η πλειονότητα των κτιρίων είναι χαμηλής ενεργειακής απόδοσης, ιδιαίτερα όσον αφορά σε κτίρια κατασκευασμένα πριν το 1980.

Σημαντική αλλαγή έγινε τα τελευταία έτη και στον τομέα της προσφοράς ενέργειας με την εισαγωγή του φυσικού αερίου, το οποίο αποκτά σταδιακά σημαντικό μερίδιο στην βιομηχανία, τον οικιακό και τον τριτογενή τομέα. Το πετρέλαιο όμως συνεχίζει να κυριαρχεί ως καύσιμο σε όλους τους τομείς, ιδιαίτερα για την κάλυψη των θερμικών αναγκών.

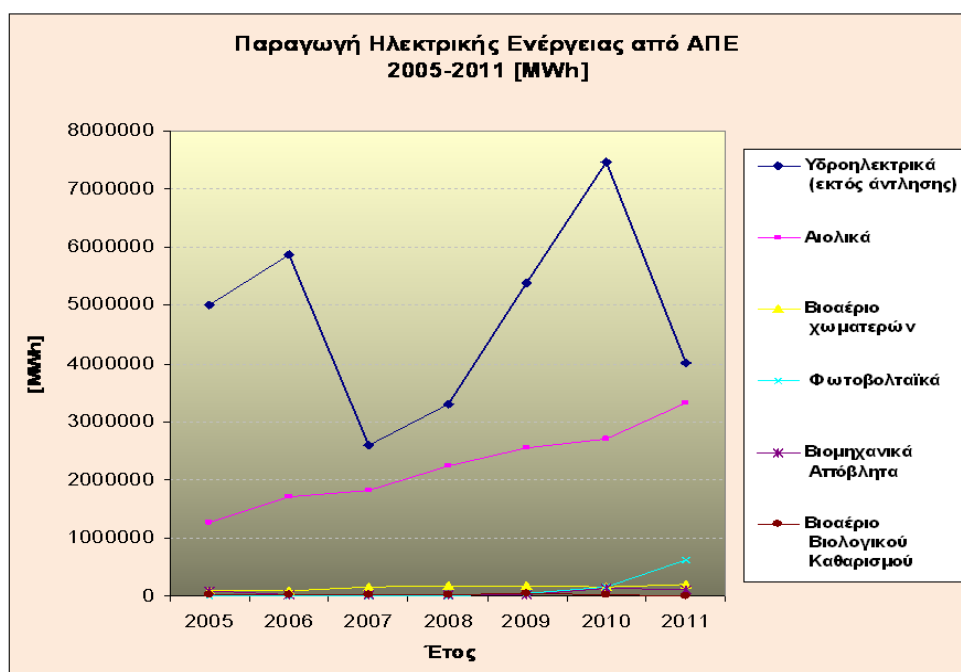
Πηγή: Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής, ΥΠΕΚΑ

Πηγή: Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής, ΥΠΕΚΑ

Όσον αφορά στην ηλεκτροπαραγωγή, σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι ο λιγνίτης κατέχει το κύριο μερίδιο, με το πετρέλαιο να έχει σημαντική θέση στα αυτόνομα ηλεκτρικά συστήματα των μη διασυνδεδεμένων νησιών.

Αναφορικά με τη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα της χώρας, σημειώνεται η σταθερά υψηλή συμμετοχή της βιομάζας (50% περίπου της χρήσης ΑΠΕ για το 2011), η αύξηση της διείσδυσης φωτοβολταϊκών συστημάτων και της αιολικής ενέργειας, ιδιαίτερα κατά τη διετία 2010 - 2011, ενώ τα υδροηλεκτρικά εξακολουθούν να αποτελούν την βασικότερη μορφή ΑΠΕ για την παραγωγή ηλεκτρισμού.

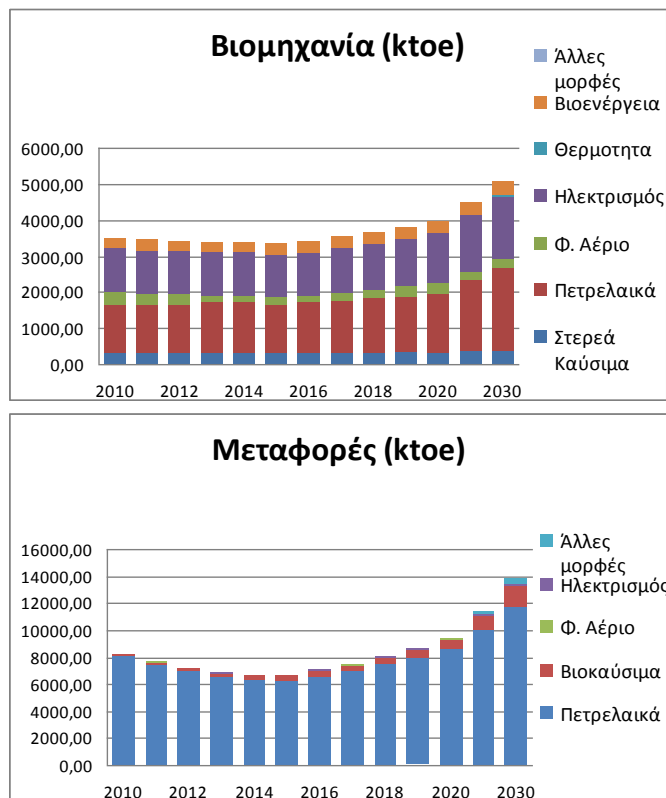
Πηγή: Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής, ΥΠΕΚΑ

Εκτιμήσεις για μελλοντική εξέλιξη

Σύμφωνα με την επεξεργασία δεδομένων από το ΥΠΕΚΑ, προκειμένου να εκτιμηθεί η μελλοντική εξέλιξη της αγοράς ενέργειας, θα συνεχιστεί η μείωση της ζήτησης ενέργειας μέχρι το 2015 και στη συνέχεια προβλέπεται αύξηση της ζήτησης σε επίπεδα υψηλότερα από αυτά του έτους 2008.

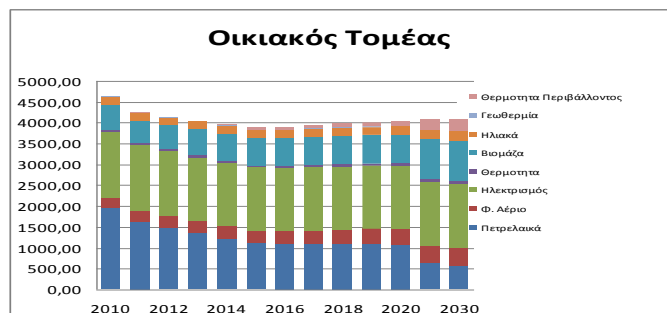
Ο τομέας των μεταφορών προβλέπεται ότι θα συνεχίσει να αποτελεί τον βασικό «καταναλωτή» ενέργειας, με το μερίδιό του να παρουσιάζει συνεχώς αυξητικές τάσεις. Βάσει των προβλέψεων, το έτος 2030 ο τομέας των μεταφορών θα απορροφά σχεδόν το 50% της καταναλισκόμενης ενέργειας και, για το λόγο αυτό, πρέπει να αναγνωριστεί η σημασία του καθορισμού ειδικών μέτρων και πολιτικών, με στόχο τη συμβολή του στην διαμόρφωση εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής που συνδέεται με την αποδοτική χρήση ενέργειας.

Το ενεργειακό μίγμα θα παραμείνει διαφοροποιημένο μεταξύ των βασικών τομέων της οικονομίας. Έτσι, ενώ το πετρέλαιο θα συνεχίσει να αποτελεί το κυρίαρχο καύσιμο, ο βαθμός διείσδυσής του θα διαφέρει μεταξύ των τομέων, με τον τομέα των μεταφορών να βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά και μόνο στην κατανάλωση προϊόντων πετρελαίου. Αντίθετα, η βιομηχανία εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να είναι εξαρτώμενη από τον ηλεκτρισμό και το πετρέλαιο, χωρίς να υπάρξει μεγάλη διαφοροποίηση της καταναλωτικής της συμπεριφοράς ως προς τις πηγές ενέργειας.

Πηγή: ΥΠΕΚΑ

Αντίθετα, η καταναλωτική συμπεριφορά στον οικιακό τομέα εκτιμάται ότι θα διαφοροποιηθεί στην επόμενη 20ετία, με τη σταδιακή απεξάρτηση από το πετρέλαιο να αποτελεί σημαντική εξέλιξη στον τομέα. Η κατανάλωση ηλεκτρισμού προβλέπεται να παραμείνει σχεδόν σταθερή, ενώ η διείσδυση της βιομάζας εκτιμάται ότι θα είναι το βασικό χαρακτηριστικό στον οικιακό τομέα.

Πηγή: ΥΠΕΚΑ

Με βάση τις παραπάνω εκτιμήσεις, ο τομέας που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη ευελιξία, ως προς την αλλαγή ενεργειακής καταναλωτικής συμπεριφοράς, είναι ο οικιακός τομέας. Αν και αυτό ενδεχομένως να οφείλεται στο περιορισμένο κόστος επένδυσης, που απαιτεί μια ενεργειακή αναβάθμιση στον συγκεκριμένο τομέα, το χαρακτηριστικό αυτό είναι σημαντικό για τη διαμόρφωση της μελλοντικής ενεργειακής πολιτικής της χώρας, καθώς η προώθηση μέτρων και δράσεων προς τον τομέα αυτόν μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα αποδοτική και να συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη των εθνικών στόχων για διαφοροποίηση του ενεργειακού μίγματος.

Διαπιστώσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά του εθνικού ενεργειακού συστήματος

Το υψηλό επίπεδο χρήσης συμβατικών καυσίμων, τόσο για την παραγωγή ηλεκτρισμού όσο και για την κατανάλωση σε όλους τους τομείς τελικής κατανάλωσης, αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό του ελληνικού ενεργειακού συστήματος. Η αξιοποίηση του λιγνίτη, αποτέλεσε στρατηγική επιλογή, παρά τις περιβαλλοντικές του επιπτώσεις, καθώς μέχρι σήμερα αποτελεί το βασικό εγχώριο ορυκτό καύσιμο. Το ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας κυριαρχείται επίσης από εισαγόμενους υδρογονάνθρακες, κυρίως προϊόντα πετρελαίου και λιγότερο φυσικό αέριο. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι, ενώ επετεύχθη διαφοροποίηση του μίγματος προσφοράς ενέργειας με την εισαγωγή του φυσικού αερίου, ο βαθμός διεύθυνσης είναι σημαντικά χαμηλότερος από το μέσο όρο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (περίπου 12% στην Ελλάδα και 24% στην ΕΕ). Επιπλέον, τα προϊόντα πετρελαίου κατέχουν μεγαλύτερο μερίδιο στην εγχώρια κατανάλωση σε σχέση με την ΕΕ (66,5% στην Ελλάδα και 41,6% στην ΕΕ).

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο διαφορετικός βαθμός διεύθυνσης των πηγών ενέργειας σε περιφερειακό επίπεδο οφείλεται και στα χαρακτηριστικά των υφιστάμενων υποδομών, ιδιαίτερα όσον αφορά στα δίκτυα ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του τομέα ενέργειας στη χώρα είναι τα εξής:

- Το εθνικό ηλεκτρικό σύστημα αποτελείται από το διασυνδεδεμένο σύστημα της ηπειρωτικής χώρας και τα αυτόνομα συστήματα των νησιών. Συνεπώς καθίσταται αναγκαία η διασύνδεση των νησιών με το διασυνδεδεμένο ηπειρωτικό σύστημα (π.χ. διασύνδεση Κυκλάδων, διασύνδεση Κρήτης), προκειμένου να μειωθεί το κόστος παραγωγής ενέργειας και η χρήση πετρελαίου για ηλεκτροπαραγωγή, να εξισορροπηθούν τα φορτία ηλεκτρικής ενέργειας, ανάλογα με την εποχιακή ζήτηση, και να αξιοποιηθεί το υπάρχον δυναμικό των ΑΠΕ.
- Το μεγαλύτερο μέρος των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της χώρας, ενώ τα μεγαλύτερα κέντρα κατανάλωσης βρίσκονται στο κεντρικό και νότιο τμήμα της χώρας. Για το λόγο αυτό η κατασκευή νέων γραμμών μεταφοράς, κέντρων υπερυψηλής τάσης, υποσταθμών και λοιπών έργων ενίσχυσης του συστήματος μεταφοράς αποτελούν αναγκαίες παρεμβάσεις, προκειμένου να μειωθούν οι απώλειες κατά τη μεταφορά ενέργειας
- Η ελληνική αγορά φυσικού αερίου είναι σχετικά νέα αγορά και απαιτούνται ενέργειες για την επέκταση του υφιστάμενου δικτύου και τη διεύθυνση του φυσικού αερίου σε

περισσότερες περιφέρειες της χώρας (λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική βιωσιμότητα), καθώς και για την αύξηση της δυναμικότητας αποθήκευσης και της μεταφορικής ικανότητας του εθνικού συστήματος φυσικού αερίου

- Η διασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη διεύρυνση των πηγών προέλευσης των ενεργειακών πόρων και ,στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να προωθηθούν οι διασυνοριακές διασυνδέσεις με γειτονικές χώρες
- Η μεγάλη εξάρτηση της χώρας από τις εισαγωγές καυσίμων, κυρίως στους τομείς μεταφορών, θέρμανσης του κτιριακού τομέα και βιομηχανίας, και οι μη προβλέψιμες και κυρίως μη ελεγχόμενες μεταβολές στην τιμή τους συνιστούν σημαντικούς παράγοντες αβεβαιότητας στο σχεδιασμό ενεργειακών πολιτικών, αλλά και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού
- Η υιοθέτηση κοινών ευρωπαϊκών πολιτικών στον τομέα της ενέργειας, και κυρίως σε σχέση με τις απαιτήσεις για περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, έχει ήδη επηρεάσει το εθνικό ενεργειακό σύστημα. Ειδικότερα, τα τελευταία χρόνια επιτυγχάνεται μια ολοένα και αυξανόμενη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), κυρίως στην ηλεκτροπαραγωγή αλλά και στην τελική χρήση ενέργειας, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις (που αφορούν στην ηλεκτροπαραγωγή) είναι μη ελεγχόμενη και δύσκολα βιώσιμη,, ενώ ήδη έχουν εφαρμοστεί μέτρα και πολιτικές για την εξοικονόμηση ενέργειας
- Η Ελλάδα έχει μεγάλο περιθώριο βελτίωσης στην ενεργειακή απόδοση, την εξοικονόμηση και την ορθολογική χρήση ενέργειας, όσον αφορά τόσο στους οικιακούς καταναλωτές και τις επιχειρήσεις και στον δημόσιο τομέα. Στον τομέα βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας πρέπει να δοθεί έμφαση στον κτιριακό τομέα, καθώς, η πλειονότητα των κτιρίων είναι χαμηλής ενεργειακής απόδοσης.

Τέλος, όσον αφορά στο φυσικό πλούτο της χώρας, η Ελλάδα έχει σημαντικά αποθέματα ορυκτών πρώτων υλών, όπως λιγνίτη, βωξίτη, λευκόλιθο, μικτά θειούχα μεταλλεύματα, σιδηρονικελιούχα μεταλλεύματα, μπεντονίτη περλίτη, μάρμαρα κ.λπ., όμως έχει και σημαντικά ελλείμματα στα θέματα της εφαρμοσμένης έρευνας, της καινοτομίας και της χρήσης των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών στην αξιοποίηση αυτών, παρά το γεγονός ότι πολλές επιχειρήσεις δραστηριοποιήθηκαν στο μεταλλευτικό και λατομικό κλάδο.

Απολογισμός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013

Κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, οι παρεμβάσεις στον τομέα της ενέργειας υλοποιούνται κυρίως μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΕ) και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.).

Στο πλαίσιο του ΕΠΑΕ, η ολοκλήρωση του ενεργειακού συστήματος της χώρας και η ενίσχυση της αειφορίας αποτέλεσε τον Άξονα Προτεραιότητας 4, ο οποίος είχε στόχο την εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, την υποστήριξη της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας, την ένταξη της χώρας στα διεθνή δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων. Οι σημαντικότερες δράσεις που υλοποιούνται είναι οι εξής:

- Ενίσχυση υποδομών φυσικού αερίου, όπως εγκατάσταση σταθμού συμπίεσης στη Νέα Μεσημβρία, κατασκευή αγωγών φυσικού αερίου υψηλής πίεσης προς Αλιβέρι και Μεγαλόπολη, επέκταση δικτύου διανομής Οινόφυτα - Χαλκίδα, αναβάθμιση τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου στη Ρεβυθούσα-ΣΗΘ, κατασκευή της 3ης δεξαμενής Ρεβυθούσας και εγκατάσταση μετρητικών/ρυθμιστικών (M/R) σταθμών φυσικού αερίου για τροφοδότηση δικτύων διανομής
- Ολοκλήρωση – εκσυγχρονισμός ηλεκτρικού δικτύου, όπως υποβρύχια διασύνδεση Κω – Καλύμνου, εγκατάσταση καλωδιακών γραμμών στις Περιφέρειες Κρήτης, Κεντρ. Μακεδονίας και Αττικής, κατασκευή Κέντρων Υψηλής Τάσης (ΚΥΤ) σε Ν. Σάντα και Μεγαλόπολη, βελτίωση εξοπλισμού μετρητικών διατάξεων συστήματος ηλεκτρικής

ενέργειας και εγκατάσταση Συστήματος Τηλεμέτρησης Μετρητών Μεγάλων Πελατών Χαμηλής Τάσης

- Διείσδυση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), στο πλαίσιο του Επενδυτικού Νόμου 3299/2004, εντός του οποίου εντάχθηκαν 74 επενδυτικά σχέδια, που αφορούν σε αιολικά πάρκα (εγκατεστημένης ισχύος περίπου 125MW), φωτοβολταϊκά συστήματα (εγκατεστημένης ισχύος περίπου 15,5MW) και μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς (εγκατεστημένης ισχύος περίπου 2,5MW)
- Εξοικονόμηση ενέργειας, με το Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' οίκον» (παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό κτιριακό τομέα), το Πρόγραμμα «Εξοικονομώ ΟΤΑ», το Πρόγραμμα «Αντικατάσταση και ανακύκλωση παλαιών και ενεργοβόρων οικιακών συσκευών κλιματισμού (Αλλάζω κλιματιστικό)» και με δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης για την προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας (ΕΞΕ), της ορθολογικής χρήσης ενέργειας (ΟΧΕ) και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ)

Στο πλαίσιο του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και συγκεκριμένα στους άξονες προτεραιότητας 1 και 6 που αφορούσαν στην Προστασία του Ατμοσφαιρικού Περιβάλλοντος, τις Αστικές Μεταφορές, την Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, εντάχθηκαν έργα Εξοικονόμησης Ενέργειας και Αξιοποίησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται συμβάλλουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, στη διαχείριση και εξοικονόμηση ενέργειας, στην ανάπτυξη υποδομών και στην αξιοποίηση των ΑΠΕ. Πιο συγκεκριμένα υλοποιούνται οι εξής δράσεις:

- Έργα προώθησης και αξιοποίησης ΑΠΕ (αιολική, ηλιακή, υδροηλεκτρική, γεωθερμική, βιομάζα) από φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου Δημοσίου τομέα (νοσοκομεία, βιοκλιματικά σχολεία κ.α.), καθώς και έργα ενίσχυσης ιδιωτικών επενδύσεων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΑΠΕ και συμπαραγωγής ενέργειας μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου 3299/2004. Ενδεικτικά, εντάχθηκαν 226 έργα κρατικών ενισχύσεων, 15 έργα προώθησης της ηλιακής ενέργειας και συγκεκριμένα έργα ανάπτυξης στάσεων αστικών συγκοινωνιών σε δήμους της χώρας, με χρήση φωτοσυστημάτων σύγχρονης τεχνολογίας, καθώς και 39 έργα αξιοποίησης ηλιακής και γεωθερμικής ενέργειας σε σχολικά κτίρια.
- Έργα εξοικονόμησης και συμπαραγωγής ενέργειας, βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και αξιοποίησης του τοπικού ενεργειακού δυναμικού. Συγκεκριμένα υλοποιούνται 4 έργα Τηλεθέρμανσης (Φλώρινας, Πτολεμαΐδας, Αμυνταίου και Κοζάνης), 32 έργα εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αναβάθμισης σε δημόσια κτίρια (σχολεία, νοσοκομεία κ.α.), 7 έργα επίδειξης σε βιοκλιματικά σχολεία, καθώς και η εγκατάσταση μονάδων συμπαραγωγής ηλεκτρισμού – θερμότητας στο Νοσοκομείο Ξάνθης και στο 251 ΓΝΑ. Επίσης, βρίσκεται σε διαδικασία αξιολόγησης δράση που αφορά και σε παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε υφιστάμενα δημοτικά κτίρια και υποδομές των ΟΤΑ Α' Βαθμού (Εξοικονομώ II)

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος εκτιμάται ότι από το σύνολο των έργων ΑΠΕ & ΣΗΘΥΑ θα επιτευχθεί συνολική ετήσια εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας της τάξης των 400.000 MWh, ενώ η αντίστοιχη ετήσια εγκατεστημένη ισχύς, που θα εξοικονομείται από τηλεθέρμανση, θα είναι της τάξης των 160 MW.

1.4.7. Θεσμική επάρκεια και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης στην άσκηση της χωρικής και περιβαλλοντικής πολιτικής

Το ΥΠΕΚΑ αποτελεί τον επιτελικό και κύριο φορέα άσκησης της περιβαλλοντικής πολιτικής, η εφαρμογή της οποίας γίνεται με τη βοήθεια των συναρμόδιων υπουργείων. Η αποτελεσματικότητα της άσκησης της εξαρτάται από την ύπαρξη των απαραίτητων φορέων άσκησης και εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής, τη στελέχωση με ειδικευμένο προσωπικό, τη δυνατότητα εκπαίδευσης του προσωπικού, την ύπαρξη των κατάλληλων υλικοτεχνικών υποδομών, της αναγκαίας μηχανοργάνωσης, των κατάλληλων βάσεων

δεδομένων πληροφορίας και επιστημονικών δεδομένων και την κατάλληλη ενημέρωση και διάδοση της πληροφορίας μεταξύ των υπηρεσιών.

Όσον αφορά στην αποτελεσματική Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων (ΕΠΕ) και τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (ΣΠΕ) σχεδίων και προγραμμάτων η Εθνική Νομοθεσία έχει προσαρμοστεί, πλήρως, στο σχετικό Κοινωνικό Δίκαιο. Υπάρχουν σε ισχύ οι απαραίτητες ρυθμίσεις και εφαρμόζεται αποτελεσματικά η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο νέος νόμος 4014/2011 (ΦΕΚ 209/Α'/2011) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος» αναμορφώνει, απλοποιεί και κάνει αποτελεσματικότερο το πλαίσιο της Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων.

Η έκδοση των, κατ' εξουσιοδότηση του ν. 4014/2011, κανονιστικών διατάξεων, που θα επιτρέψουν την ολοκληρωμένη εφαρμογή του νέου πλαισίου ΕΠΕ, εξελίσσεται με ικανοποιητικό ρυθμό, ενώ ορισμένες από τις πράξεις αυτές έχουν ενταχθεί στις μεταρρυθμιστικές υποχρεώσεις της χώρας.

Στο πλαίσιο της παρούσας προγραμματικής περιόδου (2007-2013) χρηματοδοτούνται από το Ε.Π. "Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη" σχετικές υποστηρικτικές δράσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- εκπόνηση νέων προδιαγραφών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων,
- εκπόνηση Προτύπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ) έργων και δραστηριοτήτων της Β' κατηγορίας και
- σύνταξη σχετικών κανονιστικών πράξεων, με σκοπό την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων – δραστηριοτήτων

Η αποτελεσματική εφαρμογή της ΣΠΕ επιτυγχάνεται με την Κοινή Υπουργική Απόφαση αρ. 107017/2006 (ΦΕΚ 1225/Β'/2006), βάσει της οποίας διεξάγεται η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ.

Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στο Τμήμα Διεθνών Δραστηριοτήτων και Θεμάτων ΕΟΚ της Γενικής Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Έργων έχει συσταθεί Γραφείο Πράσινων Συμβάσεων και Περιβαλλοντικών Προτύπων, με σκοπό την ανάπτυξη και προώθηση της χρήσης περιβαλλοντικών κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις.

Δράσεις που έχουν πραγματοποιηθεί/πραγματοποιούνται με πόρους Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α./ΠΕΠ/άλλοι

Η βαρύτητα της αποτελεσματικότητας της θεσμικής επάρκειας του δημοσίου τομέα για την αποτελεσματική άσκηση της περιβαλλοντικής πολιτικής αναγνωρίστηκε και κατά το σχεδιασμό της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου. Για το λόγο αυτό στον άξονα 10 του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης 2007-2013, ορίστηκαν οι παρακάτω Ειδικό Στόχοι:

- Αποτελεσματική εφαρμογή θεσμού Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης, τόσο γενικά όσο και ειδικότερα, σε σχέση με την παρακολούθηση των συνεπειών σε στρατηγικό επίπεδο των συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007 – 2013 και των αντίστοιχων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που θα χρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο και Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας

- Ενίσχυση ελεγκτικών λειτουργιών της περιβαλλοντικής διοίκησης
- Κωδικοποίηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας
- Ανάπτυξη βάσεων δεδομένων για βελτίωση της δυνατότητας της Δημόσιας Διοίκησης στη ορθή στάθμιση των παραμέτρων και αποτελεσματική λήψη έγκαιρων αποφάσεων στους κύριους τομείς της περιβαλλοντικής πολιτικής, με προτεραιότητα στη Παραγωγή και Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων (Κανονισμός 2150/2002)
- Πληροφόρηση του κοινού σε θέματα περιβαλλοντικών δεικτών και μετρήσεων
- Ενίσχυση ευαισθητοποίησης πολιτών και ειδικών ομάδων – στόχων (πχ μαθητών) σε θέματα περιβάλλοντος, χρήσης και εξοικονόμησης ενέργειας, βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης
- Υιοθέτηση προσβάσιμων τρόπων επικοινωνίας (πχ προσβάσιμες ιστοσελίδες, έντυπα σε γραφή Braille ή με μεγάλους χαρακτήρες κ.λπ.) στα θέματα πληροφόρησης-ευαισθητοποίησης για τη διευκόλυνση ατόμων με αναπηρίες.
- Βελτίωση ποιότητας δημόσιας διαβούλευσης στα θέματα των δημόσιων πολιτικών για το περιβάλλον

Τα έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί είναι τα παρακάτω:

- Δράσεις για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το τοπίο N3827/2010, σε εθνικό επίπεδο, στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού
- Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού για περιβαλλοντικά θέματα και θέματα εφαρμογής των πολιτικών του ΥΠΕΚΑ
- Συνέχιση υποστήριξης της λειτουργίας Υπηρεσιών που ασκούν και εφαρμόζουν την περιβαλλοντική πολιτική, όπως: των Ειδικών Υπηρεσιών Επιθεωρητών Περιβάλλοντος Βόρειας και Νότιας Ελλάδας, της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (πανελλαδικά), της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων, των Ειδικών Υπηρεσιών Επιθεωρητών Ενέργειας στους τομείς Βόρειας και Νότιας Ελλάδας, της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Ενέργειας (Γενική Επιθεώρηση), του Συντονιστικού Γραφείου για την αποκατάσταση περιβαλλοντικών ζημιών, της Υπηρεσίας Εξυπηρέτησης Επενδυτών για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της Ειδικής γραμματείας Υδάτων
- Έργο για τη δημιουργία και διαχείριση συστήματος υποδοχής διάθεσης και παρουσίασης της χωρικής πληροφορίας των παραδοτέων των μελετών μορφολογικών κανόνων δόμησης και αρχιτεκτονικής, στις εντός και εκτός των οικισμών περιοχές
- Έργο για την παρακολούθηση, διαχείριση και συντονισμό των μελετών μορφολογικών κανόνων δόμησης και αρχιτεκτονικής, στις εντός και εκτός των οικισμών περιοχές
- Έργο για την υποστήριξη της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος για την αναμόρφωση, απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Ειδικότερα το έργο αυτό χρηματοδοτεί μια σειρά από δράσεις που απαιτούνται για την αποτελεσματική εφαρμογή του Ν 4014/2011, όπως την παροχή υπηρεσιών συμβούλου για τον καθορισμό των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων ορισμένων διακριτών ομάδων έργων και δραστηριοτήτων, όπως έργα ΑΠΕ, έργα και δραστηριότητες βιομηχανίας και εγκατάστασης κεραιών κινητής τηλεφωνίας. Σημειώνεται ότι η απλοποίηση των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων και ο σαφής καθορισμός του περιεχομένου κάθε περιβαλλοντικής άδειας και των θεμάτων τα οποία ελέγχει η αδειοδοτούσα αρχή αποτελούν μνημονική υποχρέωση της χώρας. Επιπλέον το έργο χρηματοδοτεί την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης σχεδίων και προγραμμάτων και την εκπόνηση νέων προδιαγραφών των σχετικών περιβαλλοντικών μελετών. Το έργο περιλαμβάνει επίσης:
 - Την υποστήριξη των αποκεντρωμένων και αυτοδιοικητικών υπηρεσιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και των συναρμοδίων υπηρεσιών κατά την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
 - Την οργάνωση της ηλεκτρονικής παρακολούθησης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ώστε αφενός μεν να προωθηθεί η ηλεκτρονική διακυβέρνηση αφ'

- ετέρου να ενισχυθεί η διαφάνεια και ενημέρωση τόσο των ενδιαφερόμενων όσο και των πολιτών για κάθε στάδιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης,
- Την εκπόνηση και εφαρμογή νέων προδιαγραφών των φακέλων Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και άλλων περιβαλλοντικών μελετών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, σύμφωνα με το νέο σχετικό θεσμικό πλαίσιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - Οι πολιτικές του περιβάλλοντος στην Ελλάδα

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, μέσω και πολιτικών που εστιάζουν στον τομέα της ενέργειας, η προστασία και η ανάδειξη της βιοποικιλότητας, των δασικών εκτάσεων και του φυσικού τοπίου, η μείωση των επιπτώσεων της ρύπανσης στη δημόσια υγεία και τα οικοσυστήματα, η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τις προβλέψεις για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, η αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων, η διασφάλιση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού και του αστικού περιβάλλοντος, αποτελούν προτεραιότητες της περιβαλλοντικής πολιτικής που εφαρμόζει το ΥΠΕΚΑ.

Οι κύριοι Άξονες παρέμβασης του ΥΠΕΚΑ είναι:

1. Η Αειφόρος Διαχείριση των Φυσικών Πόρων (Φύση – Νερά)
2. Η Αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής – Προστασία της Δημόσιας Υγείας
3. Η μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα (ενεργειακή αποδοτικότητα, προώθηση ΑΠΕ/ΦΑ, ενίσχυση ενεργειακών υποδομών)
4. Η ενίσχυση των θεσμών και των μηχανισμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης (σύνδεση χωρικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού, αποσαφήνιση ρόλων και αρμοδιοτήτων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση & εκπαίδευση, ενίσχυση της πρόσβασης του κοινού στη περιβαλλοντική πληροφορία και της συμμετοχής της «κοινωνίας των πολιτών»).

και οι βασικές προτεραιότητες Ανάπτυξης στους Τομείς «Περιβάλλον και Ενέργεια» είναι:

1. Η ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και η Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος, με τη θεσμοθέτηση ενός ολοκληρωμένου και επιχειρησιακού διοικητικού Συστήματος Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο,
2. Η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών κινδύνων (δασικές πυρκαγιές - κλιματική αλλαγή),
3. Η προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων – Αντιμετώπιση περιβαλλοντικού κινδύνου (πλημμύρες – κλιματική αλλαγή),
4. Η αποτελεσματική διαχείριση των αστικών, βιομηχανικών και επικίνδυνων αποβλήτων, με ολοκλήρωση της κάλυψη των αναγκών σε Υποδομές Διαχείρισης, μείωση της παραγωγής αποβλήτων, προώθηση της επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και ανάκτησης αποβλήτων και υιοθέτηση ενός αποτελεσματικού συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο,
5. Η Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – Αστική Αναζωογόνηση – Ολοκληρωμένες Αστικές Παρεμβάσεις Πολυτομεακού και Στρατηγικού χαρακτήρα – Περιβαλλοντική και ενεργειακή αναβάθμιση οικιστικού ιστού μεγάλων αστικών κέντρων και ειδικότερα υποβαθμισμένων αστικών περιοχών - προώθηση βιώσιμης κινητικότητας – Παρακολούθηση/Αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ηχητικής και ηλεκτρομαγνητικής ρύπανσης,
6. Η ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Ευαισθητοποίησης, της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και του Εθελοντισμού των Πολιτών,
7. Η ενίσχυση των θεσμών και των διοικητικών μηχανισμών χωροταξικού σχεδιασμού και περιβαλλοντικής διακυβέρνησης (σύνδεση χωρικών και περιβαλλοντικών πολιτικών, ενίσχυση της παρακολούθησης της εφαρμογής του σχεδιασμού, αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και ανάδειξη του επιτελικού ρόλου του ΥΠΕΚΑ, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση, ενίσχυση της πρόσβασης του κοινού στην περιβαλλοντική πληροφορία),

8. Η απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και ελέγχων,
9. Η ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας, της Έρευνας και της Καινοτομίας στους τομείς του Περιβάλλοντος και της Ενέργειας – Βελτίωση των Περιβαλλοντικών επιδόσεων, της ενεργειακής αποδοτικότητας και του οικολογικού σχεδιασμού προϊόντων και υπηρεσιών καινοτομικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων
10. Η στήριξη της Κοινωνικής Οικονομίας και μέσω αυτής της Απασχόλησης στους Τομείς του Περιβάλλοντος και της Ενέργειας
11. Η βιώσιμη ανάπτυξη και η προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς
12. Η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και η αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς ενέργειας
13. Ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση υποδομών και συστημάτων φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού
14. Η προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και της Συμπαραγωγής
15. Η βελτιστοποίηση του ενεργειακού μίγματος και η αξιοποίηση εγχώριων ενεργειακών πόρων.

2.1 Στερεά απόβλητα

Η νέα κατεύθυνση της ευρωπαϊκής πολιτικής για τα απόβλητα σχετίζεται με τις εισροές πόρων στην οικονομία, την αύξηση της αποδοτικότητας των πόρων και με στρατηγικές για περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη διαχείριση των αποβλήτων. Αναγνωρίζονται, όλο και περισσότερο, οι δυνατότητες που δίνονται από τα οικονομικά εργαλεία και κίνητρα για την επίτευξη στόχων περιβαλλοντικής πολιτικής, επιπλέον των παραδοσιακών ρυθμίσεων.

Στην ενωσιακή πολιτική για τα απόβλητα, καθίσταται, όλο και πιο σαφής, η αναγκαιότητα εφαρμογής της ευθύνης του παραγωγού και της συμμετοχής του ρυπαίνοντα στο κόστος διαχείρισης των αποβλήτων, ώστε να προάγεται η πρόληψη και γενικότερα η ανώτερη ιεραρχικά διαχείριση προς μείωση του περιβαλλοντικού κόστους.

Η Οδηγία-πλαίσιο 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα, που ενσωματώθηκε με το Ν.4042/2012 στο εθνικό δίκαιο, διευκρινίζει έννοιες και εισάγει νέες αρχές στα θέματα σχεδιασμού και διαχείρισης των αποβλήτων, διατηρώντας, ταυτόχρονα, τις βασικές υποχρεώσεις που απορρέουν από ισχύουσες ειδικότερες οδηγίες.

Η ορθολογική αντιμετώπιση της διαχείρισης αποβλήτων, σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο, δεν έγκειται στη μοναδικότητα μιας ορθής λύσης, όπως της ανακύκλωσης ή της ανάκτησης ενέργειας, αλλά στη συμπληρωματικότητα των δράσεων με γνώμονα την αειφορική διαχείριση των πόρων.

Δεδομένου ότι η διαχείριση αποβλήτων στην Ελλάδα βασίζεται, σε πολύ μεγάλο βαθμό, στην υγειονομική ταφή, υπάρχει σημαντικό περιθώριο βελτίωσης, μέσω της προώθησης και εφαρμογής άλλων, ανωτέρων ιεραρχικά, μεθόδων διαχείρισης.

Οι βασικές κατευθύνσεις στην Ελλάδα, για τη νέα προγραμματική περίοδο, έχουν ως εξής:

- Χρηματοδότηση δράσεων και έργων που είναι συμβατά με την «ιεραρχία» διαχείρισης αποβλήτων, με σκοπό την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020 για την ανακύκλωση
- Εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων
- Προώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων στον τομέα των αποβλήτων, με βάση επικαιροποιημένα σχέδια διαχείρισής τους, σύμφωνα με τα άρθρα 28 και 29 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, τις απαιτήσεις του άρθρου 14 της οδηγίας 94/62/ΕΚ και τη στρατηγική μείωσης των βιοαποδομήσιμων αστικών αποβλήτων που προορίζονται για χώρους υγειονομικής ταφής (οδηγία 1999/31/ΕΚ)

- Ολοκλήρωση ή/και υλοποίηση σύγχρονων εγκαταστάσεων, ιδίως σε περιοχές με μεγάλες ανάγκες, όπως τα μεγάλα αστικά κέντρα ή σε περιοχές με υστέρηση υποδομών
- Προσανατολισμός της δημόσιας χρηματοδότησης προς την υποστήριξη των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, που θεωρείται σημαντική και για τις αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες οικονομίες, όπου μάλιστα διαφαίνονται αξιόλογες αυξητικές τάσεις.

Με βάση τις παραπάνω βασικές κατευθύνσεις πολιτικής, οι εκκρεμότητες που παραμένουν και οι νέες υποχρεώσεις που αποτελούν εθνικές προτεραιότητες, κατά την περίοδο 2014-2020, ως συνάρτηση και της προόδου υλοποίησης του προγραμματισμού και απορρόφησης της χρηματοδότησης των υποδομών, προγραμμάτων και δράσεων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, έχουν ως εξής

- Κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων πρόληψης παραγωγής και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων
- Αναθεώρηση σχεδιασμών, όπου απαιτείται, προς συμμόρφωση με την οδηγία πλαίσιο και προσαρμογή της στοχοθεσίας για όλα τα ρεύματα αποβλήτων στην επικράτεια
- Ολοκλήρωση κατάλληλου εθνικού και περιφερειακού δικτύου εγκαταστάσεων διαχείρισης των αποβλήτων, για το σύνολο των ρευμάτων αποβλήτων, σύμφωνα με τις προβλέψεις σχεδιασμών διαχείρισης αποβλήτων, επικαιροποιημένων ως προς τις κατευθύνσεις της οδηγίας πλαίσιο 2008/98/ΕΚ και της στοχοθεσίας της στρατηγικής Ευρώπη 2020
- Προώθηση της αναπτυξιακής διάστασης της διαχείρισης των αποβλήτων και της αειφορικής διαχείρισης των πόρων, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ενδυνάμωση της αγοράς των δευτερογενών προϊόντων από την επεξεργασία των αποβλήτων και γενικά του δευτερογενούς τομέα
- Προώθηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού στον τομέα της ορθολογικής και φιλικής προς το περιβάλλον διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, βελτίωση πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφορία, ανάπτυξη μηχανισμών επίτευξης κοινωνικών συναινέσεων
- Ενίσχυση θεσμών και διοικητικών μηχανισμών, κατάρτιση στελεχιακού δυναμικού και προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων και γενικότερα διαρθρωτικές ρυθμίσεις για αποτελεσματικό προγραμματισμό και εφαρμογή σύγχρονων έργων και δράσεων διαχείριση αποβλήτων
- Αντιμετώπιση των υποθέσεων καταγγελιών παραβίασης κοινοτικής νομοθεσίας για τα απόβλητα, λαμβάνοντας υπόψη ότι θα συγχρηματοδοτηθούν σχετικά έργα τα οποία αποτελούν μέρος μιας ολοκληρωμένης εγκατάστασης διαχείρισης στερεών αποβλήτων, με εξαίρεση τα μικρά νησιά.

2.2 Υδατικοί πόροι

Οι δράσεις και τα μέτρα που θα πρέπει να υλοποιήσει η Χώρα για την προστασία και την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων και του υδάτινου περιβάλλοντος καθορίζονται από ένα πλέγμα οδηγιών, οι οποίες σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τα ύδατα. Ο κύριος πυλώνας των οδηγιών αυτών περιλαμβάνει την οδηγία-πλαίσιο στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, τις θυγατρικές της οδηγίες και τις λοιπές σχετικές με τα ύδατα οδηγίες, που αφορούν στην επεξεργασία των αστικών λυμάτων, τα ύδατα κολύμβησης, την προστασία από νιτρορρύπανση, την αξιολόγηση και διαχείριση κινδύνων πλημμύρας, τη θαλάσσια στρατηγική και το πόσιμο νερό. Το πλαίσιο αυτό συμπληρώνεται από οδηγίες οι οποίες δύνανται να εμπεριέχουν υποχρεώσεις που σχετίζονται με την προστασία και τη διαχείριση των υδάτων και οι οποίες, ενδεικτικά, αφορούν στις οδηγίες για τα οικοσυστήματα και τα πτηνά, την οδηγία για τα μεγάλα ατυχήματα, την οδηγία για την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης, την οδηγία για την ιλύ σταθμών καθαρισμού, την οδηγία για τα προϊόντα φυτοπροστασίας κ.λπ.

Με βάση τις παραπάνω βασικές κατευθύνσεις πολιτικής, οι εκκρεμότητες που παραμένουν και οι νέες υποχρεώσεις που αποτελούν εθνικές προτεραιότητες, κατά την περίοδο 2014-2020, ως συνάρτηση και της προόδου υλοποίησης του προγραμματισμού και απορρόφησης της χρηματοδότησης των υποδομών, προγραμμάτων και δράσεων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, έχουν ως εξής

- ολοκλήρωση της κάλυψης των υποχρεώσεων, που απορρέουν από την οδηγία 91/271, που αφορά στη δημιουργία υποδομών αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων
- ολοκλήρωση της κάλυψης των υποχρεώσεων, που απορρέουν από την οδηγία πλαίσιο για τα νερά, 2000/60 (Εφαρμογή προγραμμάτων μέτρων προστασίας και διαχείρισης, Παρακολούθηση και καταγραφή της κατάστασης - ποιότητα, ποσότητα, πιέσεις, χρήση - των υδάτων της χώρας, Προστασία υδατικών συστημάτων, Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών απορροής των υδατικών διαμερισμάτων της χώρας, Βελτίωση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση του νερού
- ολοκλήρωση των έργων ελέγχου και περιορισμού των διαρροών, κυρίως σε μεγάλα αστικά κέντρα
- διασφάλιση καλής ποιότητας των υδάτων κολύμβησης (Παρακολούθηση της ποιότητας υδάτων των ακτών κολύμβησης, Εφαρμογή μέτρων διατήρησης καλής ποιότητας υδάτων των ακτών κολύμβησης, Μητρώο Ταυτοτήτων των ακτών κολύμβησης)
- ολοκλήρωση της κάλυψης των υποχρεώσεων, που απορρέουν από την οδηγία για τη Θαλάσσια Στρατηγική.
- ολοκλήρωση της κάλυψης των υποχρεώσεων, που απορρέουν από την Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας
- ενημέρωση / ευαισθητοποίηση στην πολιτική των υδάτων, Υποστήριξη και ενίσχυση τεχνογνωσίας των αρμόδιων φορέων για την υλοποίηση των δράσεων που σχετίζονται με τη διαχείριση υδάτων, Ενίσχυση διασυνοριακών και διακρατικών συνεργασιών στην πολιτική των υδάτων, Υποστήριξη έργων/δράσεων, έρευνας/ανάπτυξης και επίδειξης βέλτιστων περιβαλλοντικά πρακτικών που συμβάλλουν στην προστασία των υδατινών πόρων
- προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής προστασίας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων στον τομέα του ύδατος.
- μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον τομέα των υδατικών πόρων

2.3 Φυσικό Περιβάλλον – Βιοποικιλότητα - Δάση

Με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη βιοποικιλότητα ο ευρωπαϊκός στόχος για τη βιοποικιλότητα ανανεώθηκε και διευρύνθηκε ως ακολούθως:

- **Μακροπρόθεσμο όραμα:** Μέχρι το 2050, η βιοποικιλότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχει, δηλαδή το φυσικό της κεφάλαιο, θα πρέπει να προστατευθούν, αποτιμηθούν και αποκατασταθούν, λόγω της εγγενούς αξίας της βιοποικιλότητας αλλά και της ουσιώδους συμβολής τους στην ανθρώπινη ευημερία και οικονομική ευμάρεια, έτσι ώστε να αποτραπούν καταστροφικές αλλαγές που οφείλονται στην απώλεια βιοποικιλότητας.
- **Πρωταρχικός στόχος:** Η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην ΕΕ **μέχρι το 2020** και η αποκατάστασή τους, στο βαθμό του εφικτού, με παράλληλη ενίσχυση της συμβολής της ΕΕ στην αποτροπή της απώλειας βιοποικιλότητας παγκοσμίως.

Οι έξι ειδικοί στόχοι της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα αφορούν στην:

- Πλήρη εφαρμογή των Οδηγιών για τους Οικότοπους και τα Πτηνά
- Διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και των λειτουργιών τους
- Αειφορική Γεωργία & Δασοπονία
- Αειφορική Αλιεία

- Αντιμετώπιση επεκτατικών ξενικών ειδών
- Συμβολή στην αντιμετώπιση της παγκόσμιας απώλειας βιοποικιλότητας.

Η εν λόγω στρατηγική πρέπει να εφαρμοστεί πλήρως για να είναι σε θέση η ΕΕ να υλοποιήσει τον σχετικό με τη βιοποικιλότητα πρωταρχικό στόχο της για το 2020.

Η πολιτική που θα ακολουθηθεί, στους τομείς της Βιοποικιλότητας, του Φυσικού Περιβάλλοντος και των Δασών, για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, θα πρέπει να στοχεύει στην επίτευξη των ειδικών στόχων της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα, η οποία έχει υιοθετηθεί με τα συμπεράσματα Συμβουλίου Υπουργών Περιβάλλοντος της ΕΕ.

Η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και το Σχέδιο Δράσης θα συμβάλλουν στην επίτευξη των διεθνών και ευρωπαϊκών στόχων. Σκοπός της Στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα, με βάση τον δεκαπενταετή ορίζοντα, είναι η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των λειτουργιών των οικοσυστημάτων της Ελλάδας, η αποκατάστασή τους, όπου χρειάζεται και δύναται, η ανάδειξη της βιοποικιλότητας ως εθνικού κεφαλαίου και η ενίσχυση της συμβολής της Ελλάδας στην αποτροπή απώλειας βιοποικιλότητας, παγκοσμίως. Η Στρατηγική απαρτίζεται από 13 Γενικούς Στόχους, οι οποίοι εξειδικεύονται περαιτέρω σε Ειδικούς Στόχους και σε Άξονες Δράσης και ολοκληρώνεται με το πρώτο Πρόγραμμα Δράσης πενταετούς διάρκειας.

Οι 13 Γενικοί σκοποί που περιλαμβάνονται στην Εθνική Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα αναφέρονται μεταξύ άλλων:

- στη διατήρηση των γενετικών πόρων, σημαντικών ειδών φυτών, κοινοτικού και εθνικού ενδιαφέροντος τύπων οικοτόπων και οικοσυστημάτων, στην αειφορική διατήρηση και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών (ολοκλήρωση του δικτύου Natura 2000) και στην προστασία και διατήρηση των Τοπίων
- στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στην υποστήριξη της δυνατότητας προσαρμογής της βιοποικιλότητας σ' αυτήν, στην ενσωμάτωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας στον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, καθώς και στον τουρισμό, στη διεθνή και διακρατική συνεργασία για την προστασία της βιοποικιλότητας
- στην προώθηση της έρευνας για τη βιοποικιλότητα, ώστε να καλυφθούν τα κενά γνώσης και να υποστηριχθεί πιο αποτελεσματικά η διατήρησή της, στην πρόληψη και αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημιάς, στη θέσπιση κινήτρων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, στην ενδυνάμωση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων κατά τη λήψη αποφάσεων για θέματα βιοποικιλότητας, στη χρηματοδότηση για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και στην ενδυνάμωση της Δημόσιας Διοίκησης για την εφαρμογή πολιτικών και δράσεων διατήρησής της
- στην αντιμετώπιση της εξάπλωσης των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών και στην πρόληψη πιθανών επιπτώσεων από Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς.

Η στρατηγική που θα πρέπει να ακολουθηθεί στον τομέα της Δασοπονίας, για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, θα πρέπει να στοχεύει πρωτίστως στην προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων, καθώς και στη διατήρηση και ενίσχυση του πολυλειτουργικού ρόλου τους. Τα δάση παρέχουν πλήθος περιβαλλοντικών και κοινωνικών υπηρεσιών και στόχος θα πρέπει να είναι η διατήρηση και η ενίσχυση των υπηρεσιών αυτών, όπως η διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, η αύξηση της συμβολής τους στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής -καθώς και η προσαρμογή τους σε αυτή- η αύξηση της συμβολής τους στην προστασία των υδάτων και του εδάφους αλλά και στον καθαρισμό του αέρα. Επίσης, ο ρόλος των δασών και δασικών εκτάσεων είναι πολύ σημαντικός και όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών αναψυχής και φυσικών οικονομικών ωφελειών, με τη δημιουργία και τη διατήρηση σταθερών θέσεων εργασίας - και ως εκ τούτου στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ ο ρόλος τους ως πηγές ανανεώσιμων υλών (συμβάλλοντας έτσι στη μείωση των εκπομπών αερίων του

θερμοκηπίου από τα ορυκτά καύσιμα) λαμβάνει ολοένα και μεγαλύτερη σημασία, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2020, όπου δίνεται μεγάλη έμφαση στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Με βάση τις παραπάνω βασικές κατευθύνσεις πολιτικής, οι εκκρεμότητες που παραμένουν και οι νέες υποχρεώσεις που αποτελούν εθνικές προτεραιότητες, κατά την περίοδο 2014-2020, ως συνάρτηση και της προόδου υλοποίησης του προγραμματισμού και απορρόφησης της χρηματοδότησης των υποδομών, προγραμμάτων και δράσεων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, έχουν ως εξής:

- ολοκλήρωση της κάλυψης των υποχρεώσεων, που απορρέουν από τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ (για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας) και 2009/147/ΕΚ (πρώην 79/409/ΕΟΚ, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών)
- ολοκλήρωση του δικτύου Natura και διασφάλιση της διατήρησης και χρηστής διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών
- διατήρηση, διαχείριση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών που παρέχουν (συμπεριλαμβανομένων αυτών που εξαρτώνται από τη γεωργία και τη δασοκομία)
- προστασία της βιοποικιλότητας από τα εισβάλλοντα ξενικά είδη
- διατήρηση των γενετικών πόρων-Πρόσβαση στους γενετικούς πόρους
- πρόληψη και μετριασμός των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα λόγω της κλιματικής αλλαγής
- αποτίμηση των λειτουργιών/υπηρεσιών των οικοσυστημάτων από κοινωνική και οικονομική σκοπιά
- καθορισμός προτεραιοτήτων για την αποκατάσταση οικοσυστημάτων και την προώθηση της χρήσης πράσινων υποδομών
- ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση σε θέματα βιοποικιλότητας.

2.4 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή – Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων

Η άμβλυνση της κλιματικής αλλαγής και η βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων αποτελεί βασική προτεραιότητα για την Ελλάδα, δεδομένης της γεωφυσικής τρωτότητας και του επιπέδου της οικονομικής ανάπτυξης.

Η Ελλάδα πρέπει να παρέχει κίνητρα για την προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών άνθρακα για τις αστικές και αγροτικές περιοχές, καθώς και για τα νησιά. Επίσης θα πρέπει να αναπτύξει και να αναδείξει προσεγγίσεις που θα βασίζονται στη διατήρηση και βελτίωση των φυσικών οικοσυστημάτων στοχεύοντας στη δέσμευση του άνθρακα (δάσος, θάλασσα και έδαφος).

Η προώθηση και αύξηση της προσαρμοστικότητας στην Ελλάδα, έναντι των επιπτώσεων της αλλαγής του κλίματος, συνιστά μια ευκαιρία για επένδυση σε μια οικονομία χαμηλής κατανάλωσης άνθρακα, προάγοντας την ενεργειακή απόδοση, αυξάνοντας την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων και του δομημένου περιβάλλοντος και προάγοντας τη ζήτηση σε πράσινα προϊόντα. Αυξάνοντας την προσαρμογή στους πιο ευάλωτους τομείς επιτυγχάνονται σημαντικά οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη, αφού προλαμβάνονται οι ενδεχόμενες επιπτώσεις και περιορίζονται οι απειλές στα οικοσυστήματα, την υγεία του ανθρώπου, την οικονομία και τις υποδομές. Με την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας βελτιώνεται η υγεία και η παραγωγικότητα των δασών, αυξάνεται η απόδοση της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, βελτιώνεται η ποιότητα και η διαθεσιμότητα των υδατικών πόρων, επηρεάζοντας πολλούς τομείς, όπως την παραγωγή τροφίμων, όπου το νερό διαδραματίζει σημαντικό ρόλο.

Η προσαρμογή της Ελλάδας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αποτελεί αναγκαιότητα και όχι πολυτέλεια. Η εξάρτησή της Ελλάδας από το φυσικό περιβάλλον είναι εξαιρετικά μεγάλη για να αγνοηθεί, ειδικά σε συνθήκες κρίσης. Ο τουρισμός και η γεωργία βασίζονται

σχεδόν αποκλειστικά στις διαθέσεις του καιρού και τη δυνατότητα πρόσβασης σε φυσικούς πόρους. Η διαβίωση στις αστικές περιοχές ευνοείται ή δυσχεραίνεται ανάλογα με τις αλλαγές στο κλίμα. Η υγεία των πολιτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις καιρικές συνθήκες.

Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή είναι μέγιστη προτεραιότητα για μια χώρα που βρίσκεται στη Μεσόγειο, μια από τις πλέον ευάλωτες περιοχές του πλανήτη στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

Η εκπόνηση και εφαρμογή ενός Εθνικού Σχεδίου Πρόληψης και Διαχείρισης Κινδύνων, που θα αξιολογεί, θα χαρτογραφεί και θα διαχειρίζεται τους κινδύνους, αποτελεί ευκαιρία για την προώθηση της θωράκισης των παραγωγικών τομέων της χώρας απέναντι στις σοβαρές επιπτώσεις των καταστροφών, εξασφαλίζοντας τη μεσο-μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της οικονομίας. Η ανάπτυξη μιας στρατηγικής για πρόληψη και λήψη μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων των κινδύνων και η ανάπτυξη μιας στρατηγικής διαχείρισης των επιπτώσεων των καταστροφών, όταν αυτές συμβούν, θα συμβάλλουν θετικά, στο μέτρο του δυνατού, στην προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών και του φυσικού περιβάλλοντος.

Πρέπει να τονιστεί ότι η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, θα επιφέρει σημαντικά οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη, ενώ η πολιτική της αδράνειας θα επιφέρει ένα ακόμα πλήγμα στην ήδη επιβαρυσμένη οικονομία της χώρας.

Η προώθηση δράσεων και επενδύσεων για την πρόληψη και διαχείριση των δασικών πυρκαγιών και πλημμυρών, όπως η ανάπτυξη καινοτόμων μοντέλων πρόληψης αυτών (με σύγχρονα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, ανίχνευσης και συναγερμού κινδύνων), και συστημάτων αξιολόγησης και χαρτογράφησης των ευπαθών περιοχών και ομάδων πληθυσμού θα συμβάλει στην προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και της οικονομίας γενικότερα, ενώ μεσο-μακροπρόθεσμα θα τονώσει την οικονομία, προλαμβάνοντας και προστατεύοντας περιοχές που είναι τουριστικοί προορισμοί. Επίσης, η δημιουργία υποδομής για τη διαχείριση των δασικών πυρκαγιών (αντιπυρικές ζώνες, ολοκληρωμένα συστήματα πυροπροστασίας, με χρήση δορυφορικών εικόνων και GIS κ.λπ.), καθώς και η δημιουργία υποδομής για την αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων (αντιπλημμυρικά έργα, φράγματα κ.λπ.) θα συνεισφέρουν αποτελεσματικά στον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Προτεραιότητα αποτελούν:

- ✓ η προώθηση έργων υποδομής για την αντιμετώπιση της διάβρωσης των ακτών και των κινδύνων από πλημμύρες (πχ κυματοθραύστες)
- ✓ η ολοκλήρωση του δασικού κτηματολογίου και η σύνδεση του με το Εθνικό κτηματολόγιο, που θα συμβάλλει θετικά στην προστασία του δάσους και την αειφόρο διαχείριση αυτού
- ✓ Η ενίσχυση και προώθηση δράσεων και επενδύσεων για αποκατάσταση των καμένων δασικών εκτάσεων ή άλλων υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, που θα συνεισφέρει στη βελτίωση των οικοσυστηματικών υπηρεσιών (παροχή νερού και τροφής, ρύθμιση του κλίματος, διατήρηση των γενετικών πόρων, παροχή υπηρεσιών αναψυχής και πολιτισμού)
- ✓ Η προώθηση δράσεων και επενδύσεων για αύξηση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων και των θαλάσσιων, που θα συμβάλλει στην υγεία και παραγωγικότητα αυτών, αλλά και στη βελτίωση των οικοσυστηματικών υπηρεσιών τους, δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά οφέλη
- ✓ η προώθηση δράσεων και επενδύσεων, που αυξάνουν την ανθεκτικότητα των γεωργικών καλλιεργειών και του ζωικού κεφαλαίου στα ακραία καιρικά φαινόμενα

- ✓ η προώθηση δράσεων πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων για το μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην υποβάθμιση των εδαφών, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του φαινομένου της ερημοποίησης
- ✓ Η προώθηση δράσεων και επενδύσεων στις περιοχές Natura 2000, που θα συμβάλλουν στην προστασία της βιοποικιλότητας, στη μείωση του κατακερματισμού των βιοτόπων και στη δημιουργία ενός συνεχούς δικτύου οικοτόπων, έτσι ώστε να διασφαλιστούν τα ενδιαφέροντα των ειδών σε περίπτωση πυρκαγιάς, πλημμύρας ή άλλων καταστροφών
- ✓ Η προώθηση και ενίσχυση ειδικευμένων μονάδων πολιτικής προστασίας με τον απαιτούμενο υλικοτεχνικό εξοπλισμό για την άμεση ανταπόκριση στη διαχείριση κινδύνων
- ✓ Η προώθηση δράσεων για έρευνα στην ανάπτυξη μοντέλων πρόβλεψης των μεταβολών στη δομή των οικοσυστημάτων, υπό το νέο καθεστώς πυρκαγιών που ακολουθεί την κλιματική αλλαγή, με στόχο τον εντοπισμό των πλέον ευάλωτων δομών, της ανάπτυξης συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και συστημάτων παρακολούθησης των πυρκαγιών
- ✓ Η ενίσχυση των δράσεων για εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, εθελοντών και των στελεχών της πολιτικής προστασίας στην πρόληψη και διαχείριση του κινδύνου
- ✓ Η προώθηση δράσεων για ενίσχυση και υποστήριξη των Αποκεντρωμένων, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, Δομών Διαχείρισης και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Καταστροφών, με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους. Η βελτίωση της διοικητικής και διαχειριστικής επάρκειας των αντιστοίχων δομών αποτελεί όρο για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των επιπτώσεων των κινδύνων σε περιφερειακό επίπεδο, ειδικότερα στις ευάλωτες περιοχές.

Επιπλέον, δράσεις και επενδύσεις σε αυτόν τον άξονα θα συνεισφέρουν στην εξοικονόμηση πόρων που θα απαιτηθούν για την αποκατάσταση και αποζημίωση ζημιών σε δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις και περιουσίες από τυχόν καταστροφές.

2.5 Χωροταξικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - Αστική αναζωογόνηση

Η χωροταξία εντάσσεται στους πρωταρχικούς σκοπούς ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους και στηρίζεται σε επιστημονικό σχεδιασμό, επιδιώκοντας την ικανοποίηση βασικών οικονομικοκοινωνικών αναγκών και την εξισορρόπηση των αντιθέσεων της ανάπτυξης στο χώρο. Χαρακτηριστικά ζητήματα με τα οποία συνδέεται η χωροταξία είναι, μεταξύ άλλων, το πλαίσιο χωροθέτησης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, η εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στις συλλογικές υπηρεσίες και υποδομές, η ισορροπία του δικτύου των πόλεων και οι σχέσεις πόλης-υπαίθρου, η διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και η προστασία του περιβάλλοντος.

Ο Χωροταξικός Σχεδιασμός, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την προώθηση της πολιτικής της εδαφικής συνοχής, την προώθηση ολοκληρωμένων βιώσιμων προσεγγίσεων και το συντονισμό των επί μέρους τομεακών-χωρικών παρεμβάσεων, στο πλαίσιο της εκφρασμένης πολιτικής της Ε.Ε.

Σε συνέχεια του Νόμου 2742/1999, για τη χωροταξία, έχουμε:

- **το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α'/03.07.2008)**, με το οποίο προσδιορίζονται, με προοπτική 15ετίας, οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές κατευθύνσεις για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του Εθνικού χώρου. Με το πλαίσιο αυτό καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν την μακροπρόθεσμη χωρική ανάπτυξη και διάρθρωση του εθνικού χώρου και αποτιμώνται οι χωρικές επιπτώσεις των διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών. Το πλαίσιο αυτό εναρμονίζει τον προγραμματισμό για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας και αποτελεί τη βάση αναφοράς για τον συντονισμό και την εναρμόνιση των επί

μέρους πολιτικών – προγραμμάτων – επενδυτικών σχεδίων του κράτους, των δημόσιων νομικών προσώπων και της τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και ανάπτυξη του εθνικού χώρου. Το Γενικό Πλαίσιο καταρτίζεται από το ΥΠΕΚΑ σε συνεργασία με άλλα αρμόδια Υπουργεία και Οργανισμούς του Δημόσιου τομέα.

- **Τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης**, τα οποία καταρτίζονται από το ΥΠΕΚΑ, σε συνεργασία με άλλα αρμόδια Υπουργεία συμπληρώνουν και εξειδικεύουν τις κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου, σε ότι αφορά ιδίως στη χωρική διάρθρωση των τομέων παραγωγής, των δικτύων και υπηρεσιών τεχνικής, κοινωνικής και διοικητικής υποδομής και ορισμένες περιοχές του Εθνικού χώρου με κρίσιμα περιβαλλοντικά, αναπτυξιακά και κοινωνικά προβλήματα.

Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης έχουν καταρτιστεί και θεσμοθετηθεί για ορισμένους κλάδους και συγκεκριμένα: για τις υδατοκαλλιέργειες (2011), τη Βιομηχανία (2009), τον Τουρισμό (2009) τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (2008) και τα Καταστήματα κράτησης (2001). Όσον αφορά στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), η διαμόρφωση εργαλείων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή χωροταξικών ρυθμίσεων, με άξονα τις ΑΠΕ, προωθείται από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, ως μέρος της αναπτυξιακής στρατηγικής για την περίοδο 2007-2013, και συγκεκριμένα στο πλαίσιο της θεματικής προτεραιότητας περί βελτίωσης του σχεδιασμού και της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής. Εκτιμάται ότι οι σχετικές θεσμικές ρυθμίσεις θα έχουν ολοκληρωθεί με την έναρξη της νέας προγραμματικής περιόδου.

- **Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης**, που εξειδικεύουν, σε επίπεδο περιφέρειας, τις κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου. Το χωρικό πρότυπο, η θέση της Περιφέρειας στον Ευρωπαϊκό και Διεθνή Χώρο, ορισμένα βασικά χωρικά μεγέθη, καθώς και κάποιοι στόχοι διαρθρωτικού χαρακτήρα έχουν αποτυπωθεί στα υφιστάμενα θεσμοθετημένα Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια, των οποίων η ισχύς έχει χρονικό ορίζοντα το 2019.

Τα σχέδια αυτά πρέπει, μεταξύ άλλων, να εκτιμήσουν, εκ των προτέρων (ex ante), τη στρατηγική Ευρώπη 2020, συμπεριλαμβανομένης της στρατηγικής 2014-2020, προκειμένου να εντοπίσουν τις χωρικές διαστάσεις και επιπτώσεις των νέων στρατηγικών, ώστε να υπάρξει αναθεώρηση των σχεδίων, εφ' όσον απαιτείται. Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο των σχεδίων αυτών, αξιολογείται και αναθεωρείται και το πρόγραμμα εφαρμογής τους, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα τους. Τα σχέδια αυτά θα εντοπίσουν αστοχίες στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων, τις χωρικές επιπτώσεις κ.λπ. και θα αξιολογήσουν τη συμβατότητα και τη δυνατότητα εναρμόνισής τους και με τον υπερκείμενο σχεδιασμό εθνικού επιπέδου.

Επίσης, η ex ante αξιολόγηση χωρικών επιπτώσεων των τομεακών προγραμμάτων, με ιδιαίτερη χωρική επίπτωση (π.χ. του προγράμματος των μεταφορών), θα συντελούσε στη κατεύθυνση τομεακού - χωρικού συντονισμού.

Ωστόσο, πέραν των προαναφερομένων θα πρέπει να επισημανθεί ότι αδυναμία της χώρας, σε θέματα χωροταξίας αποτελεί η μη ολοκλήρωση, μέχρι σήμερα, του κτηματολογίου και του δασολογίου.

Η ολοκλήρωση της σύνταξης του Κτηματολογίου στη Χώρα και η κατάρτιση και θεώρηση των δασικών χαρτών αποτελούν στόχο πρώτης προτεραιότητας για την Ελληνική Πολιτεία. Το Κτηματολόγιο, ως σύστημα πλήρους καταγραφής του συνόλου των ακινήτων της χώρας και των εμπράγματων δικαιωμάτων επί αυτών, αποτελεί μοναδικό αναπτυξιακό εργαλείο, καθώς δίνει τη δυνατότητα να γίνουν επενδύσεις στη γη, να θεσπιστεί ένα δίκαιο φορολογικό σύστημα αλλά και να σχεδιαστεί μια τεκμηριωμένη χωροταξική πολιτική. Παράλληλα, το Κτηματολόγιο αποτελεί βασικό πυλώνα της επέκτασης της ηλεκτρονικής

διακυβέρνησης στη χώρα, καθότι επεκτείνει το «ψηφιακό θεματολόγιο» της χώρας (εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της κοινής ευρωπαϊκής στρατηγικής Ε 2020), παρέχοντας ένα από τα βασικότερα μητρώα της Δημόσιας Διοίκησης, αυτό των ακινήτων, το οποίο μπορεί να προωθήσει, μεταξύ άλλων, τη ορθολογικότερη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, την αξιοποίηση και προστασία της Δημόσιας Περιουσίας, τη δικαιότερη φορολόγηση και τη πολεοδομική οργάνωση της χώρας.

Ο πολεοδομικός σχεδιασμός αποτελεί την εξειδίκευση του χωροταξικού σχεδιασμού και, παράλληλα, το τελικό και απαραίτητο στάδιο εφαρμογής του χωρικού σχεδιασμού, προκειμένου να είναι – ή να μην είναι - δυνατή η οικοδόμηση.

Η πολιτεία, με διοικητικές της πράξεις (Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια ή/και πολεοδομικές μελέτες) έχει θεσπίσει κανόνες χρήσεων γης και όρων δόμησης των διαφόρων περιοχών των πόλεων αλλά και του εξωαστικού περιβάλλοντος. Κυρίαρχο στόχο των πολεοδομικών αυτών ρυθμίσεων αποτελεί η αναγκαιότητα αποφυγής των συγκρούσεων μεταξύ των χρήσεων γης, καθόσον οι συγκρούσεις αυτές οδηγούν μεταξύ άλλων, σε υποβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και αδυναμία βιωσιμότητας ορισμένων χρήσεων.

Παράλληλα, η συμπαγής πόλη, δηλαδή η συγκέντρωση της οικιστικής ανάπτυξης, σε αντίθεση με τη διάσπαρτη δόμηση που επιφέρει η εκτός σχεδίου δόμηση, αποτελεί κατεξοχήν συμβολή του πολεοδομικού σχεδιασμού, με πολλαπλασιαστικά οφέλη, στην οικονομία της μετακίνησης (επομένως στη μείωση των εκπομπών και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων), στην οικονομία των υποδομών (δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης κ.λπ.), την προστασία του εξωαστικού χώρου (προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, διατήρηση της αγροτικής γης κ.λπ.) κ.α.

Στόχος και υποχρέωση της πολιτείας, αποτελεί η κάλυψη του συνόλου των πόλεων και του εξωαστικού τους χώρου με σχέδια χρήσεων γης, τα οποία θα πρέπει να θεσπίζουν και όρους δόμησης (όπου αυτή θα είναι δυνατή), προκειμένου να είναι άμεσα εφαρμοστέα. Τα σχέδια αυτά θα αποτυπώνουν παράλληλα το σύνολο των δεσμεύσεων και χωρικών ρυθμίσεων προκειμένου να καταγραφεί, συστηματοποιηθεί και διαχυθεί η χωρική πληροφορία. Το αποτέλεσμα των σχεδίων αυτών επιφέρει, μεταξύ άλλων, ξεκαθάρισμα του θολού τοπίου του θεσμικού πλαισίου και επομένως μείωση του διοικητικού βάρους και της συστημικής διαφθοράς, αλλά και μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις επιχειρήσεις, καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και απλούστευση του διοικητικού και νομικού πλαισίου για τη διασφάλιση της καλύτερης παροχής υπηρεσιών.

Στους τομείς της χωροταξικής και πολεοδομικής μεταρρύθμισης προωθούνται, μεταξύ των άλλων:

- η απλοποίηση και επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών και η προώθηση της δυνατότητας για ηλεκτρονική διεκπεραίωσή τους
- η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων, που αφορούν στο σχεδιασμό, και η μεταφορά στις Περιφέρειες ζητημάτων που αφορούν στην οικιστική ανάπτυξη
- η δημιουργία θεσμικού πλαισίου για τη ρύθμιση του χώρου και των χρήσεων γης, ώστε να υπάρξει φιλικό περιβάλλον για τους επενδυτές, με ταυτόχρονη προστασία της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος και προώθηση πολιτικών βιώσιμης κινητικότητας
- η ολοκλήρωση της αναθεώρησης και η εξειδίκευση των 12 περιφερειακών πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, ώστε να εναρμονίζονται με το Γενικό, αλλά και με τα Ειδικά Πλαίσια
- η δημιουργία και λειτουργία «Τράπεζας Γης»
- η αντιμετώπιση θεμάτων που άπτονται των οικοδομικών συνεταιρισμών, ώστε να δημιουργηθούν συνθήκες εξεύρεσης των αναγκαίων πόρων για τη χρηματοδότηση έργων υποδομής και κατασκευής κοινόχρηστων χώρων, ώστε να υπάρξει ώθηση στον κλάδο της οικοδομής και τόνωση της απασχόλησης

- η επένδυση σε καθαρές και πράσινες υποδομές, όπως το ΜΕΤΡΟ Αθήνας και Θεσσαλονίκης
- η προστασία της βιοποικιλότητας στο αστικό και περιαστικό περιβάλλον.

Όσον αφορά στην **Αστική Ανάπτυξη** σημειώνεται ότι οι πόλεις αποτελούν βασικό παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Ελλάδας και γενικότερα της Ευρώπης, η οποία αποτελεί μια από τις πλέον αστικοποιημένες ηπείρους του κόσμου. Σήμερα, πάνω από τα δύο τρίτα του ευρωπαϊκού πληθυσμού ζει σε αστικές περιοχές και το ποσοστό αυτό συνεχίζει να αυξάνεται. Η ανάπτυξη των πόλεων μας θα καθορίσει τη μελλοντική οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πόλεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο, ως κινητήρια δύναμη της οικονομίας, ως χώροι διασύνδεσης, δημιουργικότητας και καινοτομίας, καθώς και ως κέντρα υπηρεσιών για τις γύρω περιοχές τους. Λόγω της πυκνότητάς τους οι πόλεις προσφέρουν τεράστιο δυναμικό για εξοικονόμηση ενέργειας και μετάβαση προς μια οικονομία ουδέτερη ως προς τις εκπομπές άνθρακα. Οι πόλεις είναι όμως και τόποι όπου συγκεντρώνονται η ανεργία, οι διακρίσεις και η φτώχεια. Επομένως οι πόλεις έχουν ουσιώδη σημασία για την επιτυχή υλοποίηση της «Ευρώπης 2020».

Από πλευράς στόχων, σκοπών και αξιών, υπάρχει ένα κοινό όραμα της πόλης του αύριο ως:

- ενός τόπου προηγμένης κοινωνικής προόδου με υψηλό βαθμό κοινωνικής συνοχής, κοινωνικά ισορροπημένης στέγασης, καθώς επίσης και κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών «εκπαίδευσης για όλους»
- μιας πλατφόρμας για δημοκρατία, πολιτιστικό διάλογο και ποικιλότητα
- ενός τόπου πράσινης, οικολογικής ή περιβαλλοντικής αναγέννησης
- ενός τόπου ελκυστικού και
- μιας κινητήριας δύναμης για οικονομική ανάπτυξη.

Είναι αναγκαίο να ενεργοποιηθούν ολοκληρωμένες αναπλάσεις και στην Ελλάδα, που δεν θα περιορίζονται στο φυσικό σχεδιασμό αλλά θα έχουν κοινωνικές και αναπτυξιακές διαστάσεις και θα εντάσσονται σ' έναν ευρύτερο σχεδιασμό της ανάπτυξης του χώρου και των πόλεων.

Ο όρος «ολοκληρωμένη αστική ανάπλαση» συνοπτικά υποδηλώνει ότι το περιεχόμενο μιας τέτοιας παρέμβασης θα περιλαμβάνει:

- υιοθέτηση ολοκληρωμένου μεσοπρόθεσμου σχεδιασμού της πόλης και της ευρύτερης περιοχής της (χωροταξικο-πολεοδομικής μορφής με στρατηγικό χαρακτήρα) και κατάρτιση προγραμμάτων δράσης με σκοπό τη βιώσιμη ανάπτυξη που θα «εντάσσει» την ολοκληρωμένη παρέμβαση της ανάπλασης
- ενιαίο σχεδιασμό χρήσεων γης και μετακινήσεων, προάγοντας το πρότυπο της βιώσιμης κινητικότητας και της συμπαγούς πόλης
- ενεργοποίηση του λανθάνοντος αναπτυξιακού δυναμικού σε κάποιες περιοχές, που «απελευθερώνεται» με την ανάπλαση (πχ. brownfields σε καλές θέσεις μέσα στην πόλη)
- δράσεις συνδεδεμένες με «προβληματικούς» πληθυσμούς και την υποβοήθησή τους (πχ. ενσωμάτωση, στέγαση, απασχόληση) ή την απομάκρυνσή τους
- παρέμβαση στον ιδιωτικό χώρο, αξιοποίηση του οικιστικού δυναμικού για παραγωγικές δραστηριότητες ή κατοικία, ανακαίνιση με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας
- πολυθεματική πολεοδομική παρέμβαση στο δημόσιο χώρο (όπως υποδομές, βιώσιμες μεταφορές, διαχείριση απορριμμάτων, αύξηση του πρασίνου και των ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων)
- βελτίωση περιβαλλοντικών συνθηκών, με έμφαση στην εξοικονόμηση ενέργειας, τη μείωση των εκπομπών ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου, τις βιώσιμες μεταφορές κ.ά.

- Κοινωνικές υποδομές, λειτουργίες και εξυπηρετήσεις
- Προστασία και ανάδειξη των ιστορικών και πολιτιστικών πόρων (ανάπτυξη αστικού τουρισμού κ.ά.).

2.6 **Ενέργεια**

Με βάση την Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική και τα χαρακτηριστικά του εθνικού ενεργειακού συστήματος, οι προκλήσεις για την **εθνική ενεργειακή πολιτική** αφορούν κυρίως στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, στην παροχή ενέργειας σε τιμές που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα και την κοινωνική συνοχή, στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στην ανάδειξη του τομέα της «ενέργειας» ως πυλώνα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και της αναβάθμισης της γεωπολιτικής της θέσης. Όμως οι προκλήσεις που έρχεται να αντιμετωπίσει η χώρα για τον καθορισμό της ενεργειακής της πολιτικής είναι ακόμα μεγαλύτερες αν συνυπολογιστούν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και η αβεβαιότητα των μελλοντικών οικονομικών συγκυριών.

Λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση, τα αποτελέσματα του ΕΣΠΑ 2007-2013 στον τομέα της ενέργειας, καθώς και τους στόχους σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθίσταται σαφές ότι οι χρηματοδοτικές προτεραιότητες στον τομέα της ενέργειας πρέπει να προσανατολιστούν προς:

- δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας, ιδιαίτερα στον κτιριακό τομέα,
- εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση των υποδομών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου
- προώθηση των ΑΠΕ και των συστημάτων συμπαραγωγής / τριπαραγωγής και
- αξιοποίηση εγχώριων πόρων, ιδιαίτερα των αποθεμάτων υδρογονανθράκων.

Αναλυτικότερα, οι βασικές προτεραιότητες ανάπτυξης στον τομέα της ενέργειας είναι οι εξής:

➤ Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς

Η υλοποίηση δράσεων με στόχο την ουσιαστική εξοικονόμηση ενέργειας αποτελεί βασική προτεραιότητα για την ενεργειακή εθνική πολιτική. Ειδικότερα:

- Υψηλό δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας παρουσιάζει ο κτιριακός τομέας. Η ενεργειακή συμπεριφορά του υπάρχοντος κτιριακού αποθέματος είναι αυτή που ουσιαστικά θα καθορίζει και το δείκτη ενεργειακής απόδοσης του τομέα. Για το λόγο αυτό, προτεραιότητα αποτελεί η ενεργειακή αναβάθμιση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα όχι μόνο τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας του εν λόγω τομέα, αλλά και τη σημαντική ώθηση στην αγορά τεχνολογιών ΑΠΕ και ΕΞΕ για τις κτιριακές εγκαταστάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, θα προωθηθούν δράσεις εξοικονόμησης και αποδοτικής χρήσης ενέργειας σε υφιστάμενα κτίρια, οι οποίες θα βασίζονται και στην εμπειρία που αποκτήθηκε από την υλοποίηση ανάλογων δράσεων κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.
- Ένας άλλος τομέας παρέμβασης είναι η προώθηση και αξιοποίηση της διάδοσης νέων τεχνολογιών στους τομείς της ζήτησης και προσφοράς ενέργειας, με σκοπό την ενίσχυση της εγχώριας επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.
- Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει επίσης να δοθεί και στον τομέα των μεταφορών, ειδικά με τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό υποδομών και οχημάτων. Σκοπός είναι να προωθηθούν τεχνολογίες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των οχημάτων, καθώς και χρήση εναλλακτικών καυσίμων, όπως το φυσικό αέριο και τα βιοκαύσιμα.

➤ Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση υποδομών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου

Η υλοποίηση έργων προς της κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης των υποδομών Φυσικού Αερίου και Ηλεκτρισμού, καθώς και η ολοκλήρωση της ένταξης της

χώρας στα μεγάλα διεθνή δίκτυα θα ενδυναμώσει το γεωστρατηγικό της ρόλο στον ενεργειακό χάρτη της ευρύτερης περιοχής και της Ευρώπης, συμβάλλοντας παράλληλα στην ενδυνάμωση και ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Ειδικότερα οι αναπτυξιακές προτεραιότητες στον συγκεκριμένο τομέα είναι οι εξής:

- Ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού σε φυσικό αέριο και διεξόδυσή του σε όλους τους τομείς κατανάλωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η διαφοροποίηση των πηγών προέλευσης του φυσικού αερίου, καθώς και η περαιτέρω ανάπτυξη της εγχώριας αγοράς υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) αποτελεί προτεραιότητα για τον τομέα της ενέργειας. Η υλοποίηση επενδύσεων σε υποδομές και η συμμετοχή σε διασυνοριακά έργα ενίσχυσης και κατασκευής αγωγών φυσικού αερίου, θα μετατρέψουν την Ελλάδα σε ενεργειακό κόμβο, συμβάλλοντας στην ασφάλεια εφοδιασμού και ενισχύοντας την εθνική οικονομία. Επιπλέον, θα δοθεί έμφαση στην κατασκευή νέων δικτύων διανομής φυσικού αερίου, με τη δημιουργία και νέων Επιχειρήσεων Παροχής Φυσικού Αερίου (ΕΠΑ), προκειμένου να προωθηθεί η διεξόδυση του φυσικού αερίου σε νέες περιοχές, στο πλαίσιο ενός περιφερειακού σχεδιασμού.
- Η ενίσχυση των ηλεκτρικών δικτύων, τόσο μέσω των διασυνοριακών διασυνδέσεων, όσο και στο εσωτερικό της χώρας, αποτελεί επίσης στόχο της εθνικής ενεργειακής πολιτικής. Στον τομέα αυτόν, προτεραιότητα αποτελεί η διασύνδεση του συνόλου σχεδόν των μη διασυνδεδεμένων νησιών (διασύνδεση όλων των νησιών των Κυκλάδων σε συνέχεια του έργου της διασύνδεσης των Κυκλάδων που υλοποιείται στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, διασύνδεση Κρήτης) με το ηπειρωτικό δίκτυο, καθώς και η περαιτέρω ενίσχυση του διασυνδεδεμένου συστήματος (εκσυγχρονισμός, ανάπτυξη καλωδιακών γραμμών, κατασκευή Κέντρων Υπερυψηλής Τάσης κ.λπ.).
- Επιπλέον, η ανάπτυξη έξυπνων δικτύων και μετρητών δύναται να συμβάλει σημαντικά στον προγραμματισμό και τον συντονισμό για την εξισορρόπηση της ζήτησης με την παραγωγή ενέργειας, καθώς θα δώσει τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων μηχανισμών αγοράς (π.χ. ευέλικτα ενεργειακά τιμολόγια, προγράμματα διαχείρισης φορτίου), συνεισφέροντας περαιτέρω στην επίτευξη εξοικονόμησης ενέργειας.

➤ Αποτελεσματική αξιοποίηση του δυναμικού ΑΠΕ και του δυναμικού συμπαραγωγής της χώρας

Η Ελλάδα εμφανίζει υψηλό δυναμικό για αξιοποίηση τεχνολογιών ΑΠΕ σε όλους τους τομείς τελικής κατανάλωσης. Μέχρι σήμερα η έμφαση έχει δοθεί σε τεχνολογίες με υψηλό βαθμό εμπορικής ωριμότητας (π.χ. αιολικά πάρκα, φωτοβολταϊκά, βιομάζα, μικρά υδροηλεκτρικά), οι οποίες έχουν προσελκύσει και υψηλό επενδυτικό ενδιαφέρον, κυρίως με την εγκατάσταση συστημάτων για ηλεκτροπαραγωγή. Ωστόσο, παρά το ιδιαίτερα έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον και την αδειοδοτική ωρίμανση των έργων, λόγω της οικονομικής συγκυρίας, υπάρχει σημαντική επιβράδυνση στην υλοποίηση των έργων. Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες στον τομέα των ΑΠΕ είναι οι εξής:

- Ενίσχυση επιχειρήσεων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, μέσω χρηματοδοτικών μέσων παροχής ρευστότητας, ώστε να αντιμετωπισθούν οι δυσκολίες που παρουσιάζονται στην πρόσβαση χρηματοδότησης και ιδιαίτερα σε κεφάλαια κίνησης.
- Αξιοποίηση των ΑΠΕ για την παραγωγή θερμικών φορτίων. Η χρηματοδότηση έργων για θερμική χρήση της βιομάζας και αξιοποίηση των θερμικών ηλιακών συστημάτων στον οικιακό τομέα, και δευτερευόντως στη βιομηχανία και στον τριτογενή τομέα, θεωρείται πολύ σημαντική, καθώς οι συγκεκριμένες τεχνολογίες έχουν διαχρονικά κατακτήσει ένα μερίδιο της αγοράς, το οποίο όμως ουσιαστικά υπολείπεται σημαντικά του δυναμικού προς αξιοποίηση.

- Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης, σε συνδυασμό με εφαρμογές τηλεθέρμανσης/τηλεψύξης σε περιοχές ειδικού ενδιαφέροντος όπως π.χ. σε βιομηχανικές περιοχές, σε περιοχές συγκέντρωσης και άλλων πλην βιομηχανικών δραστηριοτήτων, σε οικισμούς και αλλού, συμπεριλαμβανομένης της μικροσυμπαραγωγής και της τριπαραγωγής (παραγωγή ηλεκτρισμού, θερμότητας και ψύξης) π.χ. σε κτίρια του τριτογενούς τομέα.

➤ Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση υποδομών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου

Η υλοποίηση έργων προς της κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης των υποδομών Φυσικού Αερίου και Ηλεκτρισμού, καθώς και η ολοκλήρωση της ένταξης της χώρας στα μεγάλα διεθνή δίκτυα θα ενδυναμώσει το γεωστρατηγικό της ρόλο στον ενεργειακό χάρτη της ευρύτερης περιοχής και της Ευρώπης, συμβάλλοντας παράλληλα στην ενδυνάμωση και ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Ειδικότερα οι αναπτυξιακές προτεραιότητες στον συγκεκριμένο τομέα είναι οι εξής:

- Ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού σε φυσικό αέριο και διεύθυνσή του σε όλους τους τομείς κατανάλωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η διαφοροποίηση των πηγών προέλευσης του φυσικού αερίου, καθώς και η περαιτέρω ανάπτυξη της εγχώριας αγοράς υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) αποτελούν προτεραιότητα για τον τομέα της ενέργειας. Η υλοποίηση επενδύσεων σε υποδομές και η συμμετοχή σε διασυνοριακά έργα ενίσχυσης και κατασκευής αγωγών φυσικού αερίου θα μετατρέψουν την Ελλάδα σε ενεργειακό κόμβο, συμβάλλοντας στην ασφάλεια εφοδιασμού και ενισχύοντας την εθνική οικονομία. Επιπλέον, θα δοθεί έμφαση στην κατασκευή νέων δικτύων διανομής φυσικού αερίου, με τη δημιουργία και νέων Επιχειρήσεων Παροχής Φυσικού Αερίου (ΕΠΑ), προκειμένου να προωθηθεί η διεύθυνση του φυσικού αερίου σε νέες περιοχές, στο πλαίσιο ενός περιφερειακού σχεδιασμού.
- Η ενίσχυση των ηλεκτρικών δικτύων, τόσο μέσω των διασυνοριακών διασυνδέσεων όσο και στο εσωτερικό της χώρας, αποτελεί επίσης στόχο της εθνικής ενεργειακής πολιτικής. Στον τομέα αυτόν, προτεραιότητα αποτελεί η διασύνδεση του συνόλου σχεδόν των μη διασυνδεδεμένων νησιών (διασύνδεση όλων των νησιών των Κυκλάδων σε συνέχεια του έργου της διασύνδεσης των Κυκλάδων που υλοποιείται στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, διασύνδεση Κρήτης) με το ηπειρωτικό δίκτυο, καθώς και η περαιτέρω ενίσχυση του διασυνδεδεμένου συστήματος (εκσυγχρονισμός, ανάπτυξη καλωδιακών γραμμών, κατασκευή Κέντρων Υπερψηλής Τάσης κ.λπ.).
- Επιπλέον, η ανάπτυξη έξυπνων δικτύων και μετρητών δύναται να συμβάλει σημαντικά στον προγραμματισμό και τον συντονισμό για την εξισορρόπηση της ζήτησης με την παραγωγή ενέργειας, καθώς θα δώσει τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων μηχανισμών αγοράς (π.χ. ευέλικτα ενεργειακά τιμολόγια, προγράμματα διαχείρισης φορτίου), συνεισφέροντας περαιτέρω στην επίτευξη εξοικονόμησης ενέργειας.

➤ Αξιοποίηση Εγχώριων Πόρων

Έναν από τους σημαντικότερους στόχους ως προς την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού αποτελεί η μέγιστη δυνατή απεξάρτηση από τις εισαγωγές πετρελαίου. Στο πλαίσιο αυτό:

- Η εκμετάλλευση των εγχώριων αποθεμάτων υδρογονανθράκων αποτελεί προτεραιότητα για τη μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενα καύσιμα, ενώ η ολοκλήρωση των μελετών για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές της ελληνικής επικράτειας αναμένεται να

δώσει στοιχεία που θεωρούνται απαραίτητα για τις δυνατότητες κάλυψης των ενεργειακών αναγκών από εγχώρια αποθέματα.

Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι οι αναπτυξιακές προτεραιότητες στον τομέα της ενέργειας έχουν καθοριστεί από το ΥΠΕΚΑ με γνώμονα τα χαρακτηριστικά του εθνικού ενεργειακού συστήματος και τις ανάγκες που καταγράφονται στη χώρα.

Προσδοκώντας όμως ο τομέας της ενέργειας να αποτελέσει πυλώνα της οικονομικής ανάπτυξης, κρίνεται απαραίτητη η ενεργός εμπλοκή των περιφερειών στην αποδοτική αξιοποίηση των τοπικών ενεργειακών πόρων και ο σχεδιασμός έργων προτεραιότητας -με βάση τις τοπικές ανάγκες- στον τομέα της ενέργειας στα Περιφερειακά Αναπτυξιακά Προγράμματα.

Επιπλέον, η αξιοποίηση της εξειδικευμένης γνώσης των περιφερειών σε τοπικό επίπεδο και η συνεισφορά τους στο σχεδιασμό/διαχείριση και υλοποίηση δράσεων στον τομέα της ενέργειας αποτελεί προτεραιότητα του ΥΠΕΚΑ και κρίνεται επιβεβλημένη, ούτως ώστε να επιτευχθεί ο απαραίτητος συγκερασμός του οριζόντιου χαρακτήρα με την επιθυμητή χωρική των παρεμβάσεων. Η ενεργοποίηση της δυναμικής των περιφερειών και η ουσιαστική συμμετοχή τους στα προαναφερόμενα στάδια υλοποίησης δράσεων αποτελεί όχι μόνο ευθύνη και μέρος του αναπτυξιακού τους ρόλου, αλλά και ευκαιρία να συνδράμουν στην τοπική ανάπτυξη με την αξιοποίηση των τοπικών ενεργειακών πόρων που δεν πρέπει να απωλέσουν.

2.7 Θεσμική επάρκεια και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης στην άσκηση της χωρικής και περιβαλλοντικής πολιτικής

Η βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης, σε όλους τους τομείς θεωρείται από τις σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις που πρέπει να υλοποιήσει η χώρα, ώστε να προχωρήσει σε τροχιά ανάπτυξης. Συνεπώς, η μεταρρύθμιση αυτή αποτελεί σημαντική προτεραιότητα χρηματοδότησης της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Οι σχετικές προτεραιότητες για το ΥΠΕΚΑ συνοψίζονται στα εξής:

- Βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό), με τόνωση του επιτελικού ρόλου του ΥΠΕΚΑ και υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης Στρατηγικής Αποκέντρωσης Αρμοδιοτήτων (σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Περιφέρεια και Δήμου), στο πλαίσιο των συνταγματικών κατευθύνσεων)
- Αναβάθμιση και ενίσχυση, στο πλαίσιο του οργανογράμματος του ΥΠΕΚΑ, των σχετικών αρμοδιοτήτων του που συνδέονται με τις κοινοτικές υποχρεώσεις της χώρας και βελτίωση των αναγκαίων οριζόντιων ενδοδιοικητικών συνεργασιών μεταξύ των διακριτών, μέχρι σήμερα, τομέων περιβαλλοντικής πολιτικής (βιοποικιλότητα, δάση, ύδατα, παράκτιος χώρος κ.λπ.)
- Ενίσχυση των δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας του ανθρώπινου δυναμικού του ΥΠΕΚΑ και των στελεχών των αποκεντρωμένων διοικήσεων, που ασκούν ανάλογες αρμοδιότητες, - προσαρμογή στις διαρθρωτικές και θεσμικές αλλαγές
- Ανάπτυξη, προώθηση και εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, με στόχο τη μείωση της γραφειοκρατίας, σε τομείς όπως η περιβαλλοντική αδειοδότηση, και τη διευκόλυνση των επενδύσεων
- Ενίσχυση της διαβούλευσης και λήψη μέτρων για συστηματικότερη συμμετοχή των εταίρων και ενδιαφερόμενων και κοινωνικών φορέων κατά το στάδιο του σχεδιασμού και τη υλοποίησης πολιτικών.

Γι' αυτό, μεταξύ άλλων, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη συμμετοχή περιβαλλοντικών εταίρων (π.χ. μέσω της ορθής εφαρμογής της οδηγίας για τη στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων)

Στο πλαίσιο των διαδικασιών των **Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ)** θα μπορούσαν να εξεταστούν θέματα, όπως:

1. Ο σαφής καθορισμός του περιεχομένου των απαιτούμενων για την περιβαλλοντική αδειοδότηση μελετών, προς διευκόλυνση της διαδικασίας γνωμοδότησης των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων
2. Η θεσμοθέτηση της υποχρέωσης προσδιορισμού των περιβαλλοντικών επιδιώξεων (ποιότητας του περιβάλλοντος), των στόχων (για την επίτευξή της) και των δεικτών εκτίμησης της επίτευξής τους (%), βάσει των οποίων θα γίνεται η εκτίμηση των ΜΠΕ.
3. Η θεσμοθέτηση του περιεχομένου της Α.Π. οικ. 122343/19-01-2004 Εγκυκλίου του Γ.Γ. Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., στη βάση αντίστοιχων συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τα συνοδά ή επιμέρους έργα και δραστηριότητες πρόδρομων έργων και δραστηριοτήτων.
4. Η αποσυμφόρηση της διαδικασίας μεμονωμένων περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, με ενίσχυση του χωροταξικού σχεδιασμού και με προώθηση της διαδικασίας θεσμοθέτησης υποδοχέων για τη χωροθέτηση συμβατών μεταξύ τους δραστηριοτήτων, σε συνδυασμό με τη χορήγηση κινήτρων προσανατολισμού των επενδύσεων εντός των υποδοχέων αυτών, στοχεύοντας ιδίως στην ενίσχυση της χωρικής συνοχής, την προστασία του περιβάλλοντος και την ασφάλεια των επενδύσεων
5. Η θεσμοθέτηση ελέγχου παρακολούθησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κατά τη φάση της κατασκευής και λειτουργίας, όταν πρόκειται για έργα, και κατά τη φάση της λειτουργίας, όταν πρόκειται για δραστηριότητες, από τον ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ που θα ορίζεται από τη Μ.Π.Ε. (Επίβλεψη) - Ορισμός Υπευθύνου Εφαρμογής.
6. Η αξιολόγηση των τεχνικών μελετών, που αναφέρονται στη Μ.Π.Ε από την αδειοδοτούσα υπηρεσία ή αρμόδια επιτροπή, πριν εγκριθούν οι περιβαλλοντικοί όροι.
7. Η επιστημονική επάρκεια των Μελετητών - Οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε) πρέπει να συντάσσονται από επιστήμονες σχετικού γνωστικού αντικείμενου – προδιαγραφές σχετικού Μητρώου
8. Μηχανισμοί για την αποκατάσταση: Προγράμματα - Μελέτες αποκατάστασης ρυπασμένων περιοχών – εφαρμογή της οδηγίας περιβαλλοντικής ευθύνης με βάση την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Στο πλαίσιο των διαδικασιών της **Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ)** θα μπορούσαν να εξεταστούν θέματα, όπως:

1. Η διευκρίνιση, εντός των ίδιων νομοθετικών ρυθμίσεων (και όχι με μετέπειτα εγκύκλιο), της μη απαλλαγής των έργων και δραστηριοτήτων που προκύπτουν από τα Σχέδια ή Προγράμματα (με εγκεκριμένη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ΣΜΠΕ) από την υποχρέωση υποβολής ΜΠΕ. Επίσης, διευκρίνιση για τη μη απαλλαγή από την υποχρέωση υποβολής επιμέρους ΜΠΕ των συνοδών του κυρίως έργου (με εγκεκριμένη ΜΠΕ) έργων
2. Η θέσπιση αντισταθμιστικών κατάλληλων μέτρων για την υλοποίηση του σχεδιασμού
3. Η θεσμοθέτηση της υποχρέωσης προσδιορισμού των περιβαλλοντικών επιδιώξεων (ποιότητας του περιβάλλοντος), των στόχων (για την επίτευξή της) και των δεικτών εκτίμησης της επίτευξής τους (%), βάσει των οποίων θα γίνεται η εκτίμηση (ΣΠΕ)
4. Η υιοθέτηση των κριτηρίων της σχετικής Οδηγίας 2001/42/Ε.Ε. (παράρτημα ΙΙ) για την εκτίμηση της σοβαρότητας των επιπτώσεων στο περιβάλλον, οι οποίες δεν έχουν συμπεριληφθεί στη ΚΥΑ για τις ΣΜΠΕ
5. Η εξειδίκευση των τεχνικών προδιαγραφών εκπόνησης των ΣΜΠΕ με πρόσθετες περιβαλλοντικές πληροφορίες (περιεχόμενο), ως απαραίτητη προϋπόθεση για την εξασφάλιση της απαιτούμενης ποιότητας του περιεχομένου των μελετών αυτών
6. Η δημιουργία μηχανισμού ελέγχου για τη διαπίστωση ότι υπάρχει συνάρτηση των υποδείξεων των εγκεκριμένων ΣΜΠΕ σχεδίων και προγραμμάτων με τις ΜΠΕ και με τα Τεχνικά Δελτία Ένταξης των υποκείμενων έργων και δραστηριοτήτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - Συνοπτική περιγραφή των βασικών σταδίων της διαδικασίας προετοιμασίας και συμμετοχής των εταιρών στο σχεδιασμό

Τον Δεκέμβριο του 2011, με απόφαση του γενικού Γραμματέα ΥΠΕΚΑ, συστάθηκε και συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας για την προετοιμασία των θέσεων του ΥΠΕΚΑ, στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων για τις δημοσιονομικές προοπτικές και τους Κανονισμούς της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020. Κατά την συνάντηση της Ομάδας έγινε:

- ενημέρωση για την πορεία κατάρτισης των Κανονισμών και τα βασικά νέα σημεία της «αρχιτεκτονικής» της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020,
- συνοπτική παρουσίαση και συζήτηση επί των κύριων σημείων των Κανονισμών, που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για το ΥΠΕΚΑ και
- αναφορά στη θεματική συγκέντρωση, που αφορά στους 11 θεματικούς στόχους, προκειμένου να υπάρξει συμβολή του κάθε ταμείου στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για «έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη».

Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στις αιρεσιμότητες (conditionalities) ή χρηματοδότηση «υπό προϋποθέσεις».

Μετά την αποστολή της 1ης εγκυκλίου, για το σχεδιασμό και την κατάρτιση του Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της περιόδου 2014-2020, προς τις Ειδικές Υπηρεσίες από το ΥΠ.Α.Α.Υ.Μ.&Δ και στο πλαίσιο του χρονοδιαγράμματος που αναφέρεται σε αυτή, το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ, αρμόδια επισπεύδουσα Υπηρεσία: Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων-ΕΥΣΠΕΔ) απέστειλε κείμενο προτάσεων για τον Τομέα Περιβάλλοντος στο ΥΠ.Α.Α.Υ.Μ.&Δ., ως συμβολή του στη διαμόρφωση των κατευθύνσεων Εθνικής Αναπτυξιακής Πολιτικής 2014-2020.

Για τη διαμόρφωση του κειμένου αυτού ζητήθηκαν και ελήφθησαν υπόψη οι απόψεις των αρμόδιων υπηρεσιών και των εποπτευόμενων φορέων του ΥΠΕΚΑ, της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ), της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος "Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013", της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ "Αλιεία, της ΕΥΔ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α., του Χρηματοδοτικού Μέσου Life+, του Πράσινου Ταμείου και των Ενδιάμεσων Διαχειριστικών Αρχών των 13^{ων} Διοικητικών Περιφερειών.

Επίσης, σε ανταπόκριση της 1^{ης} εγκυκλίου η Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής του ΥΠΕΚΑ κατέθεσε κείμενο με τίτλο «Αναπτυξιακός Προγραμματισμός Τομέα Ενέργειας – Περίοδος 2014-2020».

Στο διάστημα που μεσολάβησε μέχρι την αποστολή της 2^{ης} εγκυκλίου από το ΥΠ.Α.Α.Υ.Μ.&Δ, για την υποστήριξη των διαδικασιών του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Περιόδου 2014-2020, καθώς και την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των αιρεσιμότητων που αφορούν στο περιβάλλον, συστάθηκαν στο ΥΠΕΚΑ, με απόφαση του Αν. Υπουργού, οκτώ (8) Θεματικές Ομάδες Εργασίας (ΘΟΕ) (οι οποίες συγκροτήθηκαν με απόφαση της Γενικής Γραμματέως ΥΠΕΚΑ), στους τομείς:

1. Πρόληψης Κινδύνου - Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή
2. Στερεών Αποβλήτων
3. Υδατικών Πόρων
4. Ενέργειας
5. Χωροταξικού Σχεδιασμού και Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης - Αστικής αναζωογόνησης
6. Φυσικού Περιβάλλοντος - Βιοποικιλότητας και Δασών

7. Επιχειρηματικότητας, Εφαρμοσμένης Έρευνας και Καινοτομίας στον Τομέα του Περιβάλλοντος και
8. Εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας, όσον αφορά στην Εκτίμηση Περιβαλλοντικού Αντικτύπου (ΕΠΑ) και τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (ΣΠΕ).

Οι ΘΟΕ θα λειτουργήσουν έως την έγκριση της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Στο πλαίσιο της λειτουργίας των Θεματικών Ομάδων Εργασίας διοργανώθηκε, σε ολομέλεια, η 1η συνεδρίαση των ΘΟΕ, όπου παρουσιάστηκαν βασικά κείμενα (σχέδια κανονισμών, εγκύκλιοι, έγγραφα των Υπουργείων Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος), καθώς και τα δεδομένα, στα οποία θα πρέπει να βασιστεί η δουλειά των ΘΟΕ, τόσο από την άποψη της ουσίας (αντικείμενο ΘΟΕ και παραδοτέα) όσο και της διαδικασίας (συνεδριάσεις Ομάδων και χρονοδιάγραμμα εργασιών).

Στη συνέχεια συνεδρίασαν και οι 8 ΘΟΕ, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εργασιών που είχε ορισθεί. Με βάση τις προτάσεις που κατατέθηκαν στις αντίστοιχες συνεδριάσεις διατυπώθηκαν από τους συντονιστές, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των ΘΟΕ, τα κείμενα θέσεων-προτάσεων της κάθε ΘΟΕ. Τα κείμενα αυτά, όπως διαμορφώθηκαν κατόπιν επεξεργασίας και των προτάσεων φορέων και σχολίων της δημόσιας διαβούλευσης, χρησιμοποιηθήκαν για την κατάρτιση των προτάσεων στους Τομείς πολιτικής αρμοδιότητας ΥΠΕΚΑ (αφού λήφθηκαν υπόψη οι συνοπτικές κατευθύνσεις εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής στον τομέα του περιβάλλοντος, της ενέργειας και της κλιματικής αλλαγής, όπως αυτές αναφέρονται στις παραγράφους 3.3.3 και 3.3.4.2 της 2^{ης} εγκυκλίου, καθώς και οι προδιαγραφές του 5^{ου} κεφαλαίου της ίδιας εγκυκλίου).

Επίσης, για την υλοποίηση των αιρεσιμοτήτων, οι οποίες προβλέπονται στο Γενικό Κανονισμό των Ταμείων, το ΥΠΕΚΑ έχει λάβει μέρος σε συναντήσεις εργασίας στο ΥΠ.Α.Α.Υ.Μ.&Δ., με σκοπό την έγκαιρη αντιμετώπιση θεμάτων για την εκπλήρωση των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων (θεματικών και γενικών) που αφορούν στο Περιβάλλον. Επιπλέον, έχει ενεργοποιήσει τις καθ' ύλην αρμόδιες, για την εκπλήρωση των αιρεσιμοτήτων, υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ και σε σειρά συσκέψεων με αυτές έχει βελτιωθεί αισθητά ο προγραμματισμός για την κάλυψη των αιρεσιμοτήτων.

Το ΥΠΕΚΑ συμμετείχε στην Ημερίδα και Σεμινάριο για το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο 2014-2020, που διοργανώθηκε στις 14/11/2012, στο Ξενοδοχείο Caravel της Αθήνας, με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ, με στόχο να ενημερωθούν οι εκπρόσωποι των περιφερειών, των αρμόδιων υπουργείων, καθώς και των κυριότερων κοινωνικών και οικονομικών εταίρων, για τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και για το νέο κανονιστικό πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Το ΥΠΕΚΑ, επίσης, συμμετείχε στο 1ο Εθνικό Αναπτυξιακό Συνέδριο για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, που διοργανώθηκε στο πλαίσιο του σχεδιασμού της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, καθώς και σε επτά (7) από τα 13 Περιφερειακά Συνέδρια και συγκεκριμένα στα Περιφερειακά Συνέδρια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Βορείου Αιγαίου, Θεσσαλίας, Κρήτης και Αττικής. Επίσης, συμμετείχε σε Συνάντηση Εργασίας στο Περιφερειακό Συμβούλιο Θεσσαλίας αναφορικά με την προετοιμασία σύνταξης του 2ου παραδοτέου της Περιφέρειας Θεσσαλίας για τον άξονα αναπτυξιακής στρατηγικής «Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον» (ενότητα 3.3.3), με βάση το 5ο κεφάλαιο της 2ης Εγκυκλίου.

Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, που αποτελεί συστατικό στοιχείο των διαδικασιών σχεδιασμού για την κατάρτιση των προγραμματικών κειμένων πολιτικής, για

την περίοδο 2014-2020, το ΥΠΕΚΑ διοργάνωσε Αναπτυξιακό Συνέδριο για να παρουσιαστούν οι θέσεις του στους τομείς του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας και της Κλιματικής Αλλαγής και να κατατεθούν σχετικές απόψεις, στο πλαίσιο αντίστοιχων συζητήσεων.

Το αναπτυξιακό Συνέδριο του ΥΠΕΚΑ, που διεξήχθη στις 21 Μαΐου 2013, με μεγάλη συμμετοχή συνέδρων, αποτέλεσε ένα ακόμη βήμα στο πλαίσιο του σχεδιασμού της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Στο Συνέδριο συμμετείχαν εκπρόσωποι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από Υπουργεία και Περιφέρειες, από Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα, εκπρόσωποι της τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και εκπρόσωποι αναπτυξιακών και επιχειρηματικών φορέων και ΜΚΟ.

Περίληψη των συμπερασμάτων του Αναπτυξιακού Συνεδρίου του ΥΠΕΚΑ για την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020, καθώς και τα αναλυτικά πρακτικά αυτού βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου, www.ypeka.gr, μαζί με όλα τα σχετικά κείμενα, χρήσιμα έγγραφα και αναλυτικές πληροφορίες.

Πρώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας

Σύμφωνα με την πρόταση κανονισμού κοινών διατάξεων τα κράτη - μέλη και η Επιτροπή διασφαλίζουν την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων υλοποίησης των Ταμείων. Επίσης, λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των Ταμείων και, ειδικότερα, της πρόσβασης σε αυτά. Ειδικότερα, η δυνατότητα πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες αποτελεί ένα από τα κριτήρια που πρέπει να τηρούνται κατά τον καθορισμό επιχειρήσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις διάφορες φάσεις υλοποίησης.

Για την προαγωγή της ισότητας των δύο φύλων και την αποτροπή διακρίσεων λαμβάνονται μέτρα όπως:

- Η ισόρροπη, κατά το δυνατόν, συμμετοχή ανδρών και γυναικών στις επιτροπές παρακολούθησης των προγραμμάτων και η εκπροσώπηση σε αυτές κρατικών αρχών που είναι αρμόδιες για θέματα ισότητας, καθώς και κοινωνικών οργανώσεων ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, Δίκτυο ROM κ.λπ.).
- Η δημοσιοποίηση των προγραμμάτων και των ειδικότερων δράσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, ώστε να διασφαλίζεται ευρύτερη δυνατότητα πρόσβασης στην κοινοτική συγχρηματοδότηση.
- Η χρήση εξειδικευμένων κριτηρίων προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρίες κατά την διαδικασία επιλογής πράξεων για συγχρηματοδότηση.

Επισημαίνεται ότι οι στόχοι και προτεραιότητες στους τομείς του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας και της Κλιματικής Αλλαγής θα περιλαμβάνουν ενσωματωμένες τις αρχές της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, με σκοπό ο οποιοσδήποτε σχετικός στόχος / μέτρο / προτεραιότητα να μελετηθεί και να υλοποιηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση όλων των κατηγοριών των ατόμων με αναπηρία, με οποιαδήποτε ιδιότητα τα άτομα αυτά συσχετίζονται με τους εν λόγω στόχους / μέτρα / προτεραιότητες.

Στόχοι οριζόντιων πολιτικών

Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου, όσον αφορά στην κλιματική αλλαγή, θα μπορούσε να επιδιωχθεί συμπληρωματικότητα και συντονισμός με το πρόγραμμα LIFE, και ιδίως με τα ολοκληρωμένα έργα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Το ΕΚΤ μπορεί να συμπληρώσει τις δραστηριότητες σε αυτόν τον τομέα με μέτρα επικεντρωμένα στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, όσον αφορά στην πρόληψη και τη διαχείριση των κινδύνων.

Το ΕΓΤΑΑ μπορεί να συμπληρώσει τις δραστηριότητες σ' αυτόν τον τομέα ενσωματώνοντας τις ανάγκες προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις υπηρεσίες παροχής γεωργικών συμβουλών, μεταφοράς γνώσεων και δράσεων πληροφόρησης.

Οι δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θα πρέπει να στηριχθούν

- στον οριζόντιο συντονισμό των πολιτικών μετριασμού αλλά και προσαρμογής στους τομείς όπως: η γεωργία και τα δάση, η υγεία, οι παράκτιες δραστηριότητες, η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες, τα χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα, η ενέργεια, ο τουρισμός, οι υποδομές και οι υδάτινοι πόροι
- στη συμπλήρωση κενών των δεδομένων και των γνώσεων και στην εξεύρεση κατάλληλων εργαλείων μοντελοποίησης για την πληρέστερη κατανόηση περίπλοκων ζητημάτων που αφορούν περιβαλλοντικές αλλαγές, όπως η κλιματική αλλαγή
- στην ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και την ενσωμάτωση της προσαρμογής σε όλους του τομείς, ως κοινωνικά εργαλεία, τα οποία θα λειτουργήσουν από κοινού με τη συμμετοχή και ενεργοποίηση των πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 -Θεματικοί Στόχοι & σύνοψη κύριων αναμενόμενων αποτελεσμάτων-Προτεινόμενες επενδυτικές προτεραιότητες, Ειδικό Στόχοι και Δράσεις

4.1 Στερεά απόβλητα

Θεματικός Στόχος 6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των Πόρων

Επενδυτική προτεραιότητα: Αντιμετώπιση των σημαντικών αναγκών για επενδύσεις στον τομέα των απορριμμάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ευρωπαϊκού περιβαλλοντικού κεκτημένου (ΕΤΠΑ και ΤΣ)

Ειδικό Στόχοι:

- Πρόληψη/Μείωση παραγωγής αποβλήτων
- Εκτροπή Βιοαποδομήσιμου Κλάσματος των Αστικών Αποβλήτων (ΒΑΑ) από τη Υγειονομική Ταφή και επεξεργασία του πριν την τελική διάθεση
- Μείωση ποσοτήτων αποβλήτων που διατίθενται σε ΧΥΤΑ
- Προώθηση ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας με χωριστή συλλογή αποβλήτων, έτσι ώστε, μέχρι το 2015, να υπάρχει χωριστή συλλογή για χαρτί, μέταλλο, πλαστικό και γυαλί
- Αύξηση επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης αποβλήτων από τα νοικοκυριά και αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)
- Χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων (στόχος οδηγίας 2008/98/ΕΚ)
- Αποτελεσματική και ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων
- Ολοκληρωμένη Διαχείριση Μη Επικινδύνων Βιομηχανικών Αποβλήτων
- Αποκατάσταση ρυπασμένων χώρων

Τύποι Δράσεων

- Προώθηση οικιακής κομποστοποίησης και επαναχρησιμοποίησης
- Ενίσχυση συστημάτων συλλογής και μεταφοράς ανακυκλώσιμων υλικών (υποδομές ανά ρεύμα: χαρτί, γυαλί, μέταλλο, πλαστικό)
- Συστήματα συλλογής βιοαποβλήτων
- Ανάπτυξη ή/και δημιουργία νέων συστημάτων διαλογής στην πηγή αποβλήτων - Πράσινα Σημεία
- Μονάδες επεξεργασίας βιοποδομήσιμων αστικών αποβλήτων
- Δράσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων σε νησιά
- Ολοκλήρωση και συμπλήρωση υποδομών ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, με βάση τους ΠΕΣΔΑ
- Ανάπτυξη και επέκταση συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης και ανακύκλωσης αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων
- Μονάδες Διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων (βιομηχανικών, νοσοκομειακών κ.λπ.)
- Πρότυπες περιβαλλοντικές αποκαταστάσεις ρυπασμένων χώρων, στο πλαίσιο ολοκληρωμένων εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων ή/και αποκατάσταση εγκαταλελειμμένων ρυπασμένων χώρων και περιοχών. Ολοκληρωμένη διαχείριση Μη επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων.

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Πολίτες, κάτοικοι περιοχών όπου υπάρχουν ρυπασμένοι χώροι.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Υπουργεία, Περιφέρειες, ΟΤΑ, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ κ.λπ..

Επενδυτική προτεραιότητα: Προώθηση των καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής προστασίας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων στους τομείς των απορριμμάτων, του νερού, της προστασίας του εδάφους και για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (ΕΤΠΑ)

Ειδικοί Στόχοι

- Ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών για τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας των πόρων
- Ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνολογιών αιχμής που συνδράμουν στην αειφόρο διαχείριση του περιβάλλοντος και των περιβαλλοντικών πόρων
- Προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στη βάση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης
- Πρότυπη αποκατάσταση ή/και αξιοποίηση ρυπασμένων από απόβλητα χώρων

Τύποι Δράσεων:

- Εγκαταστάσεις διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων με τεχνολογίες αιχμής
- Εγκαταστάσεις διαχείρισης μη επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων με τεχνολογίες αιχμής
- Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, προκειμένου να καλυφθεί το έλλειμμα σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας/αξιοποίησης ασφαλούς διάθεσης επικίνδυνων αποβλήτων
- Ανάπτυξη δικτύου επισκευών και προώθησης μεταχειρισμένων προϊόντων για επαναχρησιμοποίηση
- Ανάπτυξη δευτερογενούς τομέα ανακύκλωσης
- Ενίσχυση κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον Τομέα Επαναχρησιμοποίησης/ Πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και Ανακύκλωσης
- Ενέργειες προώθησης πράσινων δημοσίων συμβάσεων
- Πρότυπες περιβαλλοντικές αποκαταστάσεις ρυπασμένων χώρων από δραστηριότητες διαχείρισης αποβλήτων με ανάκτηση υλικών ή/και άλλου είδους αξιοποίηση πόρων ή χρήσεων γης

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Πολίτες, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Επιχειρήσεις του τομέα της διαχείρισης αποβλήτων

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Υπουργεία, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, ΦοΣΔΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Επιχειρήσεις του τομέα της διαχείρισης αποβλήτων κ.λπ..

Επενδυτική προτεραιότητα: Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας σε τομείς που σχετίζονται με το περιβάλλον και την ενέργεια (ΕΚΤ)

Ειδικός Στόχος: Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον τομέα των αποβλήτων

Τύποι Δράσεων:

- Προώθηση του θεσμού της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση - Ενίσχυση και βελτίωση της υποδομής των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

- Προώθηση προγραμμάτων – σχολικών δραστηριοτήτων με επισκέψεις σε ΚΠΕ και σε χώρους – εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων.
- Δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τομέα της επαναχρησιμοποίησης υλικών / συσκευών κ.λπ. και της ανακύκλωσης αποβλήτων
- Δράσεις κατάρτισης στον τομέα της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Αυτοαπασχολούμενοι, άνεργοι, επιστήμονες, τεχνικοί, εργατικό δυναμικό, Μαθητές / Εκπαιδευτικοί.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Υπουργείο Παιδείας, Σχολικές Μονάδες, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ κ.λπ.

4.2 Υδατικοί Πόροι

Θεματικός Στόχος 6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των Πόρων

Επενδυτική προτεραιότητα: Αντιμετώπιση των σημαντικών αναγκών για επενδύσεις στον τομέα των απορριμμάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ευρωπαϊκού περιβαλλοντικού κεκτημένου (ΕΤΠΑ και ΤΣ)

Ειδικός Στόχος: Ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ

Τύποι Δράσεων:

- Εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων προστασίας και διαχείρισης που προκύπτουν από τα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας
- Παρακολούθηση και καταγραφή της κατάστασης (ποιότητα, ποσότητα, πιέσεις, χρήση) των υδάτων της χώρας
- Βελτίωση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση του νερού (Υποστήριξη και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών ύδατος, προώθηση και ενίσχυση τεχνολογιών για την αποδοτική και αειφόρο χρήση του ύδατος, εφαρμογή ορθών περιβαλλοντικά πρακτικών/τεχνολογιών με στόχο τη βιώσιμη διαχείριση των νερών και τη μείωση της απόρριψης ρύπων από σημειακές και διάχυτες πηγές, ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασιών εκτίμησης οικοχωρητικότητας υδατικών συστημάτων για τη χωροθέτηση επενδύσεων κ.λπ.)

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Το σύνολο του μόνιμου και παραθεριστικού πληθυσμού της χώρας και των κατοίκων των διασυνοριακών Λεκανών Απορροής ποταμών, επιχειρήσεις στον τομέα του τουρισμού, της γεωργίας, βιομηχανίας ως χρήστες υδατικών πόρων κ.λπ.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Κεντρική Δημόσια Διοίκηση (αρμόδια Υπουργεία: ΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ), Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

Μεγάλα έργα

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ ΕΠΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΛΙΜΝΗΣ ΚΑΡΛΑΣ: αντιμετωπίζει προβλήματα ολοκλήρωσης εντός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

Ειδικός Στόχος: Διασφάλιση καλής ποιότητας των υδάτων κολύμβησης

Τύποι Δράσεων:

- Παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων των ακτών κολύμβησης
- Εφαρμογή μέτρων διατήρησης καλής ποιότητας των υδάτων των ακτών κολύμβησης (Ανάπτυξη και εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων και εργαλείων για τη μείωση της ρύπανσης σε παράκτια υδάτινα σώματα τα οποία υφίστανται σημαντικές πιέσεις, για την αποτροπή της απόρριψης ρυπαντικών φορτίων, για τυχόν αλλαγές χρήσεις σε ύδατα κολύμβησης, για περιστατικά βραχυπρόθεσμης ρύπανσης και για υποβάθμιση της ποιότητας των υδάτων)
- Μητρώο Ταυτοτήτων των ακτών κολύμβησης (Συντονισμός, Λειτουργία, Αναβάθμιση, επέκταση, συνεχής και αδιάλειπτη ενημέρωση και περιοδική επικαιροποίηση της διαδραστικής δικτυακής εφαρμογής του Μητρώου ταυτοτήτων των ακτών κολύμβησης,

ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων αναδιαμόρφωσης του δικτύου παρακολούθησης των υδάτων κολύμβησης, υποστήριξη, συντήρηση, ενημέρωση ιστοτόπων που σχετίζονται με το Μητρώο, διασύνδεση με το Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος και το διαδικτυακό τόπο γεωχωρικών δεδομένων της δημόσιας διοίκησης, υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης κοινού)

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Το σύνολο του μόνιμου και παραθεριστικού πληθυσμού της χώρας στις παράκτιες περιοχές, Δημόσιες υπηρεσίες / αρχές με αρμοδιότητα στη διαχείριση και παρακολούθηση παραμέτρων υγιεινής και ασφάλειας στις ακτές κολύμβησης, τουριστικές επιχειρήσεις κ.λπ..

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Κεντρική Δημόσια Διοίκηση (ΥΠΕΚΑ/ Ειδική Γραμματεία Υδάτων), Υπ. Εσωτερικών, Περιφέρειες

Ειδικός στόχος: Προστασία του περιβάλλοντος από τα αστικά λύματα

Τύποι Δράσεων

- Επέκταση και εκσυγχρονισμός συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων
 - Ολοκλήρωση υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων (ΕΕΛ) για την κάλυψη των υπολειπόμενων οικισμών Β' προτεραιότητας (πληθυσμός > 15.000 ι.π. και διάθεση σε κανονικό αποδέκτη) και Γ' προτεραιότητας (πληθυσμός 2.000 - 15.000 ι.π.) που απαιτούνται από την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ
 - Ορθολογική διαχείριση και Υποδομές συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων σε μικρότερους οικισμούς (με πληθυσμό αιχμής <2.000 ΜΙΠ)
 - Παρακολούθηση της λειτουργίας και βελτίωση της λειτουργικότητας των υφιστάμενων μονάδων επεξεργασίας αστικών λυμάτων
 - Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός Εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων για την επίτευξη ποιοτικών χαρακτηριστικών εξόδου
 - Έργα Διαχείρισης και ασφαλούς διάθεσης ιλύος (με βάση το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης της ιλύος).

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Το σύνολο του μόνιμου και παραθεριστικού πληθυσμού της χώρας, τουριστικές επιχειρήσεις κ.λπ.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Κεντρική Δημόσια Διοίκηση (ΥΠΕΚΑ/ Ειδική Γραμματεία Υδάτων), Υπ. Εσωτερικών, Περιφέρειες, ΟΤΑ, ΔΕΥΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

Μεγάλα έργα

Τα έργα συλλογής επεξεργασίας και διάθεσης των υπολειπόμενων οικισμών Β' προτεραιότητας της ΒΑ Αττικής (5 οικισμοί: Αρτέμιδα, Ραφήνα, Κορωπί, Νέα Μάκρη, Μαρκόπουλο) χαρακτηρίζονται ως Μεγάλα Έργα, μέρος των οποίων θα μεταφερθεί στην επόμενη προγραμματική περίοδο.

Ειδικός Στόχος: Αποδοτική χρήση υδατικών αποθεμάτων για τη βελτίωση της επάρκειας και της ποιότητας του νερού

Τύποι Δράσεων

- Μείωση απωλειών από συστήματα αποθήκευσης, υδροληψίας και διανομής ύδατος
 - Ανάπτυξη συστημάτων ελέγχου διαρροών σε δομές ταμίευσης, σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας και συστήματα υδροληψίας, καθώς και σε δίκτυα μεταφοράς και διανομής ύδατος
 - Δράσεις για τον προσδιορισμό των ορίων των συνολικών απολήψεων από υδατικά συστήματα και τη δημιουργία εργαλείων και δομών παρακολούθησης και ελέγχου εφαρμογής τους
 - Ανάπτυξη εργαλείων καθορισμού κατώτατων και ανώτατων ορίων των αναγκαίων ποσοτήτων ύδατος, σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού για όλες τις χρήσεις
 - Ενίσχυση εγκατάστασης καταγραφικών συστημάτων απολήψεων νερού για όλες τις χρήσεις νερού, καθώς και ενίσχυση της παρακολούθησης και των ελέγχων των συστημάτων αυτών
 - Αποκατάσταση, επέκταση, εκσυγχρονισμός λειτουργίας εγκαταστάσεων και δικτύων ύδρευσης και άρδευσης, με στόχο τον περιορισμό απωλειών
- Εξοικονόμηση ύδατος και βελτίωση της ποιότητας αυτού
 - Ανάπτυξη και ενίσχυση υποδομών για την εξασφάλιση της επάρκειας του νερού για όλες τις χρήσεις. (Υποδομές συλλογής, μεταφοράς, αποθήκευσης, επεξεργασίας και διανομής νερού, με ειδική μέριμνα για προβληματικές περιοχές, π.χ. νησιά όπου υπάρχει έλλειψη νερού και αύξηση ζήτησης κατά την τουριστική περίοδο)
 - Εφαρμογή συστημάτων αφαλάτωσης για την ικανοποίηση αναγκών σε νησιωτικές ή παράκτιες περιοχές με ειδικές τοπικές και κλιματικές συνθήκες
 - Προώθηση και ενίσχυση μέσων και πρακτικών εξοικονόμησης νερού (στην οικιακή, αγροτική, τουριστική και βιομηχανική χρήση)
 - Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων (οικιακών, αστικών ή βιομηχανικών λυμάτων σύμφωνα με την ΚΥΑ 145116/2011).
 - Εφαρμογή έργων τεχνητού εμπλουτισμού υπόγειων υδροφορέων με στόχο την άμβλυνση ποσοτικών και ποιοτικών προβλημάτων, που προκύπτουν από την υπερεκμετάλλευση υπόγειων νερών
 - Πλήρης εφαρμογή της πολιτικής τιμολόγησης του νερού σε όλες τις χρήσεις
 - Ανάπτυξη δράσεων, εργαλείων και έργων για τη διαχείριση λειψυδρίας, ξηρασίας, για τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης της ζήτησης ύδατος, καθώς και τη Σύνταξη / Επικαιροποίηση Γενικών Σχεδίων Ύδρευσης (Masterplan) και Σχεδίων Ασφάλειας πόσιμου νερού.

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Το σύνολο των χρηστών νερού της χώρας (οικιακή, αγροτική, τουριστική, βιομηχανική και άλλες χρήσεις), Επιχειρήσεις, κ.λπ.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Κεντρική Δημόσια Διοίκηση (Υπουργεία), Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, ΔΕΥΑ, ΝΔΠΠ, ΝΠΙΔ, Επιχειρήσεις.

Ειδικός Στόχος: Προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος / Εφαρμογή Οδηγίας Πλαισίου για τη θαλάσσια στρατηγική

Τύποι Δράσεων

- Κατάρτιση / Αναθεώρηση και εφαρμογή Προγραμμάτων Μέτρων
- Παρακολούθηση και καταγραφή της κατάστασης των θαλάσσιων υποπεριοχών / Επικαιροποίηση δικτύου παρακολούθησης

- Ανάπτυξη, Λειτουργία, Αναβάθμιση, επέκταση της Εθνικής Βάσης Δεδομένων, όπου θα εισάγονται και επικαιροποιούνται τα αποτελέσματα παρακολούθησης, Υποστήριξη, συντήρηση, ενημέρωση ιστοτόπων που σχετίζονται με την Εθνική Βάση Δεδομένων, Διασύνδεση της Εθνικής Βάσης Δεδομένων με το Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος και το διαδικτυακό τόπο γεωχωρικών δεδομένων της ευρύτερης δημόσιας διοίκησης, κ.λπ.
- Υποστηρικτικές δράσεις όπως: Ενίσχυση του συντονισμού των θαλάσσιων στρατηγικών της χώρας με εκείνες των όμορων κρατών σε κάθε θαλάσσια υποπεριοχή. Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των θαλάσσιων πόρων, Υποστήριξη και ενίσχυση τεχνογνωσίας των φορέων με αρμοδιότητα στη διαχείριση θαλάσσιων υδάτων και πόρων, κ.λπ.
- Θέσπιση και προώθηση θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού
- Θέσπιση και προώθηση ολοκληρωμένης διαχείρισης παράκτιων ζωνών.

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Το σύνολο του πληθυσμού και των οικονομικών δραστηριοτήτων στις παράκτιες και ημιοικονομικές περιοχές (άμεσα), αλλά και της ενδοχώρας (έμμεσα).

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Κεντρική Δημόσια Διοίκηση (Υπουργεία), Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, κ.λπ.

Επενδυτική προτεραιότητα: Προώθηση των καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής προστασίας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων στους τομείς των απορριμμάτων, του νερού, της προστασίας του εδάφους και για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (ΕΤΠΑ)

Ειδικός Στόχος: Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής προστασίας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων στον τομέα του ύδατος.

Τύποι Δράσεων

- Προώθηση και Στήριξη καινοτόμων τεχνολογιών για δράσεις εξοικονόμησης νερού
- Προώθηση και ενίσχυση μέσω και πρακτικών Εξοικονόμησης Νερού (στον οικιακό, αγροτικό, βιομηχανικό και τουριστικό τομέα)
- Προώθηση και Στήριξη καινοτόμων τεχνολογιών για δράσεις επεξεργασίας και επαναχρησιμοποίησης νερού (ανάπτυξη συστημάτων ή διεργασιών για την ανάκτηση της ενέργειας ή τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, χρήση νέων τεχνολογιών στο στάδιο κατασκευής ή εκσυγχρονισμού εγκαταστάσεων)
- Στήριξη της επιχειρηματικότητας και συμπράξεων δημοσίου / ιδιωτικού τομέα για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην ανάπτυξη πρότυπων μονάδων επεξεργασίας λυμάτων, μονάδων παραγωγής και διανομής πόσιμου νερού, στη λειτουργική και ενεργειακή αναβάθμιση υφισταμένων εγκαταστάσεων, στη διαχείριση διαρροών σε δίκτυα ύδρευσης και άρδευσης, στη πρόληψη κινδύνων από πλημμύρες, στην ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιων ζωνών, στην ανάκτηση ενέργειας κ.λπ.
- Ανάπτυξη βάσης δεδομένων για τη διαχείριση πληροφοριών που αφορούν στα υδατικά αποθέματα, την ποιότητα των υδάτων, τις καταναλώσεις, την πρόβλεψη της ζήτησης, κ.λπ., με γεωχωρικά δεδομένα (οδηγία INSPIRE) και σε συνέργεια με τη βάση WISE της Ε.Ε.

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Οι κάτοικοι της χώρας, τα στελέχη της κεντρικής διοίκησης, το επιστημονικό, τεχνικό και εργατικό δυναμικό των περιοχών ανάπτυξης των νέων επενδύσεων.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Κεντρική Δημόσια Διοίκηση (Υπουργεία), Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, ΔΕΥΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, επιχειρήσεις κ.λπ.

Επενδυτική Προτεραιότητα: Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας σε τομείς που σχετίζονται με το περιβάλλον και την ενέργεια (ΕΚΤ)

Ειδικός Στόχος: Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον τομέα των υδατικών πόρων

Τύποι Δράσεων

- Προώθηση του θεσμού της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην α-βάθμια και β-βάθμια εκπαίδευση
- Ενίσχυση και βελτίωση της υποδομής των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- Προώθηση προγραμμάτων – σχολικών δραστηριοτήτων με επισκέψεις σε ΚΠΕ, σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας πόσιμου νερού / λυμάτων .
- Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης, αναβάθμισης δεξιοτήτων και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας σε νέους τομείς επενδύσεων στον τομέα των υδάτων
- Κατά προτεραιότητα στήριξη των επενδύσεων στον τομέα νερού και ενέργειας που συνεισφέρουν στη μεταφορά τεχνογνωσίας, την εξειδίκευση και αναβάθμιση του επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού της χώρας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- Δημιουργία μηχανισμών για την εφαρμογή των μέτρων που προκύπτουν από τα Σχέδια Διαχείρισης ΛΑΠ και την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών νερού, με στήριξη της επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες κάθε περιοχής
- Εκπαίδευση χειριστών εγκαταστάσεων (επεξεργασίας πόσιμου νερού, εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων κ.λπ.)
- Δημιουργία συστήματος εξέτασης, βαθμολόγησης, παροχής πτυχίων και ανανέωσής τους σε χειριστές εγκαταστάσεων στον τομέα του ύδατος.

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

ΟΤΑ, ΔΕΥΑ, Αυτοαπασχολούμενοι, άνεργοι, επιστήμονες, τεχνικοί, εργατικό δυναμικό, στελέχη ΟΤΑ, Μαθητές / Εκπαιδευτικοί, ΔΕΥΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Επιχειρήσεις.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Υπουργείο Παιδείας, Σχολικές Μονάδες, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, ΔΕΥΑ, επιχειρήσεις και φορείς δημοσίου, ιδιωτικές επιχειρήσεις κ.λπ.

4.3 Φυσικό Περιβάλλον – Βιοποικιλότητα - Δάση

Θεματικός Στόχος 6 Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των Πόρων

Επενδυτική προτεραιότητα: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, προστασία και αποκατάσταση του εδάφους, προώθηση υπηρεσιών σχετικών με το οικοσύστημα, συμπεριλαμβανομένου του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών (ΕΤΠΑ-ΤΣ)

Ειδικός Στόχος: Ολοκλήρωση του δικτύου Natura 2000 και διασφάλιση της διατήρησης και χρηστής διαχείρισής του

Τύποι Δράσεων

- Ολοκλήρωση του Δικτύου Natura 2000 με ένταξη νέων θαλάσσιων περιοχών
- Καθορισμός στόχων, μέτρων και προτεραιοτήτων διατήρησης για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000
- Υλοποίηση μέτρων διατήρησης ανά είδος ή τύπο οικοτόπου ή ομάδες αυτών, στις περιοχές Natura 2000, σύμφωνα με τα πορίσματα του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας και των σχεδίων διαχείρισης
- Παρακολούθηση σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων του Δικτύου Natura 2000
- Ολοκλήρωση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και κατάρτιση και υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης και σχεδίων δράσεων προστατευόμενων περιοχών
- Συμπλήρωση και αναβάθμιση της λειτουργίας του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών - Λειτουργική υποστήριξη των σχημάτων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών - Ενεργοποίηση εναλλακτικών σχημάτων διαχείρισης για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000
- Δράσεις διατήρησης παράκτιων οικοτόπων και σημαντικών ειδών στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000
- Οριοθέτηση και αποτελεσματική διαχείριση των οικολογικών διαδρόμων
- Σχέδια φύλαξης και σχέδια ενημέρωσης για τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- Δημιουργία και λειτουργία Χώρων Τροφοδοσίας Πτωμοφάγων Αρπακτικών Πτηνών (ΧΤΑΠ) εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- Χαρτογράφηση Ζωνών Ευαισθησίας εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), σε ότι αφορά σε έργα και δραστηριότητες που δύνανται να προκαλέσουν όχληση με σημαντικές επιπτώσεις στα είδη χαρακτηρισμού
- Υλοποίηση δράσεων (π.χ τοποθέτηση τεχνητών φωλιών, δημιουργία τεχνητών νησίδων) για είδη ορνιθοπανίδας σε εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης που έχουν εκπονηθεί και λήψη μέτρων (π.χ. καταπολέμηση των αρουραίων) για την προστασία ενδιαιτημάτων σε νησίδες αναπαραγωγής προστατευόμενων ειδών και ειδών χαρακτηρισμού σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- Χαρτογράφηση ευαίσθητων περιοχών εντός των περιοχών του Natura 2000 για την ορθή χωροθέτηση αναπτυξιακών έργων και δραστηριοτήτων και Σχέδιο Δράσης για αντιμετώπιση των σωρευτικών επιπτώσεων
- Εθνικά Σχέδια Δράσης / Διαχείρισης για τα Είδη Χαρακτηρισμού στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- Οικονομική και κοινωνική αποτίμηση των υπηρεσιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα σε προστατευόμενες περιοχές.
- Ανάπτυξη συστήματος για την τηλεπισκοπική παρακολούθηση των χερσαίων προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου Natura2000

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Πληθυσμοί των ορεινών, αγροτικών, παραποτάμιων και παράκτιων περιοχών

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων:

Αρμόδια Υπουργεία, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφερειακές Υπηρεσίες και Δήμοι, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

Ειδικός Στόχος: Διατήρηση, διαχείριση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών που παρέχουν

Τύποι Δράσεων

- Κατάρτιση και υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης για είδη και οικοτόπους της χώρας
- Εφαρμογή σχεδίων δράσης και μέτρων διαχείρισης και προστασίας που προέκυψαν από υφιστάμενους σχεδιασμούς (π.χ. αποτελέσματα από προγράμματα Life της ΕΕ)
- Εφαρμογή οριζόντιων δράσεων διαχείρισης και αποκατάστασης για είδη και οικοτόπους της χώρας
- Προγράμματα παρακολούθησης σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων της χώρας
- Εκσυγχρονισμός προδιαγραφών - Σύνταξη Σχεδίων για την αειφόρο ανάπτυξη δασών (δημοσίων και ιδιωτικών) με ενσωμάτωση μέτρων υπέρ της βιοποικιλότητας στα σχέδια δασικής διαχείρισης.
- Υποστηρικτικές ενέργειες για την περαιτέρω ποιοτική ανάπτυξη του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού - δράσεις υποστήριξης της ανάπτυξης του πράσινου τουρισμού (πιστοποίηση υπηρεσιών κ.λπ.)
- Ενίσχυση της διασυννοριακής συνεργασίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας
- Προστασία από τις πλημμύρες και τις επιζήμιες προσχώσεις, αποτροπή της υποβάθμισης των εδαφών στις ορεινές περιοχές από την απορροή των νερών της βροχής, καθώς και βελτίωση της ορθής χρήσης των υδατικών πόρων, με την εκτέλεση ορεινών υδρονομικών έργων
- Οριοθέτηση υγροτόπων-αξιολόγηση προτεραιοτήτων αποκατάστασης
- Καθορισμός στόχων, μέτρων και προτεραιοτήτων διατήρησης για τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους
- Δράσεις για την προστασία της βιοποικιλότητας από τα εισβάλλοντα ξενικά είδη
- Δράσεις για τη διατήρηση των γενετικών πόρων και την πρόσβαση σ' αυτούς
- Στρατηγικό πλαίσιο καθορισμού προτεραιοτήτων για την αποκατάσταση οικοσυστημάτων με τη χρήση πράσινων υποδομών - Κατασκευή ειδικών υποδομών (π.χ. πράσινες γέφυρες).
- Εκπόνηση έρευνας για την κατάρτιση κριτηρίων και δεικτών που θα συνεισφέρουν στην αξιολόγηση των υπηρεσιών των διαφορετικού τύπου φυσικών οικοσυστημάτων της Ελλάδας

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Πολίτες, πληθυσμοί των ορεινών, αγροτικών, παραποτάμιων και παράκτιων περιοχών

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων:

Αρμόδια Υπουργεία, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφερειακές Υπηρεσίες και Δήμοι, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

Ειδικός Στόχος: Ανάπτυξη και δημιουργία γνωστικής βάσης

Τύποι Δράσεων

- Προσδιορισμός και θεσμική αναγνώριση των σημαντικών ειδών και οικοτόπων της χώρας, πχ ενδημικών ειδών
- Επικαιροποίηση των βιβλίων ερυθρών δεδομένων (Red Data Book)
- Υλοποίηση εθνικής απογραφής βιοποικιλότητας (Ν. 3937/2011)
- Δημιουργία βάσης δεδομένων για την ελληνική χλωρίδα, πανίδα και βλάστηση. Βελτίωση και ενοποίηση των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων, που θα συμβάλλουν στη διατήρηση και ενίσχυση της Βιοποικιλότητας στις δασικές περιοχές του Δικτύου Natura 2000 με την αξιοποίηση υφιστάμενης πληροφορίας

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Δημόσια Διοίκηση

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων:

Αρμόδια Υπουργεία, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφερειακές Υπηρεσίες και Δήμοι, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

Επενδυτική Προτεραιότητα: Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας σε τομείς που σχετίζονται με το περιβάλλον και την ενέργεια (ΕΚΤ)

Ειδικός Στόχος: Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον τομέα του φυσικού περιβάλλοντος.

Τύποι Δράσεων

- Προώθηση του θεσμού της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην α-βάθμια και β-βάθμια εκπαίδευση
- Ενίσχυση και βελτίωση της υποδομής των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- Προώθηση προγραμμάτων – σχολικών δραστηριοτήτων με επισκέψεις σε ΚΠΕ και σε προστατευόμενες περιοχές ή τόπους ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.
- Εκπαίδευση και κατάρτιση σε θέματα σχετικά με «πράσινες υποδομές»
- Προγράμματα επιμόρφωσης λειτουργών της πολιτείας σε θέματα που αφορούν στο Δίκτυο Natura 2000
- Ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών σε δράσεις προστασίας της βιοποικιλότητας και ενθάρρυνση του εθελοντισμού

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

ΟΤΑ, Αυτοαπασχολούμενοι, άνεργοι, επιστήμονες, τεχνικοί, εργατικό δυναμικό, Μαθητές / Εκπαιδευτικοί, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Υπουργείο Παιδείας, Σχολικές Μονάδες, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, επιχειρήσεις και φορείς δημοσίου, ΜΚΟ κ.λπ.

Επενδυτική προτεραιότητα: Προώθηση της βιώσιμης και αποδοτικής ως προς τους πόρους αλιείας, μέσω της προστασίας και αποκατάστασης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχουν. (ΕΤΘΑ)

Ειδικός Στόχος: Προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων

Τύποι Δράσεων

- Δημιουργία δικτύου καταφυγίων ψαριών με στόχο την ανάκαμψη των ιχθυοθεμάτων
- Δημιουργία εθνικού δικτύου παρακολούθησης των εκβρασμών θαλάσσιων χελωνών και θηλαστικών
- Καταγραφή κοραλλιογενών σχηματισμών και λιβαδιών ποσειδωνίας στις ελληνικές θάλασσες
- Διαχείριση και αποκατάσταση θαλάσσιων και παράκτιων οικοτόπων.

Επενδυτική προτεραιότητα: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και τη δασοκομία, με έμφαση στην αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000 και της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας, και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων (ΕΤΓΑΑ)

Ειδικός Στόχος: Αποκατάσταση και διατήρηση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και τη δασοκομία

Τύποι Δράσεων

- Καθορισμός και προώθηση γεωργικών και δασοκομικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, των φυσικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου
- Προώθηση και εφαρμογή πιστοποιημένων συστημάτων αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων
- Καταγραφή-Αξιολόγηση και διατήρηση των αγροτικών οικοσυστημάτων
- Σχέδια Δράσης και παρεμβάσεις για τη διατήρηση και αποκατάσταση των στοιχείων του Αγροτικού Τοπίου και των γνωρισμάτων του (π.χ. φυτοφράκτες και αναβαθμίδες)
- Ρυθμίσεις δασοπονίας, με βάση τις ανάγκες των ειδών και των ενδιατημάτων
- Διατήρηση και προστασία της γεωργικής γης και ενίσχυση της περιαστικής γεωργικής δραστηριότητας, τόσο για λόγους συμβολής στην κάλυψη των αναγκών των κατοίκων, όσο και για περιβαλλοντικούς λόγους, με ταυτόχρονη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας, των αγροοικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου
- Στήριξη κτηνοτρόφων και γεωργών για τη διατήρηση και εκτροφή τοπικών φυλών ζώων που κινδυνεύουν με εξαφάνιση
- Αποκατάσταση των καμένων δασικών οικοσυστημάτων, που περιλαμβάνουν είδη που δεν έχουν αναπτύξει μηχανισμούς προσαρμογής στη φωτιά (όπως δάση κεφαλληνιακής και υβριδογενούς ελάτης, δάση μαύρης πεύκης) ή έχουν χαμηλή φυτρωτική ικανότητα (π.χ. δάση αρκεύθου)
- Προστασία των εδαφών και βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων με δασώσεις, αναδασώσεις, καθώς και με σπορά τοπικών ποικιλιών ποωδών και αγρωστωδών φυτών σε γυμνές ή υποβαθμισμένες χορτολιβαδικές εκτάσεις
- Διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχονται από τα πολυλειτουργικά δάση (Ενθάρρυνση των δασοκαλλιεργητών, ώστε να προστατεύουν και να εμπλουτίζουν τη δασική βιοποικιλότητα)
- Ανόρθωση των δασών και δασικών εκτάσεων της χαμηλής μεσογειακής ζώνης (αείφυλλα, πλατύφυλλα), μέσω καθαρισμών και επιλεκτικών υλοτομιών

- Καλλιεργητικές επεμβάσεις της χαμηλής μεσογειακής ζώνης (αείφυλλα, πλατύφυλλα) με σκοπό τη μείωση της εύφλεκτης βιομάζας

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Κοινωνία, αγροτικοί και ορεινοί πληθυσμοί

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Φυσικά πρόσωπα, Γεωργοί ή άλλοι διαχειριστές της γης και των δασικών εκτάσεων, Δήμοι, Δημόσιοι φορείς, Αρμόδια Υπουργεία, Περιφερειακές Υπηρεσίες και Φορείς Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών

4.4 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή – Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων

Θεματικός Στόχος 5 Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων

Επενδυτική προτεραιότητα: Υποστήριξη επενδύσεων αποκλειστικά για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΕΤΠΑ+ΤΣ)

Ειδικός στόχος: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

Τύποι Δράσεων:

- Ανάπτυξη Εθνικής Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- Εκτίμηση και Παρακολούθηση των επιπτώσεων της αλλαγής του κλίματος στην υγεία, καθώς και παρακολούθηση / καταγραφή των αντίστοιχων επιπτώσεων από ακραία καιρικά φαινόμενα και άλλες απειλές (πχ θάνατοι από καύσωνες, αυξανόμενη απειλή από ασθένειες που μεταφέρονται από κουνούπια ή τρωκτικά)
- Καθορισμός προτεραιοτήτων δράσεων για τη διατήρηση και υποβοήθηση οικοτόπων και ειδών που κινδυνεύουν από την κλιματική αλλαγή

Ειδικός στόχος: Προώθηση της έρευνας για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Τύποι Δράσεων:

- Ενίσχυση της έρευνας για τη μελέτη του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων αυτού στο Ελλαδικό χώρο και συγκεκριμένα σε τομείς εθνικού ενδιαφέροντος, όπως βιοποικιλότητα, γεωργία, δημόσια υγεία, κατασκευές.

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Οικονομικοί και παραγωγικοί φορείς

Ενδεικτικές κατηγορίες Δικαιούχων: ΥΠΕΚΑ, άλλα Υπουργεία, Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Κέντρα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ

Επενδυτική προτεραιότητα: Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης καταστροφών (ΕΤΠΑ+ΤΣ)

Ειδικός στόχος: Πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων

Τύποι Δράσεων:

- Εκπόνηση και εφαρμογή Εθνικού Σχεδίου Πρόληψης και Διαχείρισης Κινδύνων, με στόχο την αξιολόγηση, χαρτογράφηση και διαχείριση των φυσικών καταστροφών
- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων πρόληψης, αξιολόγησης και χαρτογράφησης των κινδύνων
- Ενίσχυση των εξειδικευμένων δομών και μηχανισμών πολιτικής προστασίας για την αποτελεσματική ανταπόκριση στη διαχείριση και αντιμετώπιση κινδύνων (πυρκαγιές, σεισμοί, βιομηχανικά ατυχήματα, πλημμύρες κ.λπ.)
- Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού των δομών και μηχανισμών πολιτικής προστασίας, αλλά και των πολιτών, με έμφαση στις ευπαθείς στους κινδύνους ομάδες του πληθυσμού.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών συμπεριλαμβανομένων δράσεων για τη διαχείριση/αντικατάσταση της πυρόφιλης βλάστησης στα όρια των αγροτικών και παραθεριστικών οικισμών.

- Εκπόνηση σχεδίων πρόληψης και διαχείρισης λοιπών κινδύνων για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις (ασθένειες, έντομα, λαθροϋλοτομίες)
- επικαιροποίηση / Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας και του δικτύου καταγραφής των πλημμυρικών συμβάντων
- Δημιουργία υποδομών και υλοποίηση δράσεων για την πρόληψη πλημμυρικών συμβάντων (έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, δράσεις οριοθέτησης ρεμάτων για την προστασία οικισμών, οικονομικών δραστηριοτήτων, περιβάλλοντος, κ.λπ.)
- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για εμφάνιση κινδύνων με επιπτώσεις στον άνθρωπο, τη χλωρίδα, την πανίδα, αλλά και το αστικό και δομημένο περιβάλλον και την ύπαιθρο

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Πολίτες, πληθυσμοί των ορεινών, αγροτικών, παραποτάμιων και παράκτιων περιοχών.

Ενδεικτικές κατηγορίες Δικαιούχων: Αρμόδια Υπουργεία, Φορείς Πολιτικής Προστασίας, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Δήμοι και Περιφερειακές Υπηρεσίες, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

Μεγάλα έργα

ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΡΕΜΑΤΟΣ ΕΣΧΑΤΙΑΣ ΑΠΟ ΠΛΑΤΕΙΑ ΙΛΙΟΥ ΕΩΣ ΣΥΜΒΟΛΗ ΑΓΩΓΟΥ ΕΥΠΥΡΙΔΩΝ, στην περίπτωση που δεν θα ολοκληρωθεί στη παρούσα προγραμματική περίοδο.

Ειδικός στόχος: Προώθηση της έρευνας για την αποτελεσματικότερη διαχείριση κινδύνων

Τύποι Δράσεων:

- Προώθηση της έρευνας στην ανάπτυξη συστημάτων πρόγνωσης, έγκαιρης προειδοποίησης, αντιμετώπισης κινδύνων

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Πολίτες

Ενδεικτικές κατηγορίες Δικαιούχων: Πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, άλλοι αρμόδιοι Φορείς και Οργανισμοί

Επενδυτική Προτεραιότητα: Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας σε τομείς που σχετίζονται με το περιβάλλον και την ενέργεια (ΕΚΤ)

Ειδικός Στόχος: Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον τομέα της Πρόληψης και Διαχείρισης Κινδύνων

Τύποι Δράσεων:

- Προώθηση του θεσμού της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην α-βάθμια και β-βάθμια εκπαίδευση
- Προώθηση προγραμμάτων – σχολικών δραστηριοτήτων για την εκπαίδευση των μαθητών σε ενέργειες πρόληψης κινδύνων και σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

ΟΤΑ, Αυτοαπασχολούμενοι, άνεργοι, επιστήμονες, τεχνικοί, εργατικό δυναμικό, Μαθητές / Εκπαιδευτικοί, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ.

Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων

Φορείς Πολιτικής Προστασίας, ΕΚΑΒ, Υπουργείο Παιδείας, Σχολικές Μονάδες, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρειες, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ κ.λπ.

Επενδυτική προτεραιότητα: προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας, με έμφαση τη μείωση των εκπομπών υποξειδίου του αζώτου και μεθανίου από τη γεωργία και την προώθηση της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία (ΕΤΓΑΑ)

Ειδικός στόχος: Αποδοτικότερη χρήση των πόρων σε μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου

Τύποι Δράσεων:

- Δράσεις μείωσης των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, μέσω αειφορικής διαχείρισης της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, εφαρμογής βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, σύγχρονων εγκαταστάσεων διαχείρισης ζωικών αποβλήτων, περιορισμό των λιπασμάτων κ.λπ.
- Αποτύπωση των αναγκών σε νερό των διαφόρων καλλιεργειών, σε επίπεδο περιφέρειας και κατάρτιση αντίστοιχων σχεδίων αναδιάρθρωσης καλλιεργειών, λαμβάνοντας υπόψη την προσαρμογή τους στην κλιματική αλλαγή
- Δράσεις αύξησης της ποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα του δασικού οικοσυστήματος (γένος, είδος, κοινότητα και τοπίο), έτσι ώστε αυτό να καταστεί πιο σταθερό και ανθεκτικό σε εξωγενείς παράγοντες που τείνουν να διαταράξουν την ισορροπία του.
- Προώθηση της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα μέσω:
 - της βελτίωσης των μεθόδων πρόληψης δασικών πυρκαγιών.
 - αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων μετά από φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, έντομα, ασθένειες κα).
 - κατάλληλες διαχειριστικές πρακτικές (καλλιεργητικές υλοτομίες που θα οδηγήσουν στην ποσοτική και ποιοτική αύξηση του ξυλώδους κεφαλαίου, μείωση της καύσιμης ύλης/απομάκρυνση υπορόφου βλάστησης με σκοπό τη μείωση κινδύνου έναρξης πυρκαγιάς και τη μείωση της έντασης της πυρκαγιάς σε περίπτωση εκδήλωσής της).
 - καλλιεργητικές επεμβάσεις σε δάση κωνοφόρων (τραχείας και χαλεπίου πεύκης) με σκοπό τη μείωση της εύφλεκτης βιομάζας.
 - ορθολογική χρήση της βοσκής σε δάση και δασικές εκτάσεις που συμβάλλει στη μείωση της καύσιμης ύλης.
 - δασώσεις και αναδασώσεις
 - Αναγωγή πρεμνοφυών δασών σε διφυή ή σπερμοφυή μορφή.
 - Ενίσχυσης της προστασίας των δασών και δασικών εκτάσεων με τη διάνοξη, συντήρηση και βελτίωση του δασικού οδικού δικτύου.

Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου)

Κοινωνία, αγροτικοί και ορεινοί πληθυσμοί

Ενδεικτικές κατηγορίες Δικαιούχων: Φυσικά πρόσωπα, Γεωργοί ή άλλοι διαχειριστές της γης και των δασικών εκτάσεων, Δήμοι, Δημόσιοι φορείς, Αρμόδια Υπουργεία, Περιφερειακές Υπηρεσίες και Φορείς Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

4.5 Χωροταξικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη – Αστική Αναζωογόνηση

Τέσσερις από τους **θεματικούς στόχους**, που θα υποστηριχθούν από τα Ταμεία του ΚΣΠ προκειμένου να συμβάλουν στη στρατηγική Ευρώπη 2020 για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς περιορισμούς ανάπτυξη, έχουν σχέση με επενδυτικές προτεραιότητες χωροταξικού και αστικού χαρακτήρα (όπως παρατίθενται στο Άρθρο 5 του προτεινόμενου κανονισμού ΕΤΠΑ).

Πρόκειται για τους θεματικούς στόχους:

- (4) υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
- (6) προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων
- (7) προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων και
- (9) προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.

Στους θεματικούς στόχους που προαναφέρθηκαν διακρίνονται οι ακόλουθες **επενδυτικές προτεραιότητες** που θα υποστηρίξουν δράσεις στους τομείς του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης - Αστικής αναζωογόνησης:

- Θεματικός στόχος (4)
 - Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτιρίων, και στον τομέα της στέγασης (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείο Συνοχής)
 - Προώθηση στρατηγικών για χαμηλές εκπομπές άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδίως τις αστικές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, των καθαρών αστικών μεταφορών και των σχετικών μέτρων άμβλυνσης και προσαρμογής (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείο Συνοχής)
- Θεματικός στόχος (6)
 - Προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)
 - Δράση για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων βιομηχανικών εκτάσεων και μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)
 - Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, μεταξύ άλλων με την αναζωογόνηση των βιομηχανικών περιοχών και τη μείωση της ρύπανσης του αέρα (Ταμείο Συνοχής)
- Θεματικός στόχος (7)
 - Ενίσχυση περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές (Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών) (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)
- Θεματικός στόχος (9)
 - Στήριξη για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών και αγροτικών κοινοτήτων και περιοχών

Τύποι Δράσεων

- Η ολοκλήρωση της σύνταξης του Κτηματολογίου στη Χώρα και η κατάρτιση κατάρτιση, ανάρτηση, συμπλήρωση και διόρθωση των δασικών χαρτών, έως την κύρωσή τους
- Ενεργοποίηση των δυνατοτήτων του ν. 2742/99 και ειδικότερα:
 - Εκπόνηση σχεδίων ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) – έχουν εκδοθεί οι σχετικές προδιαγραφές – σε αστικές περιοχές με έντονα και σύνθετα προβλήματα

- Καθορισμός περιοχών οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ) – έχουν εκδοθεί οι σχετικές προδιαγραφές – σε περιοχές όπου υπάρχει ανάγκη οργάνωσης βιομηχανικών χώρων διαμετακομιστικού εμπορίου
 - Καθορισμός περιοχών οργανωμένης ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) – έχουν εκδοθεί σχετικές προδιαγραφές
- Μελέτη ή Έρευνα που θα καταλήγει στη θέσπιση Ειδικού Πλαισίου για την Θαλάσσια Χωροταξία
 - Δημιουργία Εθνικής Στρατηγικής για το Τοπίο
 - Αξιολόγηση-Αναθεώρηση των θεσμοθετημένων Πλαισίων (Γενικού και Ειδικών), που σύμφωνα με το ν. 2742/99 αναθεωρούνται ανά 5ετία ενώ ανά 2ετία συντάσσονται σχετικές Εκθέσεις Αξιολόγησης. Στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, προβλέπεται να απαιτηθεί 1 ή και 2 Αξιολογήσεις- Αναθεωρήσεις ανά Ειδικό Πλαίσιο
 - Ενεργοποίηση των δυνατοτήτων του ν. 2508/97 και ειδικότερα αυτών που αναφέρονται σε αστικές αναπλάσεις (ανασυγκρότηση υποβαθμισμένων περιοχών, αναμόρφωση προβληματικών περιοχών, ανάδειξη μνημείων, δημιουργία αρχαιολογικών περιπάτων)
 - Σχέδια χρήσεων γης και όρων δόμησης για το σύνολο της χώρας σε κάθε Δήμο και επικαιροποίηση των υφιστάμενων σχεδίων πόλεων και χρήσεων αστικών κέντρων, με την ταυτόχρονη προσαρμογή τους στις νέες τεχνολογίες ψηφιακών υποβάθρων και πληροφοριών για τα γεωχωρικά δεδομένα
 - Αναγνώριση των ορίων των υπαρχόντων μικρών οικισμών της χώρας
 - Επικαιροποίηση των υφιστάμενων σχεδίων πόλεων (επικαιροποίηση και εμπλουτισμός χρήσεων, δημιουργία σχεδίων, με σύγχρονη ψηφιακή τεχνολογία, υποβάθρων που διαθέτουν όλα τα γεωχωρικά δεδομένα). Τα σχέδια αυτά θα αποτελέσουν το βασικό εργαλείο για την ανάπτυξη έργων και παρεμβάσεων αστικής ανάπλασης στις πόλεις, όπως ανάκτησης οικοσυστημάτων μέσα στον αστικό ιστό (πχ ρέματα), χώρων αστικού πρασίνου με βελτίωση του μικροκλίματος και των συνθηκών διαβίωσης στις πόλεις, ιστορικών κέντρων και άλλων περιοχών με ιστορική ή φυσική – περιβαλλοντική αξία, με επακόλουθο την αύξηση της επισκεψιμότητας και του αστικού τουρισμού
 - Ολοκληρωμένες δράσεις αναβάθμισης του αστικού φυσικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τουριστικού προϊόντος της χώρας.
 - Ολοκληρωμένη ανάπλαση των υφιστάμενων υποβαθμισμένων, υπολειπόμενων ή ανενεργών βιομηχανικών χώρων, στο πλαίσιο των δράσεων για τη αναζωογόνησή τους και τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος.
 - Ανάδειξη κέντρων πόλεων (κατά προτεραιότητα της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και των μεγάλων και μεσαίων πόλεων, που παίζουν σημαντικό ρόλο στη περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς και κηρυγμένων ως ιστορικών ή αρχαιολογικών χώρων
 - Προώθηση καινοτομίας και επιχειρηματικότητας
 - Ενεργοποίηση των δυνατοτήτων του ν. 3982/11 και ειδικότερα των διατάξεων αυτού που αναφέρονται στην ανάπτυξη των επιχειρηματικών πάρκων (οργάνωση – πολεοδόμηση – διαχείριση) που αποσκοπεί στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας και στη βελτίωση των υποδομών σε περιοχές με αναπτυξιακή υστέρηση ή περιβαλλοντική υποβάθμιση
 - Βιοκλιματικές εφαρμογές σε τοπία και οικισμούς με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία – πρότυπα έργα
 - Δράσεις δικτύωσης αστικών κέντρων αιχμώδους ανάπτυξης (μητροπολιτικών, μεγάλων, μεσαίων και μικρών πόλεων
 - Δράσεις ανταλλαγής επιτυχημένων παραδειγμάτων (όπως καινοτόμες ενέργειες στον τομέα της αιχμώδους αστικής ανάπτυξης, καινοτόμες ενέργειες πράσινων - έξυπνων πόλεων, βιοκλιματικές εφαρμογές, εφαρμογές εξοικονόμησης ενέργειας)

Θεματικός Στόχος 4 Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Επενδυτική προτεραιότητα: Προώθηση στρατηγικών για χαμηλές εκπομπές άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδίως τις αστικές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, των καθαρών αστικών μεταφορών και των σχετικών μέτρων άμβλυσης και προσαρμογή (ΕΤΠΑ και ΤΣ)

Ειδικό Στόχοι

- η δημιουργία και εξασφάλιση υψηλής ποιότητας δημόσιων / κοινόχρηστων χώρων
- η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας
- η προώθηση της καινοτομίας και η ανάπτυξη επιχειρηματικότητας
- η βιώσιμη αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος με ενίσχυση της τοπικής οικονομίας
- η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
- η προώθηση δυναμικών πολιτικών επιμόρφωσης και κατάρτισης
- η προώθηση αποδοτικών και προσιτών συστημάτων αστικής μεταφοράς και κινητικότητας.

Τύποι Δράσεων:

- Εκπόνηση σχεδιασμού προώθησης μέτρων βιώσιμης αστικής κινητικότητας και καθιέρωσης κανόνων για πιο «έξυπνες και πράσινες» αστικές μεταφορές σε συνδυασμό με την επέκταση των μέσων σταθερής τροχιάς (π.χ. Μετρό Αθήνας και Θεσσαλονίκης).
- Εκπόνηση στρατηγικού σχεδιασμού και υλοποίηση απαραίτητων ενεργειών (περιλαμβανομένων έργων και μέτρων) που προάγουν την ελαχιστοποίηση του αποτυπώματος άνθρακα για τον τομέα των μεταφορών, της αστικής ανάπτυξης και των υποδομών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
- Παρακολούθηση των επιπτώσεων της ηλεκτρομαγνητικής ρύπανσης στην δημόσια υγεία
- Υλοποίηση έργων και μέτρων που απορρέουν από τις διαδικασίες εφαρμογής των εκάστοτε κοινοτικών υποχρεώσεων για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και για καθαρότερο αέρα στην Ευρώπη (Οδηγίες 2008/50/ΕΚ και 2004/107/ΕΚ) - εξασφάλιση σχετικής παρακολούθησης.
- Υλοποίηση έργων και μέτρων, με βάση τους στρατηγικούς χάρτες θορύβου βασικών αστικών περιοχών και υποδομών και τα σχέδια δράσης αντιμετώπισης θορύβου, σε εφαρμογή της Οδηγίας 2002/49/ΕΚ για την αξιολόγηση και διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου.

Θεματικός Στόχος 6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των Πόρων

Επενδυτική προτεραιότητα: βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της αναζωογόνησης υποβαθμισμένων βιομηχανικών εκτάσεων και της μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (ΕΤΠΑ και ΤΣ)

Ειδικός Στόχος: Προστασία της βιοποικιλότητας στο αστικό και περιαστικό περιβάλλον

Τύποι Δράσεων

- Δημιουργία / διατήρηση νησίδων βιοποικιλότητας εντός του αστικού ιστού
- Διαμόρφωση εντός του αστικού ιστού ενός δικτύου ανοικτών δημόσιων χώρων πρασίνου για τη δημιουργία ευνοϊκών μικροκλιματικών συνθηκών, τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, την εκτόνωση του θορύβου και την αναψυχή των πολιτών και τη λειτουργία τους ως «οικολογικών διαδρόμων» μεταξύ των προστατευόμενων βιοτόπων της περιοχής

- Κατάρτιση πλαισίου Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης και Προώθηση σχετικών Μελετών
- Αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση της δασικής γης, της βιοποικιλότητας - αποκατάσταση υποβαθμισμένων φυσικών περιοχών.
- Προστασία και διαχείριση των ορεινών όγκων - Πρόγραμμα ανάκτησης και διαχείρισης ανενεργών λατομείων και πρώην χωματερών
- Διατήρηση και οικολογική αναβάθμιση των υγροτοπικών οικοσυστημάτων της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.
- Προστασία ενδημικών ειδών Αττικής και της Θεσσαλονίκης και μεγάλων Αστικών Κέντρων
- Ολοκληρωμένη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.
- «Οργάνωση πλέγματος πρασίνου», με ολοκληρωμένα προγράμματα ανάκτησης και διαχείρισης του δημόσιου χώρου, με βάση τα οποία εξειδικεύεται και ρυθμίζεται ο χαρακτήρας των κοινόχρηστων χώρων και επιδιώκεται η λειτουργική ενσωμάτωση και η διαχειριστική συνεργασία των δημόσιων και ιδιωτικών εκτάσεων πρασίνου.
- Προγράμματα δημιουργίας συνδέσεων μεταξύ των σημαντικών πολιτιστικών, ιστορικών και φυσικών πόλων, με πεζόδρομους/ποδηλατόδρομους, στο πλαίσιο των πράσινων υποδομών.
- Ήπιες επεμβάσεις, φυτεύσεις, καθαρισμοί, διαχείριση βλάστησης, έργα αναψυχής, περιβαλλοντική εκπαίδευση, σε κοινόχρηστους χώρους πρασίνου (Πάρκα, Άλση, Περιαστικά Δάση).

4.6 Ενέργεια

Θεματικός Στόχος 4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Επενδυτική προτεραιότητα: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές και στον τομέα της στέγασης (ΕΤΠΑ και ΤΣ)

Ειδικός Στόχος: Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων

Τύποι Δράσεων

- Αναβάθμιση κτιρίων και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στον οικιακό κτιριακό τομέα
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Ιδιοκτήτες ακινήτων
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Ιδιοκτήτες ακινήτων
- Αναβάθμιση κτιρίων και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): δημόσιοι φορείς (Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμοι, ΝΠΙΔ, ΝΠΔΔ)
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Φορείς του δημόσιου τομέα
- Δράση εξοικονόμησης και αποδοτικής χρήσης ενέργειας σε κτίρια επαγγελματικής χρήσης
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): επιχειρήσεις, επαγγελματίες, εργαζόμενοι
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: επιχειρήσεις, επαγγελματίες
- Εφαρμογή συστήματος ενεργειακής διαχείρισης με βάση το πρότυπο ISO 50001 σε φορείς του Δημόσιου τομέα (Δράση για την Εφαρμογή συστήματος ενεργειακής διαχείρισης με βάση το πρότυπο ISO 50001 σε φορείς του Δημόσιου τομέα, με στόχο τη συστηματική και συνεχή βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης)
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Φορείς του Δημόσιου τομέα
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Φορείς του Δημόσιου τομέα

Ειδικός Στόχος: Υποβοήθηση της παροχής ενεργειακών υπηρεσιών (ESCOs)

Τύποι Δράσεων

- Υποβοήθηση της παροχής Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΕΕΥ - ESCOs)
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): δημόσιοι φορείς (Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμοι, ΝΠΙΔ, ΝΠΔΔ), επιχειρήσεις, ιδιοκτήτες ακινήτων.
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Επιχειρήσεις Ενεργειακών Υπηρεσιών (ESCOs)

Επενδυτική προτεραιότητα: Προώθηση της παραγωγής και της διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΕΤΠΑ και ΤΣ)

Ειδικός Στόχος: Ενίσχυση επιχειρήσεων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ

Τύποι Δράσεων

- Ενίσχυση ρευστότητας επιχειρήσεων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): επιχειρήσεις παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, τοπικές κοινωνίες
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: επιχειρήσεις παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ
- Αξιοποίηση των ΑΠΕ για την κάλυψη συλλογικών αναγκών θερμικών φορτίων
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): τοπικές κοινωνίες, ομάδες επιχειρήσεων εγκατεστημένες σε συγκεκριμένες περιοχές, απασχολούμενοι στον πρωτογενή

- τομέα, βιοτεχνίες, μονάδες επεξεργασίας αγροτικών και δασικών προϊόντων, πτηνο-κτηνοτροφικές μονάδες, βιομηχανίες τροφίμων, αγροτικοί συνεταιρισμοί, δασικοί συνεταιρισμοί εργασίας, κοινοπραξίες αυτών, συνεταιριστικές οργανώσεις
- Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: μονάδες παραγωγής θερμικών φορτίων,

Ειδικός Στόχος: Δράσεις παρακολούθησης και υποστήριξης του χωρικού σχεδιασμού στον τομέα των ΑΠΕ

Τύποι Δράσεων

- Δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ. Η δράση αφορά σε: α) συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία στοιχείων και δεδομένων για το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, β) επεξεργασία δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του Ειδικού Πλαισίου, γ) παρακολούθηση των σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του Ειδικού Πλαισίου, εντοπισμό απρόβλεπτων επιπτώσεων και πρόταση για τη λήψη επανορθωτικών μέτρων, δ) κατάρτιση εκθέσεων παρακολούθησης και αξιολόγησης (άρθρα 7 παρ. 6 και 14 ν. 2742/1999, άρθρο 9 Κ.Υ.Α. 107017/28.08.2006, ΦΕΚ 1225 Β’/5.9.2006).
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Επενδυτές ΑΠΕ, αδειοδοτούσες αρχές, κ.λπ..
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΥΠΕΚΑ, Περιφέρειες, αδειοδοτούσες αρχές
- Ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος καταγραφής και επικαιροποίησης δεδομένων σχετικά με ΑΠΕ. Το έργο αφορά στο σχεδιασμό κεντρικής ολοκληρωμένης πληροφοριακής υποδομής στην οποία θα είναι διαθέσιμα στοιχεία για το δυναμικό ΑΠΕ σε όλες τις περιφέρειες της χώρας (λαμβάνοντας υπόψη και υφιστάμενα στοιχεία / βάσεις δεδομένων). Στο πλαίσιο του έργου απαιτείται ο σχεδιασμός της δομής του πληροφοριακού συστήματος, η συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία δεδομένων (ίδια μορφή για όλες τις περιφέρειες της χώρας), η δημιουργία και συμπλήρωση βάσεων δεδομένων, καθώς και η επικαιροποίησή τους.
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Επενδυτές ΑΠΕ, αδειοδοτούσες αρχές, κ.λπ..
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΥΠΕΚΑ, Περιφέρειες, αδειοδοτούσες αρχές

Επενδυτική προτεραιότητα: Προώθηση της συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΕΤΠΑ)

Ειδικός Στόχος: Προώθηση της συμπαραγωγής

Τύποι Δράσεων

- Αξιοποίηση βιομάζας / βιοαερίου / γεωθερμίας για συμπαραγωγή / τριπαραγωγή. Ενίσχυση, μέσω επιχορηγήσεων ή/και δημιουργίας Ταμείου, μονάδων συμπαραγωγής ηλεκτρικής / θερμικής / ψυκτικής ενέργειας και εγκαταστάσεων διανομής θερμικής / ψυκτικής ενέργειας (τηλεθέρμανση – τηλεψύξη) σε οικιακούς και βιομηχανικούς καταναλωτές, αγροτικές εκμεταλλεύσεις και θερμοκήπια, με αξιοποίηση βιομάζας / βιοαερίου και γεωθερμίας.
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): τοπικές κοινωνίες, επιχειρήσεις όλων των τομέων, τοπικές αρχές, μονάδες επεξεργασίας αγροτικών και δασικών προϊόντων, πτηνο-κτηνοτροφικές μονάδες, βιομηχανίες τροφίμων, κ.λπ..
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: μονάδες συμπαραγωγής και εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας

Σκοπός: Η Προαγωγή βιώσιμων μεταφορών και η αφαίρεση εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων

Ειδικός Στόχος: Ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση υποδομών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου

Τύποι Δράσεων

- Έργα ενίσχυσης και αναβάθμισης του συστήματος μεταφοράς
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Χρήστες του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας.
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΑΔΜΗΕ Α.Ε.Μεγάλα έργα: Το έργο διασύνδεσης του ΚΥΤ Μεγαλόπολης με το σύστημα των 400 kV
- Διασύνδεση των νησιών με το ηπειρωτικό Σύστημα
 - Διασύνδεση Κυκλάδων
 - Διασύνδεση Κρήτης
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): κάτοικοι των διασυνδεόμενων νησιών
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΑΔΜΗΕ Α.Ε.Μεγάλα έργα: Τα έργα της Διασύνδεσης των Κυκλάδων και της Διασύνδεσης Κρήτης με το ηπειρωτικό σύστημα
- Ανάπτυξη ευφύων συστημάτων μέτρησης ενέργειας
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): οικιακοί καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.Μεγάλα έργα: Το έργο αντικατάστασης των συστημάτων μέτρησης
- Κέντρα Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.
- Κατασκευή νέων καλωδιακών γραμμών 150kV
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.
- Υποβρύχιες διασυνδέσεις
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.
- Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS). Αποτύπωση του δικτύου διανομής μέσω μηχανογραφικού συστήματος γεωγραφικών πληροφοριών (GIS)
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Ποιοτικά και ποσοτικά οφέλη για τους καταναλωτές και την ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.
- Κατασκευή / αναβάθμιση συμπίεστων
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): ηλεκτροπαραγωγοί, οικιακοί, βιομηχανικοί και λοιποί καταναλωτές φυσικού αερίου
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΣΦΑ Α.Ε.Μεγάλα έργα: Η κατασκευή σταθμού συμπίεσης στους Κήπους Έβρου
- Κατασκευή νέων αγωγών για την επέκταση του ΕΣΦΑ σε νέες περιοχές
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): ηλεκτροπαραγωγοί, οικιακοί, βιομηχανικοί και λοιποί καταναλωτές φυσικού αερίου
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΣΦΑ Α.Ε.Μεγάλα έργα: Τα έργα επέκτασης σε νέες περιοχές
- Κατασκευή νέων μετρητικών / ρυθμιστικών σταθμών
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): οικιακοί, βιομηχανικοί και λοιποί καταναλωτές φυσικού αερίου
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΣΦΑ Α.Ε.
- Κατασκευή σταθμού πλωτής αποθήκης Φυσικού Αερίου ή πλωτής αποθήκης και εγκατάστασης αποθήκευσης στην περιοχή της νήσου Ρεβυθούσας

- Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Προμηθευτές, Διαχειριστές και χρήστες δικτύων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου
- Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΔΕΣΦΑ Α.Ε.
- Ενίσχυση Νέων Επιχειρήσεων Παροχής Φυσικού Αερίου
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): οικιακοί, βιομηχανικοί και λοιποί καταναλωτές φυσικού αερίου
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Νέες ΕΠΑ
 Μεγάλα έργα: Τα έργα ενίσχυσης νέων ΕΠΑ, κατά περίπτωση, αποτελούν μεγάλα έργα.
- Επέκταση και εκσυγχρονισμός δικτύου διανομής φυσικού αερίου
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): οικιακοί, βιομηχανικοί και λοιποί καταναλωτές φυσικού αερίου
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΕΠΑ, ΔΕΠΑ

Ειδικός Στόχος: Οριζόντιες δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης υποδομών ενέργειας

Τύποι Δράσεων

- Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης υποδομών δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Διαχειριστές και χρήστες δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΑΔΜΗΕ Α.Ε., ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε., ΔΕΣΦΑ Α.Ε. κ.λπ.

Σκοπός: Αξιοποίηση εγχώριων πόρων

Ειδικός Στόχος: Υποστηρικτικές δράσεις αξιοποίησης των εγχώριων πόρων της χώρας

Τύποι Δράσεων

- Υποστηρικτικές δράσεις για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων (εκπόνηση δράσεων (μελέτες κ.λπ.) για την υποστήριξη της έρευνας και της εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων)
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, δημόσιοι φορείς
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Δημόσιοι φορείς / ΥΠΕΚΑ
- Υποστηρικτικές δράσεις αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου της χώρας (εκπόνηση μελετών και ερευνών για την αξιοποίηση των ορυκτών πόρων της χώρας)
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο μεταλλευτικό και λατομικό τομέα, τοπική κοινωνία
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Δημόσιοι φορείς / ΥΠΕΚΑ

Σκοπός: Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη στον τομέα της ενέργειας

Ειδικός Στόχος: Δράσεις ενίσχυσης έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης σε τεχνολογίες σχετικές με ΑΠΕ, εξοικονόμηση ενέργειας κ.λπ.

Τύποι Δράσεων

- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την παραγωγή εξοπλισμού και νέων τεχνολογιών
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): ιδιώτες, επιχειρήσεις, δημόσιοι φορείς, τοπικές οικονομίες, κ.λπ..
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: παραγωγικές επιχειρήσεις
- Αριστεία στον τομέα φιλικών επενδύσεων στο περιβάλλον και των ενεργειακών προϊόντων

- Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): ιδιώτες, επιχειρήσεις, δημόσιοι φορείς, τοπικές οικονομίες, κ.λπ.
- Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ερευνητικοί φορείς και παραγωγικές επιχειρήσεις

Σκοπός: Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων

Ειδικός Στόχος: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Τύποι Δράσεων

- Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των ΜΜΕ
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): ΜΜΕ
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: ΜΜΕ
- Ενίσχυση ΜΜΕ για την κατασκευή εξοπλισμού και τη δημιουργία τεχνολογίας ΑΠΕ
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): εγκαταστάτες, κατασκευαστές
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: επιχειρήσεις παραγωγής εξοπλισμού ΑΠΕ

Σκοπός: Προαγωγή βιώσιμων μεταφορών

Ειδικός Στόχος: Βελτίωση και εκσυγχρονισμός υποδομών και οχημάτων φιλικών προς το περιβάλλον

Τύποι Δράσεων

- Προώθηση χρήσης καθαρών οχημάτων
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Δημόσιοι και ιδιωτικοί σταθμοί ανεφοδιασμού οχημάτων, συνεργεία αυτοκινήτων για μετατροπή κινητήρων, κ.λπ..
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Φορείς του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, επιχειρήσεις ανεφοδιασμού οχημάτων, κ.λπ.
- Αντικατάσταση παλαιών μεσαίων και βαρέων οχημάτων
 - Βασικοί ωφελούμενοι (ομάδες στόχου): Φορείς του Δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα
 - Ενδεικτικές κατηγορίες δικαιούχων: Φορείς του Δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα

4.7 Θεσμική επάρκεια και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης στην άσκηση της χωρικής και περιβαλλοντικής πολιτικής

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης (στην άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής),

Επενδυτική προτεραιότητα: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας των δημοσίων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών που συνδέονται με την υλοποίηση του ΕΤΠΑ και προ στήριξη ενεργειών όσον αφορά τη θεσμική ικανότητα και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης που υποστηρίζεται από το ΕΚΤ (ΕΤΠΑ)

Επενδυτική προτεραιότητα: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας των δημοσίων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών που συνδέονται με την υλοποίηση του Ταμείου Συνοχής (Ταμείο Συνοχής)

Επενδυτική προτεραιότητα: Επένδυση στη θεσμική ικανότητα και στην αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και των δημοσίων υπηρεσιών με στόχο τις μεταρρυθμίσεις, την καλύτερη κανονιστική ρύθμιση και τη χρηστή διακυβέρνηση (ΕΚΤ).

Ειδικός Στόχος: Βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό)

Τύποι Δράσεων

- Υποστήριξη της λειτουργίας υπηρεσιών εφαρμογής/συντονισμού περιβαλλοντικής πολιτικής με στόχο:
 - τον καλύτερο Συντονισμό της Περιβαλλοντικής πολιτικής μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων, Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων,
 - την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του θεσμού Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων,
 - τη Λειτουργία του θεσμού του Εθνικού Περιβαλλοντικού Δικτύου ώστε να βελτιωθεί το σύστημα ενημέρωσης των Υπηρεσιών περιβάλλοντος και να διαδοθεί η περιβαλλοντική πληροφορία σε όλες της βαθμίδες Διοίκησης με ενέργειες όπως:
 - Δημιουργία συστήματος άμεσης ενημέρωσης για έκδοση νέας νομοθεσίας ή τροποποίησης νομοθεσίας που αφορά στο έργο τους.
 - Δημιουργία συστήματος ανταλλαγής εμπειρίας μεταξύ των βαθμίδων Διοίκησης (κρατικής και αιρετής) για την αντιμετώπιση με κοινό τρόπο προβλημάτων που εντοπίζονται στην άσκηση και εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής.
 - Δικτύωση και ανταλλαγή εμπειριών με ανάλογες δομές άλλων Κ-Μ.
- Ενίσχυση ελεγκτικών λειτουργιών της περιβαλλοντικής διοίκησης με έμφαση την προληπτική εφαρμογή του ελέγχου
- Κωδικοποίηση περιβαλλοντικής νομοθεσίας και διάθεση της ηλεκτρονικά προς όλες τις αρμόδιες δημόσιες αρχές.
- Βελτίωση του τρόπου συλλογής, επεξεργασίας και χρησιμοποίησης περιβαλλοντικών πληροφοριών.
- Δημιουργία κατάλληλων μέσων και τεχνικών πληροφόρησης – δημοσιότητας στα θέματα περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρίες. (π.χ προσβάσιμες ιστοσελίδες, έντυπα σε γραφή Braille ή με μεγάλους χαρακτήρες κ.λπ.)
- Οργάνωση και βελτίωση ποιότητας δημόσιας διαβούλευσης στα θέματα των δημόσιων πολιτικών για το περιβάλλον.
- Προώθηση των πράσινων δημοσίων συμβάσεων (ΠΔΣ) – Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για τις ΠΔΣ με σκοπό τη μείωση του ενεργειακού και οικολογικού αποτυπώματος των

δημόσιων προμηθειών και υποστήριξη του Γραφείου Πράσινων Συμβάσεων και Περιβαλλοντικών Προτύπων, με σκοπό την ανάπτυξη και προώθηση της χρήσης περιβαλλοντικών κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις, την ανάπτυξη και προώθηση στρατηγικής για ολοκληρωμένη χρήση προϊόντων που αποσκοπεί στην ανάπτυξη του οικολογικού σχεδιασμού των προϊόντων, για την παροχή πληροφοριών και κινήτρων για την αποτελεσματική προώθηση της χρήσης οικολογικών προϊόντων.

- Δημιουργία συστήματος δεικτών αειφορίας. Οι δείκτες θα χρησιμοποιούνται κατά τη σύνταξη και αξιολόγηση των ΣΜΠΕ και ΜΠΕ, καθώς και για την αξιολόγηση της χωροχρονικής πορείας της αειφορίας και του περιβάλλοντος σε εθνική / περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
- Βελτίωση των περιβαλλοντικών δεικτών των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων προκειμένου να είναι μετρήσιμοι και ενιαίοι για όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.
- Ενθάρρυνση της περιβαλλοντικής ευθύνης και του εθελοντισμού – Ενίσχυση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση στο συντονισμό της εθνικής πολιτικής στον τομέα των υδάτων σε διαπεριφερειακό, διασυνοριακό και διακρατικό επίπεδο
- Υποστηρικτικές δράσεις για τη διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου (π.χ. για διείσδυση της χρήσης βιοκαυσίμων & ηλεκτροκίνησης στις δημόσιες μεταφορές), μέσω μελετών, ερευνών, εξειδικευμένης τεχνογνωσίας κ.λπ, καθώς και υποστήριξη των διαχειριστών και λειτουργών της αγοράς ενέργειας για τη λειτουργία τους στο νέο μοντέλο της αγοράς ενέργειας.
- Ενίσχυση νέων περιφερειακών Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων – ΦοΔΣΑ
- Ενίσχυση Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών
- Βελτίωση του συστήματος Επιθεωρήσεων και ελέγχου σε θέματα Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Προώθηση ολοκληρωμένης κοστολόγησης υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων
- Προώθηση καινοτόμων οικονομικών εργαλείων για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων (πχ συστήματα PAYT, χρηματιστήριο δευτερογενών υλικών κ.λπ.)

Ειδικός Στόχος: Ενίσχυση των δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης - προσαρμογή στις διαρθρωτικές και θεσμικές αλλαγές

Τύποι Δράσεων

- Σεμινάρια, εκπαίδευση για στελέχη των Υπηρεσιών που εμπλέκονται στην άσκηση και εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής, π.χ.
 - Προγράμματα επιμόρφωσης με σκοπό την αναβάθμιση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων του ανθρωπίνου δυναμικού όπως ενημέρωση και κατάρτιση για την ανάπτυξη των επιστημών και της τεχνολογίας του περιβάλλοντος .
 - Κατάρτιση υπαλλήλων και εξειδίκευση των στελεχών που διενεργούν περιβαλλοντικούς ελέγχους σε κεντρικό και ιδίως σε περιφερειακό επίπεδο.
- Συνεχής επιμόρφωση των στελεχών των υπηρεσιών που ασχολούνται με την προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας, καθώς και τη διαχείριση των αποβλήτων
- Υποστήριξη και ενίσχυση τεχνογνωσίας των αρμόδιων φορέων για την υλοποίηση των δράσεων που σχετίζονται με τη διαχείριση υδάτων
- Δράσεις επιμόρφωσης και εκπαίδευσης ενεργειακών ελεγκτών, παρόχων ενεργειακών υπηρεσιών, διαχειριστών ενέργειας και των υπευθύνων εγκατάστασης μέσω κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Ειδικός Στόχος: Ανάπτυξη, προώθηση και εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις

Τύποι Δράσεων

- Ανάπτυξη βάσεων δεδομένων για βελτίωση των στοιχείων που καταγράφονται από τη Δημόσια Διοίκηση, ώστε να διασφαλίζεται η ορθή στάθμιση των παραμέτρων και η αποτελεσματική λήψη έγκαιρων αποφάσεων στους κύριους τομείς της περιβαλλοντικής πολιτικής,
- Βελτίωση της ποιότητας της πληροφορίας /αξιοποίηση/ χρήση των δεδομένων, π.χ.
 - Ενδυνάμωση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, διάθεση τυποποιημένων διοικητικών διαδικασιών μέσω πληροφοριακών συστημάτων (πληροφορίες σχετικά με την νομοθεσία και τα δικαιολογητικά, που απαιτούνται για τη χορήγηση των αδειών κ.λπ., εθνικό κτηματολόγιο, μητρώα, δημόσιες συμβάσεις)
 - Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες (έκδοση αδειών)
 - Δημιουργία Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου του άρθρου 18 του Νόμου 4014/2011 και της ανάλογης πλατφόρμας για τα απόβλητα του άρθρου 42 του Νόμου 4042/2012
 - Προώθηση της ηλεκτρονικής υπογραφής και της αποκλειστικά ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων στο Δημόσιο, δύο σημαντικές παρεμβάσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην ταχεία λήψη των αποφάσεων και θα μπορούσαν να βελτιώσουν την επάρκεια και αποτελεσματικότητα της κεντρικής κυβέρνησης και των περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων
 - Ηλεκτρονική πλατφόρμα για την καταγραφή των έργων και δραστηριοτήτων που έχουν αδειοδοτηθεί από περιβαλλοντικές υπηρεσίες και Διευθύνσεις Ανάπτυξης
 - Προώθηση της εφαρμογής της οδηγίας 2007/2/ΕΚ για τις γεωχωρικές πληροφορίες ((Inspire), ώστε να χρησιμοποιούνται τα δεδομένα τους από δημόσιες αρχές και μελετητές
 - Εφαρμογή συστημάτων on-line παρακολούθησης περιβαλλοντικών δεικτών-παραμέτρων σε συγκεκριμένους αποδέκτες (έδαφος, νερό, αέρας) για τους οποίους απαιτείται η εφαρμογή προγράμματος αποκατάστασης (π.χ. Ασωπός)
- Προώθηση της πρόσβασης του κοινού στην περιβαλλοντική πληροφορία, π.χ.
 - Εμπλουτισμός-κωδικοποίηση της Ιστοσελίδας του ΥΠΕΚΑ με την εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία (αδειοδότηση έργων, δασική νομοθεσία, μεταλλευτικός κώδικας κ.λπ.) τις Οδηγίες της Ε.Ε. και θέματα περιβάλλοντος γενικότερα.
 - Πληροφόρηση του κοινού σε θέματα περιβαλλοντικών δεικτών και μετρήσεων
- Συγκρότηση Εθνικού Δικτύου Πληροφοριών για το Χωροταξικό Σχεδιασμό. Σύσταση χωροταξικού παρατηρητηρίου.

4.8 Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία στους τομείς αρμοδιότητας του ΥΠΕΚΑ

Τύποι Δράσεων

- Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, που αποσκοπούν στην εξοικονόμηση φυσικών πόρων και τη μείωση εκπομπών επικίνδυνων και μη ουσιών στο περιβάλλον καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους (eco-design)
- Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας προκειμένου να καλυφθεί το έλλειμμα της χώρας σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας/ αξιοποίησης ασφαλούς διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων
- Προώθηση της επιχειρηματικότητας σε καινοτόμους τομείς, όπως διαχείριση λυμάτων, μείωση απωλειών νερού ύδρευσης – άρδευσης, διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος, ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης, αξιοποίησης βιομάζας
- Ενίσχυση Εταιρειών Παροχής Ενεργειακών Υπηρεσιών (Third Party Finance)
- Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας στον τομέα του περιβάλλοντος, σε επιλεγμένους επί μέρους τομείς (πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, ξεχωριστή διαλογή, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, διαχείριση περιοχών Natura 2000 κ.λπ.)
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για ανάπτυξη των ΑΠΕ, της Συμπααραγωγής και της Εξοικονόμησης Ενέργειας.
- Ενίσχυση ομάδων επιχειρήσεων, με σκοπό την ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση των αναγκών τους (αυτάρκεια σε ενεργειακές ανάγκες, μέσω ΑΠΕ, μείωση των αναγκών κατανάλωσης νερού, μέσω επαναχρησιμοποίησης, μείωση / ανακύκλωση / επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων)
- Πιστοποίηση προϊόντων προστατευόμενων περιοχών, προκειμένου να γίνει εμπορική προώθηση και εκμετάλλευσή τους και
- Ανάπτυξη του οικοτουρισμού σε περιοχές που είναι συμβατές με αυτού του είδους δράσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΕΣ – ΤΟΜΕΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Σύμφωνα με την Εγκύκλιο 2 της Γενικής Γραμματείας Επενδύσεων –ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων

Πίνακας Α: Εκτίμηση της εκπλήρωσης των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων σε εθνικό επίπεδο

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ /ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
<p>4.1 Υλοποίηση ενεργειών για την προώθηση οικονομικά αποτελεσματικών βελτιώσεων στην ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση, καθώς και για την προώθηση οικονομικά αποτελεσματικών επενδύσεων στην Ενεργειακή Αποδοτικότητα κατά την κατασκευή ή ανακαίνιση κτηρίων</p>	<p>ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ</p>	<p>4.1.1 Θέσπιση μέτρων για τη διασφάλιση των ελάχιστων απαιτήσεων που αφορούν στην ενεργειακή απόδοση κτηρίων σύμφωνα με το Άρθρο 3, το Άρθρο 4 και το Άρθρο 5 της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ</p>	<p>ΟΧΙ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Μερική ενσωμάτωση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ έγινε με τους Νόμους 3661/2008, 3851/2010 και 3889/2010. - Πλήρης ενσωμάτωση της οδηγίας 2010/31 έγινε με τον Νόμο 4122/2013 (ΦΕΚ 42/Α/19.02.2013) «Ενεργειακή Απόδοση Κτιρίων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις». - Οι ελάχιστες απαιτήσεις των άρθρων 3 & 4 της Οδηγίας 2010/31 εφαρμόζονται ήδη, καθώς έχουν ενσωματωθεί στις διατάξεις του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΚΕΝΑΚ, ΥΑ υπ' αριθμ. Δ6/Β/οικ. 5825/30.3.2010). - Οι απαιτήσεις για την εφαρμογή των ελάχιστων απαιτήσεων του άρθρου 5 της Οδηγίας 2010/31, που αφορά στον «Υπολογισμό των βέλτιστων από πλευράς κόστους επιπέδων των ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης», δεν έχουν ακόμα εναρμονιστεί στο Εθνικό Δίκαιο. 	<p>Τα βήματα που απαιτούνται για την κάλυψη της αιρεσιμότητας για το άρθρο 5 της Οδηγίας και οι αντίστοιχοι χρόνοι ολοκλήρωσής τους αναλύονται στον Πίνακα Γ, που ακολουθεί</p>
		<p>4.1.2 Λήψη μέτρων για τη θέσπιση ενός συστήματος πιστοποίησης της ενεργειακής απόδοσης κτηρίων σύμφωνα με το Άρθρο 11 της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ.</p>	<p>ΝΑΙ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Δ6/Β/οικ. 5825/30.3.2010 (ΦΕΚ Β' 407/ 9.04.2010) «Έγκριση Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων». (Άρθρο 14: Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων) - Προεδρικό Διάταγμα 72/2010 (ΦΕΚ 132/Α/2010) «Συγκρότηση, διοικητική – οργανωτική δομή και στελέχωση της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Ενέργειας (ΕΥΕΠΕΝ)» (Άρθρο4: Διενέργεια Ελέγχων από την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ.) και Άρθρο 5: Επιβολή Κυρώσεων) - Προεδρικό Διάταγμα 100/2010 (ΦΕΚ 177/Α/6.10.2010) «Ενεργειακοί Επιθεωρητές 	

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ /ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
				Κτιρίων, Λεβήτων και Εγκαταστάσεων Θέρμανσης και Εγκαταστάσεων Κλιματισμού». (Άρθρο 5: Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών, Αρχείο Επιθεωρήσεως Κτιρίων) - Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 237/Α/05.12.2012) «Ρυθμίσεις κατεπειγόντων θεμάτων αρμοδιότητας των Υπουργείων Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και λοιπές διατάξεις.» (Άρθρο 13: Ενεργειακοί Επιθεωρητές)	
		4.1.3 Μέτρα σύμφωνα με το Άρθρο 13 της Οδηγίας 2006/32/ΕΚ για την αποδοτικότητα της χρήσης ενέργειας από τους τελικούς χρήστες και για τις ενεργειακές υπηρεσίες, έτσι ώστε να διασφαλισθεί η προμήθεια ατομικών μετρητών σε τελικούς καταναλωτές, κατά το μέτρο που αυτό είναι τεχνικά εφικτό, οικονομικά εύλογο και σε αναλογική σχέση με την πιθανή εξοικονόμηση ενέργειας.	ΝΑΙ	Νόμος 3855/2010 (ΦΕΚ Α' 95/23.06.2010) «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες Διατάξεις». (Άρθρο 15: Μετρητές και αναλυτικοί λογαριασμοί για την κατανάλωση ενέργειας)	
4.2 Υλοποίηση ενεργειών για την προώθηση υψηλής αποδοτικότητας συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού.	ΝΑΙ	4.2.1 Η υποστήριξη της συμπαραγωγής να βασίζεται στη ζήτηση χρήσιμης θερμότητας και στην πρωτογενή εξοικονόμηση ενέργειας σύμφωνα με τα Άρθρα 7.1 και 9.1. (α) και (β) της Οδηγίας 2004/8/ΕΚ) καθώς επίσης τα Κράτη Μέλη ή οι αρμόδιοι φορείς τους	ΝΑΙ	- Νόμος 3734/2009 (ΦΕΚ Α' 8/28.01.2009) «Προώθηση της συμπαραγωγής δύο ή περισσότερων χρήσιμων μορφών ενέργειας, ρύθμιση ζητημάτων σχετικών με το Υδροηλεκτρικό Έργο Μεσοχώρας και άλλες διατάξεις» - Νόμος 4067/2012 (ΦΕΚ Α' 79/09.06.2012) «Νέος Οικοδομικός Κανονισμός», (Άρθρο 25: «Κίνητρα	

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ /ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
		<p>να έχουν αξιολογήσει το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο αναφορικά με τις διαδικασίες χορήγησης έγκρισης ή τις λουπές διαδικασίες έτσι ώστε:</p> <p>a. να ενθαρρύνουν το σχεδιασμό μονάδων συμπαραγωγής που θα μπορούν να καλύψουν την οικονομικά εύλογη / δικαιολογημένη ζήτηση για «χρήσιμη» παραγωγή θερμότητας και να αποφύγουν την περιττή/περισσότερη από την αναγκαία παραγωγή θερμότητας και</p> <p>b. μείωση των κανονιστικών και μη κανονιστικών εμποδίων για την αύξηση της συμπαραγωγής.</p>		<p>για τη δημιουργία κτιρίων ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης»)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Νόμος 4001/2011 (ΦΕΚ Α' 179/22.08.2011) «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις». (Άρθρο 197: Λουπές Διατάξεις) - Νόμος 3851/2010 (ΦΕΚ Α' 85 / 04.06.2010) «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής». - Απόφαση ΥΑΠΕ/Φ1/14810/04.10.2011 (Β' 2373) «Κανονισμός αδειών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μέσω συμπαραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας υψηλής απόδοσης» - Απόφαση Δ5-ΗΛ/Γ/Φ1/749 (ΦΕΚ 889/Β/22.3.2012) - Απόφαση Δ5-ΗΛ/Γ/Φ1/οικ. 23278 (ΦΕΚ 3108/23.11.2012) «Συμπληρωματικές Διατάξεις για μονάδες Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας, τύπος και περιεχόμενο Συμπληρωματικών Συμβάσεων Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας Κατανεμόμενων Μονάδων ΣΗΘΥΑ και Τεχνικό Προσάρτημα Μονάδων ΣΗΘΥΑ του Μητρώου Μονάδων ΑΠΕ και ΣΗΘ/ΣΗΘΥΑ» 	
<p>4.3 Υλοποίηση ενεργειών για την προώθηση της παραγωγής και διανομής ανανεώσιμων πηγών</p>	<p>ΝΑΙ</p>	<p>4.3.1 Να έχουν διαμορφωθεί διαφανή σχήματα υποστήριξης να διασφαλίζεται προτεραιότητα πρόσβασης στο ηλεκτρικό δίκτυο ή εγγυημένα</p>	<p>ΝΑΙ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Νόμος 4062/2012 (ΦΕΚ Α' 70 / 30.03.2012) «Αξιοποίηση του πρώην Αεροδρομίου Ελληνικού – Πρόγραμμα ΗΛΙΟΣ – Προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/28/ΕΚ) – Κριτήρια 	

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ /ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
ενέργειας.		πρόσβαση και προτεραιότητα στη διανομή, να έχουν διαμορφωθεί τυποποιημένοι κανόνες σχετικά με την κατανομή και τον επιμερισμό του κόστους των τεχνικών προσαρμογών που να έχουν δημοσιοποιηθεί σύμφωνα με το Άρθρο 14 (1), τα Άρθρα 16 (2) και 16 (3) της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ.		Αειφορίας Βιοκαυσίμων και Βιορευστών (Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/30/ΕΚ)» - Νόμος 3851/2010 (ΦΕΚ Α' 85 / 04.06.2010) «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»	
		4.3.2 Το Κράτος-Μέλος να έχει υιοθετήσει ένα εθνικό σχέδιο δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια σύμφωνα με το Άρθρο 4 της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ.	ΝΑΙ	1ο Εθνικό σχέδιο δράσης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 4 της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ, το οποίο έχει εγκριθεί και έχει υποβληθεί στην ΕΕ τον Ιούλιο του 2010.	

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ /ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
5.1 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Εθνικές ή περιφερειακές εκτιμήσεις κινδύνου για την διαχείριση καταστροφών λαμβάνοντας υπόψη την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ	5.1.1 Να έχει καταρτισθεί μία εθνική ή περιφερειακή εκτίμηση κινδύνου με τα ακόλουθα στοιχεία: - Περιγραφή της διαδικασίας, της μεθοδολογίας, των μεθόδων και των μη ευαίσθητων δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση/εκτίμηση κινδύνου καθώς επίσης και τα βασιζόμενα στους σχετικούς κινδύνους κριτήρια για τον καθορισμό προτεραιοτήτων μεταξύ των επενδύσεων - Περιγραφή σεναρίων μοναδικού κινδύνου και σεναρίων πολλαπλών κινδύνων - Να έχουν ληφθεί υπόψη, όπου απαιτούνται, οι εθνικές στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.	ΟΧΙ		Σημειώνεται ότι έχει πραγματοποιηθεί: η προκαταρκτική εκτίμηση κινδύνων πλημμύρας και έχουν προσδιορισθεί οι Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας. Τα βήματα που απαιτούνται για την κάλυψη της αιρεσιμότητας και οι αντίστοιχοι χρόνοι ολοκλήρωσής τους αναλύονται στον Πίνακα Γ που ακολουθεί
6.1 ΤΟΜΕΑΣ ΥΔΑΤΟΣ: Ύπαρξη: (α) πολιτικής τιμολόγησης ύδατος που θα παρέχει επαρκή κίνητρα για τους χρήστες για την αποδοτική χρήση υδατικών πόρων και (β) επαρκής συνεισφορά των επιμέρους χρήσεων νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος σε ποσοστό που θα καθορισθεί στα εγκεκριμένα σχέδια	ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ	6.1.1 Το Κράτος Μέλος να έχει διασφαλίσει τη συμβολή των επιμέρους χρήσεων ύδατος στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος ανά τομέα, σύμφωνα με το Άρθρο 9, παρ. 1, πρώτο εδάφιο της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, λαμβάνοντας υπόψη, όπου απαιτείται, των κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών επιπτώσεων της ανάκτησης καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες της περιοχής ή των περιοχών τις οποίες αφορά.	ΟΧΙ		Τα βήματα που απαιτούνται για την κάλυψη της αιρεσιμότητας και οι αντίστοιχοι χρόνοι ολοκλήρωσής τους αναλύονται στον Πίνακα Γ που ακολουθεί
		6.1.2 Να έχει υιοθετηθεί ένα σχέδιο	ΝΑΙ	Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων με αριθμ. πρωτ. οικ	Έγκριση Σχεδίων Διαχείρισης για τα Υδατικά Διαμερίσματα: Δυτικής Στερεάς

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ /ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών, για επενδύσεις που υποστηρίζονται από τα Προγράμματα		διαχείρισης λεκανών απορροής για τις περιοχές ποταμών με δικαιολογημένη συγκέντρωση επενδύσεων σε συμφωνία με το Άρθρο 13 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, θεσπίζοντας ένα πλαίσιο Κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής νερού.		391/8.4.2013 για την έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης των 5 εκ των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας (Συγκεκριμένα των Υδατικών Διαμερισμάτων: Αττικής, Ανατ. Στερεάς Ελλάδας, Βόρειας Πελοποννήσου, Ανατολικής Πελοποννήσου και Δυτικής Πελοποννήσου) Τα σχέδια διαχείρισης περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις του άρθρου 13 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.	Ελλάδας, Ηπείρου, Θεσσαλίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στο 2 ^ο τρίμηνο του 2013. Ολοκλήρωση και έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης για τα Υδατικά Διαμερίσματα Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας στο 3ο τρίμηνο του 2013. Ολοκλήρωση και έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης για τα Υδατικά Διαμερίσματα Αιγαίου και Κρήτης στο 4ο Τρίμηνο 2013

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ /ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερασύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
6.2 ΤΟΜΕΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ: Προώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων στον τομέα αποβλήτων, ιδίως με την ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα και σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων	ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ	6.2.1 Να έχει υποβληθεί προς την Επιτροπή έκθεση προόδου ως προς τους στόχους του Άρθρου 11 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ και ως προς τις στοχευμένες ενέργειες για την επίτευξη των στόχων	ΝΑΙ	Ο Νόμος 4042/2012 ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2008/98/ΕΚ. Η έκθεση θα υποβληθεί εμπρόθεσμα, χωρίς να δημιουργείται πρόβλημα εκπλήρωσης του κριτηρίου.	
		6.2.2 Να υπάρχει ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Άρθρου 28 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ.	ΟΧΙ		Το άρθρο 28 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, ενσωματώθηκε με το άρθρο 22 του Νόμου 4042/2012. Τα βήματα που απαιτούνται για την κάλυψη της αιρεσιμότητας και οι αντίστοιχοι χρόνοι ολοκλήρωσής τους αναλύονται στον Πίνακα Γ που ακολουθεί
		6.2.3 Το Κράτος Μέλος να έχει θεσπίσει, σύμφωνα με τα Άρθρα 1 και 4 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, όπως απαιτείται από τον Άρθρο 29 της Οδηγίας.	ΝΑΙ	Το άρθρο 29 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το άρθρο 22 του Νόμου 4042/2012 Σύμφωνα με το άρθρο 29 της Οδηγίας τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν εκπονήσει προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων μέχρι τις 12 Δεκεμβρίου του 2013. Έχει υπογραφεί η σύμβαση εκπόνησης της σχετικής μελέτης στις 30-4-2013	Ο συμβατικός χρόνος υλοποίησης του έργου είναι έξι (6) μήνες. Εκτιμάται ότι η έκδοση της σχετικής ΚΥΑ θεσμοθέτησης του ως άνω Σχεδίου θα πραγματοποιηθεί πριν το τέλος του Δεκεμβρίου 2013.
		6.2.4 Να έχουν υιοθετηθεί τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη του στόχου της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης έως το 2020, σύμφωνα με το Άρθρο 11.2 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ.	ΟΧΙ		Τα βήματα που απαιτούνται για την κάλυψη της αιρεσιμότητας και οι αντίστοιχοι χρόνοι ολοκλήρωσής τους αναλύονται στον Πίνακα Γ που ακολουθεί

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ / ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
<p>ΓΕΝΙΚΗ ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΑ 3 Περιβαλλοντική νομοθεσία σχετικά με την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων (ΕΠΕ και τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (ΣΜΠΕ) σχεδίων και προγραμμάτων.</p>	ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ	<p>3.1. Ρυθμίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των Οδηγιών για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και δραστηριοτήτων (ΕΠΕ) και τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση σχεδίων και προγραμμάτων (ΣΠΕ):</p>	ΝΑΙ	<ul style="list-style-type: none"> - Οι Οδηγίες έχουν ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με: Τους νόμους 1650/86, 3010/2002 και 4014/2011, για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων, και την Κοινή Υπουργική Απόφαση με ΑΠ ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/ οικ.107017/28.8.2006 για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων - Η «ποιότητα» των πληροφοριών που εντάσσονται στη διαδικασία της Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων εξασφαλίζεται στο πλαίσιο του Νόμου 4014/2011. - ο καθορισμός του τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του Κοινού κατά τη διαδικασία έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων έργων και δραστηριοτήτων προβλέπεται ήδη στην ΚΥΑ 37111/2021/2003 (ΦΕΚ 1391/Β'/29.09.2003), η οποία θα υποστεί αναμόρφωση στο πλαίσιο του νέου Νόμου 4014/2011. - γενικότερα, η πρόσβαση του κοινού στις δημόσιες αρχές για παροχή πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/4/ΕΚ «για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ», προβλέπεται στην ΚΥΑ Η.Π. 11764/653 (ΦΕΚ 327 Β/17 ΜΑΡΤΙΟΥ 2006) «Μέσα ένδικης προστασίας του κοινού κατά πράξεων ή παραλείψεων της Διοίκησης σχετικά με θέματα ενημέρωσης και συμμετοχής του κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, προβλέπονται στην 	<p>Σύμφωνα με τις διατάξεις του εν Νόμου 4014/2011 η έγκαιρη ενημέρωση του ενδιαφερόμενου κοινού είναι υποχρεωτική, καθώς και η διασφάλιση της συμμετοχής του στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων μέσω της διατύπωσης γνώμης, κατά τη διαδικασία γνωμοδοτήσεις φορέων και τη δημόσια διαβούλευση (άρθρο 19). Ο έλεγχος της ποιότητας και πληρότητας των πληροφοριών, κατά τη διαδικασία ΕΠΕ, καθώς και της αξιολόγησή τους, γίνεται και από τους γνωμοδοτούντες φορείς, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, κατά τη διατύπωση της γνώμης τους. Οι μελέτες περιβαλλοντικών Επιπτώσεων συντάσσονται από αξιολογητές με μελετητικό πτυχίο κατηγορίας 27 (πιστοποιημένοι μελετητές). Υπάρχει πρόβλεψη για Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Β'. Για τις ανάγκες αξιολόγησης, στη διαδικασία ΕΠΕ, μπορεί να χρησιμοποιηθεί Πιστοποιημένος Αξιολογητής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του ίδιου ως άνω Νόμου. Με την ολοκλήρωση δράσεων ενταγμένων στο ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013 θα ενισχυθεί η διαδικασία της ΕΠΕ, όσον αφορά στη βελτίωση της ποιότητας των χρησιμοποιούμενων δεδομένων.</p>

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ / ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
		<p>3.2. Ρυθμίσεις για την εκπαίδευση και την ενημέρωση του προσωπικού που ασχολείται με την εφαρμογή των Οδηγιών για την ΕΠΕ και ΣΜΠΕ</p>	ΟΧΙ	<p>ΚΥΑ 9269/470/2007 (ΦΕΚ 286 Β/02 ΜΑΡΤΙΟΥ 2007)».</p>	<p>Όσον αφορά στην εκπαίδευση, οι υπάρχουσες δράσεις κατάρτισης του προσωπικού διεξάγονται κυρίως από το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Σημειώνεται ότι για την εκπαίδευση του προσωπικού (των Κεντρικών υπηρεσιών του ΥΠΕΚΑ, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Περιφερειών της χώρας), οργανώθηκε από το ΥΠΕΚΑ ενημερωτική ημερίδα αμέσως μετά την έκδοση του νέου νόμου 4014/2102 για τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις, ενώ ανάλογες πρωτοβουλίες/δράσεις προγραμματίζονται για το άμεσο μέλλον.</p> <p>Στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ www.ypeka.gr, αναρτώνται οι νόμοι, οι κοινές υπουργικές αποφάσεις, τα προεδρικά διατάγματα και οι ερμηνευτικές εγκύκλιοι. Στην ιστοσελίδα http://aero.ypeka.gr/ αναρτώνται όλες οι αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων- ανανέωσης- παράτασης, για δραστηριότητες κατηγορίας Α. Στην ιστοσελίδα Διαύγεια http://diavgeia.gov.gr/ αναρτώνται όλες οι αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) έργων και δραστηριοτήτων, καθώς και σχεδίων και προγραμμάτων. Σημειώνεται ότι το Πρόγραμμα</p>

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ / ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
					<p>«Διαύγεια» στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας. Επιπλέον, παρέχεται υποστήριξη στις αποκεντρωμένες και αυτοδιοικητικές υπηρεσίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης από την Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.</p> <p>Επί πλέον, για την ηλεκτρονική διαχείριση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης προβλέπεται, στο άρθρο 18 του Νόμου 4014/2012, η δημιουργία Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) πληροφοριών, που αφορούν στη διαδικασία έκδοσης, ανανέωσης, τροποποίησης, καθώς και στην παρακολούθηση της εφαρμογής των ΑΕΠΟ και των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ), το οποίο τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Επίσης, στο ΗΠΜ καταχωρίζονται όλες οι ενέργειες και πληροφορίες καθ' όλα τα στάδια της διαδικασίας για την έκδοση, ανανέωση ή τροποποίηση ΑΕΠΟ ή Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων, καθώς επίσης και το</p>

Εκ των προτέρων Αιρεσιμότητα	Εκπλήρωση της Αιρεσιμότητας (ΝΑΙ / ΟΧΙ / ΜΕΡΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ)	Κριτήρια	Εκπλήρωση κριτηρίων (ΝΑΙ / ΟΧΙ)	Αναφορά (εφόσον η αιρεσιμότητα εκπληρούται) Αναφορά σε στρατηγικές, νομικές ενέργειες και άλλα σχετικά έγγραφα συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σε σχετικές ενότητες, άρθρα ή παραγράφους, συνοδευόμενων από υπερσύνδεσμο ή άλλη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο.	Επεξήγηση (όπου απαιτείται)
					<p>σύνολο των πληροφοριών που αναφέρονται στην πέραν αυτών περιβαλλοντική επίδοση ενός έργου ή μιας δραστηριότητας, κατά τη διάρκεια του συνολικού κύκλου ζωής, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων τυχόν περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων.</p>
		<p>3.3 Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση επαρκούς διοικητικής ικανότητας</p>	<p>ΟΧΙ</p>		<p>Οι εξειδικευμένες αρχές για την εφαρμογή των ΕΠΕ/ΣΠΕ είναι η Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ και οι αποκεντρωμένες και αυτοδιοικητικές υπηρεσίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης, οι οποίες είναι στελεχωμένες με εξειδικευμένο προσωπικό. Σύμφωνα με το άρθρο 16 Ν 4014/2012, πρόκειται να συσταθεί μητρώο πιστοποιημένων αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και στο πλαίσιο της παρούσας προγραμματικής περιόδου (2007-2013), έχει προβλεφθεί σχετική χρηματοδότηση. Ανάλογη υποστήριξη θα επιδιωχθεί να συμπεριληφθεί στο πλαίσιο χρηματοδότησης και της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Η Υπουργική Απόφαση για το περιεχόμενο των ΜΠΕ, σύμφωνα με τον 4014/2012 είναι σε τελική επεξεργασία, ενώ μέχρι την έκδοσή της ο 4014/2012 λειτουργεί με τις προηγούμενες προδιαγραφές.</p>

Πίνακας Β: Σύνοψη σχεδίου δράσης για την εκπλήρωση των γενικών εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων

Εκ των προτέρων Θεματική Αιρεσιμότητα	Κριτήρια που δεν εκπληρούνται	Ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν	Ημερομηνία ολοκλήρωσης ενέργειας	Φορείς υπεύθυνοι για την εκπλήρωση του κριτηρίου
ΓΕΝΙΚΗ ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΑ 3 Περιβαλλοντική νομοθεσία σχετικά με την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων (ΕΠΕ και τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (ΣΜΠΕ) σχεδίων και προγραμμάτων	3.2 Ρυθμίσεις για την εκπαίδευση και την ενημέρωση του προσωπικού που ασχολείται με την εφαρμογή των Οδηγιών για την ΕΠΕ και ΣΜΠΕ	Εκπαιδευτικά Σεμινάρια σε όλο το προσωπικό που εμπλέκεται στην εφαρμογή των Οδηγιών για ΕΠΕ και ΣΠΕ, σε όλα τα επίπεδα. (μετά την έκδοση όλων των ΚΥΑ του νέου Νόμου 4041/2012 και την αναθεώρηση της εθνικής νομοθεσίας για τις ΣΠΕ)	31-12-2016	ΥΠΕΚΑ και Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις
	3.3 Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση επαρκούς διοικητικής ικανότητας	Ύπαρξη ικανοποιητικής υποδομής (σε ανθρώπινους και άλλους πόρους) στις αρχές που συμβάλλουν στην εφαρμογή των οδηγιών ΕΠΕ/ΣΠΕ	31-12-2016	ΥΠΕΚΑ και Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις (μέσω και του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης)

Πίνακας Γ: Σύνοψη σχεδίου δράσης για την εκπλήρωση των θεματικών εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων

Εκ των προτέρων Θεματική Αιρεσιμότητα	Κριτήρια που δεν εκπληρούνται	Ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν	Ημερομηνία ολοκλήρωσης ενέργειας	Φορείς υπεύθυνοι για την εκπλήρωση του κριτηρίου
<p>4.1 Υλοποίηση ενεργειών για την προώθηση οικονομικά αποτελεσματικών βελτιώσεων στην ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση, καθώς και για την προώθηση οικονομικά αποτελεσματικών επενδύσεων στην Ενεργειακή Αποδοτικότητα κατά την κατασκευή ή ανακαίνιση κτηρίων.</p>	<p>Η διατάξεις για την εφαρμογή των ελάχιστων απαιτήσεων του άρθρου 5 της Οδηγίας 2010/31, που αφορά στον «Υπολογισμό των βέλτιστων από πλευράς κόστους επιπέδων των ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης», δεν έχουν ακόμα εναρμονιστεί στο Εθνικό Δίκαιο.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Προκήρυξη μελέτης 2. Ολοκλήρωση Διαγωνισμού – Ανάθεση Μελέτης 3. Εκπόνηση μελέτης εκ μέρους του αναδόχου 4. Παραλαβή μελέτης 5. Αποστολή Παραδοτέου στην ΕΕ (ΓΔ Ενέργειας) – Διαβούλευση/διαπραγμάτευση με την ΕΕ 6. Τροποποίηση ΚΕΝΑΚ 7. Ολοκλήρωση ΚΥΑ 	<p>Οι χρόνοι ολοκλήρωσης των ενεργειών που απαιτούνται για την κάλυψη της αιρεσιμότητας τους αναλύονται ως ακολούθως:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Προκήρυξη μελέτης: 30/6/2013 2. Ολοκλήρωση Διαγωνισμού – Ανάθεση Μελέτης: 10/10/2013 3. Εκπόνηση μελέτης εκ μέρους του αναδόχου: 10/04/2014 (6 μήνες μετά την ανάθεση) 4. Παραλαβή μελέτης: 20/05/2014 5. Αποστολή Παραδοτέου στην ΕΕ (ΓΔ Ενέργειας) – Διαβούλευση/διαπραγμάτευση: <ul style="list-style-type: none"> • 30/06/2014 (σε περίπτωση που από τα αποτελέσματα της μελέτης δεν προκύπτει διαφορά μεγαλύτερη του 15% σε σχέση με τις ισχύουσες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης και συνεπώς απαιτείται μόνο τροποποίηση εθνικών διατάξεων) Έναρξη διαδικασίας για τροποποίηση ΚΕΝΑΚ • 20/07/2014 (σε περίπτωση που υπάρχει διαφορά μεγαλύτερη του 15% και συνεπώς το εθνικό πλαίσιο θα τροποποιηθεί μετά από διαβούλευση και συμφωνία με την ΕΕ) – Διαβούλευση /διαπραγμάτευση με την ΕΕ: 20/09/2014 6. Τροποποίηση ΚΕΝΑΚ: μέχρι 30/12/2014 <ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο τροποποιημένου ΚΕΝΑΚ: μέχρι 15/10/2014 • Ολοκλήρωση Δημόσιας Διαβούλευσης: το αργότερο μέχρι 05/11/2014 • Ενσωμάτωση σχολίων διαβούλευσης: μέχρι 30/11/2014 • Ολοκλήρωση ΚΥΑ: μέχρι 30/12/2014 	<p>ΥΠΕΚΑ - Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Ε.Γ.Ε.Π.Ε.) - Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ.)</p>

Εκ των προτέρων Θεματική Αιρεσιμότητα	Κριτήρια που δεν εκπληρούνται	Ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν	Ημερομηνία ολοκλήρωσης ενέργειας	Φορείς υπεύθυνοι για την εκπλήρωση του κριτηρίου
<p>5.1 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Εθνικές ή περιφερειακές εκτιμήσεις κινδύνου για την διαχείριση καταστροφών λαμβάνοντας υπόψη την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή</p>	<p>Η ύπαρξη εθνικής ή περιφερειακής εκτίμησης κινδύνου με τα ακόλουθα στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή της διαδικασίας, της μεθοδολογίας, των μεθόδων και των μη ευαίσθητων δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση/εκτίμηση κινδύνου, • Περιγραφή σεναρίων μοναδικού κινδύνου και σεναρίων πολλαπλών κινδύνων, • Να έχουν ληφθεί υπόψη, όπου απαιτούνται, οι εθνικές στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. 	<p>Υλοποίηση μελέτης εκτίμησης κινδύνου για τη διαχείριση καταστροφών κατά ISO 31010, με περιγραφή σεναρίου ενός κινδύνου και πολλαπλών κινδύνων και λαμβάνοντας υπόψη τη προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, όπου απαιτείται.</p>	<p>31/12/2016</p>	<p>ΥΠΕΚΑ / ΕΥΣΠΕΔ</p>

Εκ των προτέρων Θεματική Αιρεσιμότητα	Κριτήρια που δεν εκπληρούνται	Ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν	Ημερομηνία ολοκλήρωσης ενέργειας	Φορείς υπεύθυνοι για την εκπλήρωση του κριτηρίου
6.1. ΤΟΜΕΑΣ ΥΔΑΤΟΣ: Ύπαρξη: (α) πολιτικής τιμολόγησης ύδατος που θα παρέχει επαρκή κίνητρα για τους χρήστες για την αποδοτική χρήση υδατικών πόρων και (β) επαρκούς συνεισφορά των επιμέρους χρήσεων νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος σε ποσοστό που θα καθορισθεί στα εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών, για επενδύσεις που υποστηρίζονται από τα Προγράμματα	6.1.1 Διασφάλιση της συμβολής των επιμέρους χρήσεων ύδατος στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος ανά τομέα, σύμφωνα με το Άρθρο 9, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, λαμβάνοντας υπόψη, όπου απαιτείται, των κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών επιπτώσεων της ανάκτησης καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες της περιοχής ή των περιοχών τις οποίες αφορά.	Διαμόρφωση της τιμολογιακής πολιτικής στον τομέα ύδρευσης	3ο Τρίμηνο 2013	ΥΠΕΚΑ / Ειδική Γραμματεία Υδάτων
		Διαμόρφωση της τιμολογιακής πολιτικής στις λοιπές χρήσεις ύδατος	4ο τρίμηνο 2013	
		Συγκρότηση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Υδάτων	3ο τρίμηνο του 2013	ΥΠΕΚΑ (Απαιτείται Απόφαση Υπουργού)
		Διαβούλευση της πρότασης τιμολογιακής πολιτικής με τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Υδάτων και με Φορείς.	Αρχές του 4ου τριμήνου 2013 για την ύδρευση και τέλος 4ου τριμήνου 2013 για τις λοιπές χρήσεις ύδατος	
		Τελική διαμόρφωση και έγκριση της τιμολογιακής πολιτικής για την ύδρευση	Τέλος του 4ου Τριμήνου 2013	ΥΠΕΚΑ/Ειδική Γραμματεία Υδάτων (Εισήγηση) Εθνική Επιτροπή Υδάτων (Απόφαση έγκρισης)
		Τελική διαμόρφωση και έγκριση της τιμολογιακής πολιτικής για τις λοιπές χρήσεις ύδατος	Τέλος του 2ου Τριμήνου 2014	

Εκ των προτέρων Θεματική Αιρεσιμότητα	Κριτήρια που δεν εκπληρούνται	Ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν	Ημερομηνία ολοκλήρωσης ενέργειας	Φορείς υπεύθυνοι για την εκπλήρωση του κριτηρίου		
6.2 ΤΟΜΕΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ: Πρώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων στον τομέα αποβλήτων, ιδίως με την ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα και σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων	6.2.2 Να υπάρχει ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Άρθρου 28 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ.	Έναρξη της εκπόνησης μελέτης του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων. (έργο ενταγμένο στο ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013)	17-10-2012	ΥΠΕΚΑ		
		Εκπόνηση μελέτης	17/8/2013 (διάρκεια 10 μήνες)			
		Παραλαβή μελέτης από την Υπηρεσία	διάρκεια 20 ημέρες			
		Θεσμοθέτηση του αναμορφωμένου Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων, λαμβάνοντας υπόψη πιθανές άλλες καθυστερήσεις στις παραλαβές παραδοτέων, το χρόνο που απαιτείται για έκδοση της ΚΥΑ.		31/12/2014		
		Έναρξη αναθεώρησης των 13 Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) ώστε να προσαρμοστούν περαιτέρω στις απαιτήσεις των άρθρων 28 και 29 της Οδηγίας 2008/98/ΕΕ, σε συμφωνία με τον ΕΣΔΑ.		Μετά την παραλαβή του 4ου παραδοτέου της μελέτης του ΕΣΔΑ. (Θα αποσταλεί στις αρμόδιες, κατά το Νόμο, Περιφερειακές Υπηρεσίες μαζί με τις, έως τότε, κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά προτεραιότητα για τα Αστικά Απόβλητα)		Οι 13 περιφέρειες της χώρας (13 δευτεροβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης)
		Διαβούλευση ΣΜΠΕ των ΠΕΣΔΑ	3 μήνες			
Θεσμοθέτηση των 13 Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων. Σημειώνεται ότι οι Περιφέρειες Κρήτης, Ιονίων Νήσων και Βορείου Αιγαίου έχουν ήδη προχωρήσει στην αναθεώρηση των Περιφερειακών τους Σχεδίων, τα οποία, μετά την ολοκλήρωση του ΕΣΔΑ, και εφόσον κριθεί απαραίτητο, θα τροποποιηθούν/συμπληρωθούν κατάλληλα, για να εξασφαλιστεί η συμβατότητά τους με τον ΕΣΔΑ.		31/12/2014				

Εκ των προτέρων Θεματική Αιρεσιμότητα	Κριτήρια που δεν εκπληρούνται	Ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν	Ημερομηνία ολοκλήρωσης ενέργειας	Φορείς υπεύθυνοι για την εκπλήρωση του κριτηρίου
	<p>6.2.4 Να έχουν υιοθετηθεί τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη του στόχου της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης έως το 2020, σύμφωνα με το Άρθρο 11.2 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ.</p>	<p>Αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) -η οποία εκτελείται ήδη- και Αναθεώρηση των 13 Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ). (τα αναγκαία μέτρα θα περιλαμβάνονται κατά ένα μέρος στο αναθεωρημένο ΕΣΔΑ και κατά τα λοιπά στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.</p>	<p>31.12.2014.</p>	<p>ΥΠΕΚΑ</p>

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Η Συνθήκη της Λισαβόνας πρόσθεσε την εδαφική συνοχή στους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να συνεκτιμηθεί ο στόχος αυτός στα νέα προγράμματα, με ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο των πόλεων, τη λειτουργική γεωγραφική οριοθέτηση των περιοχών που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα γεωγραφικά ή δημογραφικά προβλήματα και τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές. Επίσης στα συμπεράσματα της 5ης έκθεσης για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή (το μέλλον της πολιτικής συνοχής (COM 2010/642/3)), επισημαίνεται ότι γεωγραφικά ή δημογραφικά χαρακτηριστικά επιτείνουν τα αναπτυξιακά προβλήματα.

Σύμφωνα με τη σχετική έκθεση ως Εδαφική συνοχή νοείται η «αντιμετώπιση της αλληλεξάρτησης υπαίθρου – πόλης, όσον αφορά στην πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και υψηλής ποιότητας υποδομές και υπηρεσίες, και των προβλημάτων στις περιφέρειες με υψηλή συγκέντρωση κοινωνικά περιθωριοποιημένων κοινοτήτων». Τα ζητήματα αυτά αποκτούν σήμερα ιδιαίτερη βαρύτητα λόγω της κρίσης, αφού η κρίση και η φτώχεια αναμένεται να επιδεινώσουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα, να ελαχιστοποιήσουν τις διαδικασίες πρόληψης, το συντονισμό και τη συνέργεια των δράσεων και να επιφέρουν κατασπατάληση των πόρων .

Στον προτεινόμενο Γενικό Κανονισμό περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, (COM 2012) 496 final, 11.9.2012, επισημαίνεται η αναγκαιότητα τομεακού και χωρικού συντονισμού της παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων και σύμφωνα με τους σκοπούς και τους στόχους της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Για τους λόγους αυτούς και για τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας των πόρων την περίοδο 2014-2020, στο πλαίσιο της υλοποίησης της στρατηγικής Ευρώπη 2020, και προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι χωρικές - εδαφικές προκλήσεις απαιτείται μια στοχευμένη περιβαλλοντική πολιτική με σαφείς προτεραιότητες και συντονισμό δράσεων.

Από ότι διαφαίνεται στον προτεινόμενο Γενικό Κανονισμό, προκειμένου να επιτευχθεί αρμονική, ισόρροπη και αειφόρος ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις ολοκληρωμένες προσεγγίσεις και το συντονισμό τομεακών - χωρικών παρεμβάσεων στο πλαίσιο μιας διατομεακής και πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

Η διευκόλυνση του τομεακού και χωρικού συντονισμού θα επιτευχθεί με ένα Χωροταξικό Σχεδιασμό στο πλαίσιο της Αειφόρου Ανάπτυξης, μέσω του οποίου θα επιδιώκεται, συγχρόνως, η προστασία των παραγωγικών εδαφών, των δασών, των υδάτων, της βιοποικιλότητας, του τοπίου, των ακτών, του θαλασσιού περιβάλλοντος και, εν γένει, των φυσικών πόρων.

Επί πλέον οι ποικίλες διαστάσεις της αστικής ζωής – περιβαλλοντική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική συνυφαινονται μεταξύ τους και η επιτυχία, στο πλαίσιο της αστικής ανάπτυξης, επιτυγχάνεται μόνο μέσω μια ολοκληρωμένης προσέγγισης. Τα μέτρα, που αφορούν στη φυσική ανάπτυξη του αστικού περιβάλλοντος, πρέπει να συνδυάζονται με μέτρα που προωθούν την εκπαίδευση, την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την προστασία του περιβάλλοντος. Προϋπόθεση επίσης αποτελεί η ανάπτυξη ισχυρών συνεργασιών μεταξύ των κατοίκων, της τοπικής οικονομίας και των διαφόρων επιπέδων της κυβέρνησης.

Μια τέτοια προσέγγιση είναι ιδιαίτερα σημαντική αυτή την εποχή, δεδομένης της σοβαρότητας των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ευρωπαϊκές πόλεις. Οι

προκλήσεις αυτές ποικίλουν από επιμέρους δημογραφικές αλλαγές έως τις συνέπειες της οικονομικής στασιμότητας, σε ότι αφορά στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την κοινωνική πρόοδο, καθώς και τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής. Η απάντηση σε αυτές τις προκλήσεις θα είναι κρίσιμη για την υλοποίηση της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς περιορισμούς ανάπτυξης που προβλέπει η Στρατηγική Ευρώπη 2020.

Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια αποτελούν τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση των επί μέρους πολιτικών προγραμμάτων και σχεδίων, βάση της ισχύουσας νομοθεσίας (Ν. 2742/99, άρθρο 8, παρ.2) και θα μπορούσαν να αποτελέσουν βασικό έγγραφο εργασίας στον προγραμματισμό της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Τα σχέδια αυτά αποτελούν ένα εξαιρετικά σημαντικό εργαλείο στρατηγικής και πολιτικής του ΥΠΕΚΑ, λόγω της προστιθέμενης αξίας τους στο χωρικό συντονισμό των τομεακών πολιτικών στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης. Καθορίζουν, μεταξύ άλλων, το επιλεγμένο χωρικό πρότυπο, έπειτα από εξέταση σχετικών σεναρίων, και την αναπτυξιακή στρατηγική, συντονίζουν χωρικά τις τομεακές πολιτικές, αξιολογώντας και λαμβάνοντας υπόψη τις χωρικές τους επιπτώσεις, προωθούν τη χωρική συνοχή και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της περιφέρειας, συντονίζουν και εφαρμόζουν τις ευρωπαϊκές πολιτικές, αναλύουν και προσδιορίζουν τις τοπικές ιδιαιτερότητες, τις ανάγκες, τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, εντοπίζουν περιοχές με πολυσύνθετα προβλήματα (δημογραφικά, παραγωγικά κ.λπ.), που απαιτούν ειδικές ρυθμίσεις, καθορίζουν τις χρήσεις γης για την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων και καταλήγουν σε ιεραρχημένο πρόγραμμα δράσης (για υποδομές, προστασία, ανάπτυξη κ.λπ.).

Προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή συνέργεια - συμπληρωματικότητα μεταξύ των τομεακών προτεραιοτήτων ανάπτυξης με άλλες τομεακές πολιτικές και να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη, η απόδοση των πόρων κ.λπ., με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη, θα πρέπει οι προτεραιότητες ανάπτυξης και οι βασικές επιλογές τους (χωρικό πρότυπο) να συμβαδίζουν με τα υφιστάμενα χωροταξικά σχέδια και την προωθούμενη αναθεώρησή τους.

Τα υφιστάμενα Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια υπήρξαν η κύρια εισροή και η βάση του Στρατηγικού Περιφερειακού Σχεδιασμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2012-2014.

Κατά προτεραιότητα τα έργα και οι δράσεις, που προωθούν την εφαρμογή του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και εντάσσονται στο ιεραρχημένο πρόγραμμα δράσης, πρέπει να περιλαμβάνονται στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα κάθε περιφέρειας (Ν.2742/99)

Είναι προφανές ότι και τα Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια αξιολόγησης και αναθεώρησης πρέπει να είναι συνδεδεμένα με τον αναπτυξιακό προγραμματισμό της περιόδου 2014-2020, διότι είναι εξαιρετικά σημαντική η συμπληρωματικότητα και η αλληλοτροφοδότησή τους, προκειμένου να αντιμετωπιστούν ουσιαστικά θέματα εξόδου από τη κρίση.

Τοπικό Επίπεδο

Για την αποδοτικότερη διαχείριση των πόρων, σε επίπεδο τοπικής ανάπτυξης, με ιεραρχημένους στόχους και προτεραιότητες, καθώς και για το συντονισμό και την εναρμόνιση των δράσεων, με την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης, είναι χρήσιμη η προώθηση τοπικών χωροταξικών σχεδίων (ενιαίων χωροαναπτυξιακών σχεδίων αειφόρου ανάπτυξης) των Δήμων, με ιεραρχημένο πρόγραμμα δράσης.

Τα σχέδια αυτά, που έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόσουν τα περιφερειακά σχέδια χωρικής ανάπτυξης και να αντιμετωπίσουν με ολοκληρωμένο τρόπο την αλληλεξάρτηση πόλης – υπαίθρου, αποτελούν την εφαρμογή του συντονισμού τομεακών και χωρικών παρεμβάσεων και ένα σημαντικό εργαλείο χωρικής ανάπτυξης στα χέρια των Καλλικρατικών Δήμων

Σε τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να υλοποιούνται οι προτάσεις των περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων που συνάδουν με την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα, την Ευρώπη 2020, τη λειτουργική γεωγραφική οριοθέτηση των περιοχών που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα γεωγραφικά ή δημογραφικά προβλήματα κ.λπ., ώστε να αντιμετωπίζονται βασικές εδαφικές-χωρικές προκλήσεις περιοχών με ιδιαίτερα προβλήματα (όπως μειονεκτικές περιοχές με δημογραφικά προβλήματα ή προβλήματα παραγωγικότητας, νησιά), που ο εντοπισμός και η ιεράρχησή τους προκύπτουν, κυρίως, από τα περιφερειακά σχέδια.